

San Lucas Jesucristupaq qellqanqan

El evangelio según San Lucas

**QUECHUA DE SIHUAS
ANCASH**

San Lucas Jesucristupaq qellqanqan

El evangelio según San Lucas

Quechua de Sihuas
Ancash, Perú

La ilustración de la carátula por el Dr. Farid Faadil,
propiedad de © International Bible Society
se usa con permiso.

Las demás ilustraciones son propiedad de
© 1978 David C. Cook Publishing Co.
y se usan con permiso.

San Lucas Jesucristupaq qellqanqan
El evangelio según San Lucas
en el idioma
Quechua de Sihuas
Ancash, Perú

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

Primera edición, febrero del 2017
2000 ejemplares

Hecho el Depósito Legal
en la Biblioteca Nacional del Perú
N° 2017-00382

Impreso por
Ediciones Nova Print S.A.C.
Av. Ignacio Merino 1546
Lince, Lima, Perú
febrero del 2017

Publicado por
La Liga Bíblica del Perú
Jr. Huaraz 2030 (CONEP)
Pueblo Libre, Lima, Perú

San Lucas

Jesucristupaq qellqanqan

Kay libruta pï qellqanqan y imapaq qellqanqanpis

Lucasqa mëdicumi karqan. Jesucristupa willakïninta willakur apóstol Pablo puriptinmi paywan purirqan. Lucasmi kay libruta qellqarqan Jesucristo ruranqankunata y yaçhachinqankunatapis musyananchikpaq. Lucas qellqananpaqqami Teófilo gastunkunapaq alistarqan. Chaynömi Hechos ninqan librutapis pay qellqarqan.

1 ¹Reqsishqa tayta Teófilo, Jesucristo kay pachaçhö imata ruranqantapis achkaq runakunami qellqayashqa.

²Chay qellqayanqanqa Jesucristuwan qallarinqanpita paqta pureqkuna willakuyanqannöllami kaykan. Paywan purir imata ruranqantapis rikashqa kayaptinmi willakuyänanpaq Jesucristo kaçharqan. ³Chaymi noqapis qallëkunqanpita imanö kanqantapis allish tapupäkuskir llapanta qamman qellqamö. ⁴Chaynöpami qampis kayta liyir musyanki Jesucristupaq yaçhachiyäshunqëki rasunpa kanqanta.

Bautizakoq Juan yurinanpaq kaqta ángel willakunqan

⁵Judeaçhö Herodes rey kaykanqan wichanmi uk cüra karqan Zacarías shutiyoq. Payqa Abías cürapita miraq

karmi chay casta cürakunawan Tayta Diosta templuchö sirviyarqan. Zacaríaspa warminpa shutinmi karqan Isabel. Paypis cüra Aarónpa castanpitami karqan. ⁶Paykuna Tayta Dios mandanqankunata y leyninkunata cäsurmi imëpis allilla kawayaq. ⁷Isabel qolloq kaptinmi wawankuna karqanku. Ishkanpis awkishna chakwannami kayarqan.

⁸Ukpunnami Zacaríassta y cüra masinkunata turnun töcarqan templuchö Tayta Diosta sirviyänanpaq.

⁹Custumbrinkunaman cürakuna sortiyayaptinmi Zacaríassta töcarqan templuman yaykuskir altarchö inciensiuta qontächinanpaq.^a ¹⁰Templuchö inciensiuta qontächinqanyoqmi waqtachö achkaq runakuna Tayta Diosman mañakikäyarqan.

¹¹Inciensiuta qontëkächiptinnami altarpa derëcha kaq manyançhö Tayta Dios kaçhamunqan ángel Zacaríassta yuripuskirqan. ¹²Angelta rikëkurmi Zacarías alläpa manchakar imanëtapis puëdirqanku. ¹³Angelnami nirqan: “Zacarías, ama manchakëku. Rugakunqëkitami Tayta Dios wiyashushkanki. Warmiki Isabelmi qeshyakunqa ollqu wamrata. Paypa shutinmi kanqa Juan. ¹⁴Churiki yuriskiptinmi alläpa kushikunki. Wakinkunapis alläpami kushikuyanqa. ¹⁵Tayta Dios munanqantami churiki ruranqa. Manami vïnuta ni ima maçhächikoqtapis upyanqaku. Mamanpa paçhançhö kanqanpitami Espïritu Santupa poderninçhö kanqa”.

¹⁶“Pay yaçhachikuptinmi achkaq Israel runakuna uchankunata dëjaskir Tayta Dios munanqannöna kawayanqa. ¹⁷Tayta Diospa munëninwan unë profëta Elías

^a 1.9 Templuchö inciensiuta qontächinqanpita masta musyanëkipaq liyinki Éxodo 30.7–9.

willakunqannömi paypis willakunqa.^b Runakunatami yächinqa wasinkunačhöpis kuyanapur kawayänanpaq. Mana cäsukoqkunatapis Tayta Dios munanqannö kawayänanpaqmi willanqa. Chaynöpami runakunata musyachinqa salvakoq shamoqta čhaskikuyänanpaq”.

¹⁸ Ángel chaynö niptinnami Zacarías tapurqan: “¿Imanöraq musyaman kay nimanqëkikuna rasunpa kanqanta? Noqaqa awkishnami kä. Warmëpis chakwannami. Chaynö kaykaptinqa çimanönaraq churë kanqa?” nir.

¹⁹ Angelnami nirqan: “Noqaqa Tayta Diospa ñawpančhö sirveqnin Gabrielmi kä. Paymi kačhamashqa kay alli willakita qamta willanaqpaq. ²⁰ Kay willëkanqaqkunaqa llapanmi cumplinqa. Ninqaqkunata mana criymanqëkipitami kananqa churiki yurinanyoq parlëta puëdinkiku” nir.

²¹ Chayyoqnami waqtačhö shuyarëkaq runakunana uknin ukninpis niyarqan: “¿Imanirraq kay hörayoq Zacarías mana yarqamunku?” ninakur.

²² Templupita yarqëkämurnami shimin watacashqa kaptin sëñaspalla intiendichirqan shuyaqnin runakunata. Chaymi chayraq intiendiskiyarqan templu rurinčhö imapis yuripunqanta.

²³ Chaypita uk semäna templučhö rurënkunata ushapakuskirnamı wasinman Zacarías kutikurqan.

²⁴ Chaypitanami warmin Isabel qeshyaq kaykarna pichqa killantin wasillančhö kakurqan. ²⁵ Chaymi kushikur nirqan: “Tayta Diosmi noqata kuyapämashqa. Kananpitaqa runakuna mananami parlayämanqanakı: ‘Mana wačhaq qolloq warmimi payqa’ nırnin”.

^b 1.17 Jesucristo manaraq shamuptin profëta Elíasta Tayta Dios kačhamunanpaq kaqtami runakuna shuyäkuyarqan (Malaquías 4.5–6). Elíaspita masta musyanëkipaq liyinki 1 Reyes 17.1–19.21 y 2 Reyes 2.1–18.

Jesús yurinanpaq kaqta ángel willakunqan

²⁶ Isabel qeshyaq rikakanqanpita soqta (6) killayoqtanami ángel Gabrielta Tayta Dios kaçhamurqan Galileaçhö Nazaret markaman. ²⁷Chayçhömi virgen María täkurqan. Chay shipashqa änishqanami karan unë rey Davidpa castan Joséwan casarayänanpaq. ²⁸Ángel çhaykurnami nirqan: “¡Kushiki, María! ¡Tayta Diospa kuyëninmi kanki! Payqa qamwanmi kaykan”.

²⁹Chaynö niptinmi María manchakashqa yarpaçhakurqan: “¿Imanirtaq chaynö niman?” nir.

³⁰Angelnamı nirqan: “María, ama manchakëku. Tayta Diosmi kuyashurniki akrashkashunki.

³¹Kananpitami qeshyaq rikakanki. Wawëkimi yuringqa ollqu. Paypa shutinmi kanqa Jesús. ³²Poderösu kaptinmi Tayta Diospa Churin kanqanta niyanqa. Unë castan Davidnö rey kananpaq Tayta Dios churanqa. ³³Rey kaptinmi Israel runakuna imëyoqpis paypa munëninçhö kayanqa. Munëyoq kanqanqami imëyoqpis ushakanqaku”.

³⁴Chaynö ángel niptinnami María tapurqan: “Runawan manaraq tinkurqa çimanöpataq qeshyaq rikakäman?” nir.

³⁵Angelnamı nirqan: “Espiritu Santu qamman shamuptinmi Tayta Diospa poderninwan qeshyaq rikakanki. Chaymi wawëki ‘Diospa Churin’ nishqa kanqa.

³⁶“Castëki Isabelpis chakwana kaykar ‘Qolloq warmi’ niykäyaptinpi soqta (6) killayoqnami kaykan. ³⁷Tayta Diospaqqa manami imapis ajaku” nir.

© 1996 David C. Cook

³⁸ Maríanami nirqan: “Noqaqa Tayta Diospa munëninllaçhömi kä. Qam nimanqëkinö kachun”.
Chaynö niskiptinnami ángel aywakurqan.

Isabelta watukaq María aywanqan

³⁹ Ángel yuripunqanpita warënkunanami María saslla aywarqan Isabelman watukaqnin. Zacaríaswan Isabelqa

© 1996 David C. Cook

täkuyarqan Judea provinciapa irkan niraqlla markaçhömi.

⁴⁰ Wasinkunaman çhaykurnami María qayakurqan Isabelta.

⁴¹ Qayakuskiptinnami Isabelpa paçhançhö wamra

kuyuskirqan. Isabelnami Espiritu Santu munanqannö

⁴² kushikur nirqan: “¡Llapan warmikunapita masmi bendita kanki! ¡Qeshyaq kaykanqëki wawëkipis benditumi!

⁴³ Alläpami kushikikö Señorlläpa maman watukëkamanqëkita.

⁴⁴ Qayakamanqëkita wiyaskirmi paçhächö wawäpis kushikur

kuyushqa. ⁴⁵ ¡Tayta Dios nishunqëkita cumplinanpaq kanqanta criyinqëkipitami kushishqa kawanki!”

Tayta Diosta María alabanqan

⁴⁶ Maríanami nirqan:

“Llapan shonqulläwanmi Tayta Diosta alabakö.

⁴⁷ Kushikurmi salvamaqnë Tayta Diosta alabä.

⁴⁸ Llänü shonquyoq sirveqnin kanqätami rikämashqa.
Kananpitami runakuna imëpis niyämanqa bendita
kanqäta.

⁴⁹ Poderösu Tayta Diosmi noqapaq allikunata rurashqa.
Paynöqa manami pipis kanku.

⁵⁰ Pay munanqannö kawaqkunataqami imëpis kuyapan.

⁵¹ Pipis mana ruranqankunatami poderninwan ruran.
Yaéhaq tukoqkuna yarpäyanqankunataqa mana
kaqmanmi churan.

⁵² Mandakoqkunatami mandakëninpita qarqun.
Llänü shonquyoqkunatanami mandakuyänanpaq
churan.

⁵³ Wakcha kaqkunatanami imëkantapis mana
faltächinku.

Rïcukunataqami imëkantapis qeéhun.

⁵⁴ Sirveqnin Israel runakunata kuyaparmi mana
qonqarlla yanapan.

⁵⁵ Chaynö imëyoqpis kuyapänanpaqmi änirqan
unë castanchik Abrahamta y paypita
miraqkunatapis”.[†]

⁵⁶ Isabel kaqéhö kinsa killanö tākuskirnamı wasınmanna
María kutikurqan.

[†] 1.55 Génesis 12.1–3; 22.16–18.

Bautizakoq Juan yuringan

⁵⁷Isabelpa killan paqtaskiptinnami ollqu wamrata qeshyakurqan. ⁵⁸Chayta musyaskirmi vecinunkuna y castankuna Isabelman aywar alläpa kushikur niyarqan: “Tayta Diosmi kuyapëshurniki wawëki kananpaq permitishqa” nir.

⁵⁹Wamra semänayoc kaykaptinnami Zacaríaspa wasinman aywayarqan wamrata señalayänanpaq.[†] Chaychömi taytan Zacaríaspa shutillanta churëta munayarqan. ⁶⁰Chaynami maman nirqan: “¡Manami chaynö shutin kanqaku! Juan kachun shuttinga”.

⁶¹Isabel chaynö niptinmi runakuna niyarqan: “Manami pipis kanku castëkikunaçhö chay shutiyoqqa” nir.

⁶²Chaypitanami Zacaríassta sēñasllapa tapuyarqan: “Churikipa shutinta çimatataq churanki?” ⁶³Chaynö tapuyaptinnami takshalla tablata mañaskir chaychö qellqarqan: “Juanmi shutin kanqa” nir. Chayta liyirmi llapanpis äyakashqa rikarëkar qepaskiyarqan. ⁶⁴Chörami Zacaríaspa shimin pashtaskiptin Tayta Diosta alabarqan.

⁶⁵Chaykunata rikaskirmi chaychö llapankunapis manchakäyarqan. Chaykuna päsanqantanami pipis maypis

© 1996 David C. Cook

[†] 1.59 Génesis 17.10–12; Levítico 12.3.

parlayarqan chay inantin Judea irkačhö. ⁶⁶Chay wamrata Tayta Dios yanapanqanta parlayaptinmi wiyaqkunaqa yarpačhakur niyarqan: “Chay wamra wiñaskirqa jima alliraq kaykunqa!” nirnin.

Tayta Diosta Zacarías alabanqan

- ⁶⁷Chaynami Espiritu Santu parlachiptin Zacarías nirqan:
⁶⁸“Israel runakunata kuyaq Tayta Dios alabashqa kachun.
 Payqa salvamänanchikpaqmi shamushqa.
⁶⁹Sirveqnin rey Davidpa castankunapita munëyoq
 salvakoqmi yuringa.
⁷⁰Chaynö yurinanpaqmi unë profëtankunawan
 willakachimurqan.
⁷¹Chaynöllami contranchikkunapa y
 čhikimaqninchikkunapa makinpita
 orqamänanchikpaq musyachimarqanchik.
⁷²Unë castanchikkunata kuyapar pactuta
 ruranqantami mana qonqar cumplinqa.
⁷³Änirmi unë castanchik Abrahamta musyachirqan
⁷⁴čhikimaqninchikkunapa makinpita
 orqamänanchikpaq kanqanta
 y Tayta Dios munanqantana mana manchakur
 rurananchikpaq kanqanta.
⁷⁵Chaynö kaykaptinqa uchata manana rurар pay
 munanqannö cadapunpis kawakushun”.
- ⁷⁶Churintanami Zacarías nirqan:
 “Qam churillä, salvakoqta čhaskikuyänanpaq
 willakuptikimi runakuna musyayanqa
 puëdeq Tayta Diospa profëtan kanqëkita.
⁷⁷Uchankunapita Tayta Dios perdonar kuyanqan
 runakunata salvananpaq kaqtami willanki.

⁷⁸ Tayta Dios kuyapämarninchikmi ciëlupita
salvakoqta kaçhamunqa.

Chayqa pacha waraqnömi kushikípaq kanqa.

⁷⁹ Achikyanö karmi tutapäkoqçhönö kawëkaqkunata
y wañita manchakíkaqkunata salvanqa.

Paymi pushamäshun alli päsaکیçhö kawakunapaq”.

⁸⁰ Zacaríaspa churin Juan wiñaskirname yaçhakurqan Tayta Dios
munanqannö kawëta. Israel masinkunata Tayta Diospa willakíninta
willakur qallarinyoqmi chunyaq irkakunallaçhö täkurqan.

Jesús yuringan

Mateo 1.18–25

2 ¹Chay wichanmi Augusto César willakachirqan
mandakunqan nacionkunaçhö llapan runakuna
censakuyänanpaq. ²Chay punta kaq censakí wichanqa Cirenio
shutiyoq runami Siria provinciaçhö mandaq kaykarqan.

³Llapan runakunami unë castankunapa markankunaman
aywayarqan shutinkunata apuntacheq.

⁴Unë castan rey David Belénçhö yurishqa kaptinmi Josépis
Galilea provincia Nazaretpita Judea provincia Belénman

censakoq aywarqan. ⁵Warmin kananpaq parlashqana karninmi Mariátapis censakoq pusharqan. Chaypunkuna Mariapaqa killan paqtashqanami kaykarqan qeshyakunanpaq. ⁶Belénchö kaykäyaptinnami Mariapa höranna kaptin paçhan açhkuskirqan. ⁷Chayçhönami qeçhpa kaq wawanta qeshyakuskirqan. Qorpakuna pachäkuyänan cuartu untana kaptinmi inçhaskirname animalkuna mikukuyänan kaqman puñikachirqan.^c

© 1996 David C. Cook

^c 2.7 Chay wichan wasikuna ishkë cuartuyoqllami karqan. Uk cuartumi karqan qorpakuna pachäkuyänanpaq y uk cuartunami karqan wasiyoqkuna castankunawan puñuyänanpaq. Chay wasiyoqpa cuartun kuçhunchömi animalkuna mikukuyänanpis karqan. Chaymanmi ñiñu Jesústa puñikachirqan.

Üsha täpaqkunata angelkuna yuripuyanqan

⁸Chay paqasmi Belén markapa ñawpan niraqçhö michikoqkuna üshankunata täpökäyarqan. ⁹Chayman Tayta Diospa angelnin yuripuskiptinmi chipipirraq ankat achikyaskirqan. Chayta rikëkurmi üsha täpaqkuna alläpa manchakëkuyarqan.

© 1996 David C. Cook

¹⁰Angelnamı nirqan: “Ama manchakäyëku. Qamkunapaq allı willakıtami apamö. Chayta wıyarmi llapan runakuna kushıkuyanqa. ¹¹Kananmi rey Davidpa markançhö salvayäshoqniki yurishqa. ¡Payqa Taytanchik Cristumi! ¹²Kay willayanqaq rasun kanqanta musyayänëkipaq kanan aywarmı llullu wamrata tariyanki animalkuna mikukuyänançhö inçhashqa usurëkaqta”.

¹³Ángel chaynö niykaptinnami chaychika angelkuna yuriskir Tayta Diosta alabarnin niyarqan:

¹⁴“¡Ciëluçhö kaqkuna Tayta Diosta alabëkuyächun!
¡Kay pachaçhöpis Tayta Dios kuyanqan kaqkuna
allı päsakıçhö kaykuchun!” nir.

¹⁵ Angelkuna ciëluman kutiskiyaptinnami michikoqkuna uknin ukninpis ninakuyarqan: “Tayta Dios willachimanqanchiknö aku Belénman aywar rikämushun”.

¹⁶ Chaynö nir saslla aywarmi Josétawan Maríata y llullu wamranta tariyarqan. Wamraqami animalkuna mikukuyänanchö usurëkarqan. ¹⁷ Chaynö rikëkurnami willakuyarqan ángel yuripuskir llullupaq willanqankunata.

© 1996 David C. Cook

¹⁸ Willakuyaptinmi llapan wiyaqkuna kushikuyarqan.

¹⁹ Maríaqqa chaykuna päsänqankunata shonqullanchömi yarpararqan. ²⁰ Michikoqkuna ángel willanqannölla llapanta tariskirmi rikäyanqanpita y wiyayanqanpita Tayta Diosta alabarnin kutikuyarqan.

Jesústa templuman apayanqan

²¹ Wamra semänayoq kaykaptinnami runtu qaranpa puntançhö señalachiyarqan. María manaraq qeshyaq kaptin ángel yuripur ninqannöllami shutinta churayarqan Jesústa.

²² Moisés qellqanqan ley ninqannö María qeshyakunqanpita purificäkunan dia çhaykuptinnami[†] Joséwan María Jerusalén templuman llulluta apayarqan Tayta Diospa munëninman entregayänapaq. ²³ Chaynö apayänapaqmi Tayta Diospa leynin qellqaranqançhö niykan: “Qeçhpa kaq ollqu churikiqa Tayta Diospami kanqa” nir.[†] ²⁴ Chaynöllami Diospa leynin qellqaranqançhö niykan: “Ishkë kullkushta o ishkë llullu palumakunata apamunqa” nir.[†] Chay ninqantapis cumpliyänapaqmi templuman aywayarqan.

²⁵ Chay wichankunami Jerusalénçhö Simeón shutiyoq runa täkurqan. Payqa alli ruraq karmi Tayta Diosman yächikur kawarqan. Chaynöllami Espiritu Santupa poderninçhö kawaq. Pay shuyäkurqan Israel runakuna ñakayanqanpita Cristo orqunapaq kaqtami. ²⁶ Ukpunnami Espiritu Santu musyachirqan Tayta Dios kaçhamunqan Cristuta rikëkurraq wañukunanpaq kaqta. ²⁷ Chaypunmi Espiritu Santu pushaptin templuman Simeón aywarqan. Chaymannami Mariawan José ley ninqankunata cumpliyänapaq Jesústa çhächiyarqan.

²⁸ Simeónnami llulluta marqakuskir Tayta Diosta alabar nirqan:

²⁹ “Tayta Diosllä, nimanqëkita cumpliskinkinami.

Kananqami kushishqana wañukushaq.

³⁰ Kaçhamunqëki salvakoqta rikashkänami.

³¹ Payta kaçhamunqëkitami maychayçhö täkoq runakuna musyayanqa.

³² Mana Israel runakunapaqpis achikyanö kaptinmi intiendikuyanqa salvanëkipaq kaqta.

Pay rëkumi kuyanqëki Israel runakunapis reqsishqa kayanqa”.

[†] 2.22 Levítico 12.2–8. [†] 2.23 Éxodo 13.2,12–13; Números 3.11–13,45–47; 18.15–16. [†] 2.24 Levítico 12.8.

³³Simeón chaynö ninqankunata wiyarmi Joséwan María kushikuyarqan. ³⁴Simeónnami Tayta Diosman mañakurqan paykunata shumaq yanapëkunanpaq. Niykur Jesúsqa maman Mariátanami nirqan: “Kay wawëkitami Tayta Dios churamushqa wakin Israel masinchikkunata salvananpaq y wakintana juzgananpaq. Paytaqa achkaq runakunami éhikiyanqa. ³⁵Chaynöpami runakuna allita o mana allita yarpäyanqanpis musyakanqa. Chaykuna päsapinmi qampa shonqiki espädawan tuksishqanöraq llakikiwan nananqa” nir.

³⁶Templu patiuéhömi kaykarqan Tayta Diospa profëtan Ana shutiyoq chakwanpis. Paypa taytanmi Aser trëbupita Fanuel karqan. Shipashlla casarakunqanpitami qanchis (7) watallatami qosan wañurqan. ³⁷Chaymi viüdalla kakurqan pusaq chunka éhusku (84) wata. Templu patiupita mana yarqëpami paqasta punchéta Tayta Diosta adorar täkurqan. Chaynöpis ayunarmi Tayta Diosman mañakoq. ³⁸Simeón mañakur ushaskiptinmi Anapis llullu Jesúsman witiykur Tayta Diosta agracikurqan. Niykurnami Tayta Dios kaçhamunqan Cristuta shuyarëkaq runakunata nirqan: “Kay llullumi shuyanqanchik salvakoq” nir.

³⁹Tayta Diospa leyninéhö mandakunqankunata cumpliskirnamí Joséwan María Galilea provincia Nazaret markanman kutikuyarqan. ⁴⁰Tayta Dios yanapapinmi atunyaskirna Jesúsqa alläpa yaçhaq y kallpayoq tikrarqan.

Templuéhö Jesússta tarinqan

⁴¹Cada watami Jesúsqa taytanwan maman Jerusalénman aywayaq Pascua fiestata päsaq. ⁴²Jesús chunka ishkë (12) watayoqna kaykaptinmi paywanpis chay fiestaman aywayarqan Israel runakunapa costumbrinkunaman.

© 1996 David C. Cook

⁴³ Fiesta ushënamî Joséwan María markankunapa kutikuyarqan. Jerusalénchö Jesús qepanqantami mana cuentata qokuyänaqku. ⁴⁴ Paykunaqa wakin runakunawan Jesús aywëkanqanta yarpami qoyatna aywëkäyanqançhömi watukaskir ashïyarqan. Castankunata reqsinakunqankunata tapupakurpis manami tariyänaqku. ⁴⁵ Manana tarirnamî Jerusalénman asheqnin kutïyarqan.

⁴⁶ Çhäyanqanpita waräninraqmî Jesústa tariyarqan templuchö yaçhaq runakunapa çawpinkunaçhö tapurninkuna tåkikaqta.

⁴⁷ Chayçhömi wiyaqkunapis kushikuyarqan chay runakunawan llapan yaçhaq kayninkunawan parlapänakuyanqanpita.

⁴⁸ Chayçhö tariykurnami mamankuna allî kushikuyarqan.

Mamannami nirqan: “Ay wawallä, çïmanirtaq kayçhö qepäkushkankî? Nökuna allî llakirnikimi ashïykuyashkaq” nir.

© 1996 David C. Cook

⁴⁹ Jesúsname nirqan: “Mamë, ¿imanirtaq ashiyämanki? ¿Manaku musyayanki Taytäpa wasinçhö kanäpaq kaqta?”

⁵⁰ Chaynö niptin paykunaqa imapaq ninqantaqa manami intiendiyaranku.

⁵¹ Chaypitanami paykunawan Nazaretman Jesús kutikur mandanqankunata rurarqan. Mamanqami llapan ima päsanqankunatapis shonqullançhö yarparaq. ⁵² Wiñëkarlla Jesús imëkapaq yarpëyoq tikraptinmi Tayta Diospaq y runakunapaqpis alläpa alli karqan.

Bautizakoq Juan willakunqan

Mateo 3.1–12; Marcos 1.1–8; Juan 1.19–28

3 ¹⁻² Tiberio César chunka pichqa (15) watana Romaçhö maychay nacionkunapa mandaqnin kaykaptinmi chunyaq irkaçhö Zacaríaspa churin Juanta Tayta Dios nirqan willakininta

willakunanpaq. Chay wichanmi Judea provinciačhö Poncio Pilato mandakoq karqan. Galilea provinciačhönami Herodes mandakoq karqan. Iturea y Traconíte provinciakunačhönami Herodespa wawqin Felipe mandakoq karqan. Abilene provinciačhönami Lisantias mandakoq karqan. Jerusalénčhönami Anáswan Caifás llapan cürakunapa mandaqnin kayarqan.

³Chaymi Jordán mayu kučhun kinran markakunapa purir Juan willakur nirqan: “Tayta Dios perdonayăshunėkipaq uchėkikunata dėjaskir bautizakuyė” nir.

© 1996 David C. Cook

⁴Chaynő Juan willakunanpaqmi Tayta Diospa profėtan Isaías qellqanqančhö nin:

“Uk runami chunyaqkunačhö qayarar willakikan:
 ‘Tayta Diosninchik shamunanpaq nănita
 pachachiyė.
 Alli nănikunata kičhayė.

⁵ Raqrakunatapis pampachäyë.
 Irkankunatapis parijayë.
 Weqru nänikunatapis derechayë.
 Uçhku uçhkukunatapis chapäyë.

⁶ Tayta Dios shamurnami munëninwan salvanqa.
 Chaytaqa maychayçhö täkoq runakunami
 rikayanqa' ".[†]

⁷Chay wichanmi achkaq runakuna bautizakuyänanpaq Juan kaqman aywayarqan. Paykunatami Juan nirqan: “¡Culebra casta runakuna! ¿Qamkunaqa ‘Bautizakuyanqällawanmi salvakuyäshaq Diospa castigunpita’ niyankiçi? ⁸Uchëkikunata deñayanqëki musyakänanpaq Tayta Dios munanqannö kawayë. Ama yarpäyëku Abrahampa castan kayanqëkipita Tayta Dios salvayäshunëkipaq kaqta. Tayta Dios munarqa kay rumikunatapis Abrahampa castanmanmi tkraskachinman. ⁹Mana wayoq muntikunata çhapapita mutuskir ninaman qaykoqnömi ucha ruraqkunata castigananpaq Tayta Dios listuna kaykan”.

¹⁰Chaynö niptinnami runakuna tapur niyarqan: “Chaynö kaptinqa çimatataq rurayäman?” nir.

¹¹Juannami nirqan: “Ishkë ratënikikuna kapuyäshuptikiqa mana kapoq kaqkunata qarëkuyanki. Chaynölla mikënikikuna kapuyäshuptikiqa faltäpakoq kaqta rakipikuyanki” nir.

¹²Chaynöllami impuestuta cobraqkunapis bautizakuyänanpaq çhaykur tapuyarqan: “Taytë, nökunaqa çimatataq rurayäman?” nir.

¹³Chaynami Juan nirqan: “Cobrayänëkipaq kaqpita mastaqa ama cobrayankiku”.

¹⁴Chaynöllami soldädukunapis tapuyarqan: “Nökunaqa çimatataq rurayäman?” nir.

[†] 3.4–6 Isaías 40.3–5.

© 1996 David C. Cook

Paykunatanami nirqan: “Pipa imankunatapis ama qeçhuyankiku. Ama pitapis mana kaqtaqa tumpayankiku. Pägayäshunqëkillawan conformakuyanki”.

¹⁵Chayta wiyarmi runakuna yarpaçhakuyarqan: “¿Juankuraq Tayta Dios kaçhamunqan Cristo kanman?” nir.

¹⁶Chaynö yarpäyanqanta musyarmi Juan nirqan: “Noqaqa yakullawanmi bautizayaq. Noqapita mas munëyoqmi uk shamunqa. Paypa llanqi watunta paskanällapaqpis sirvëku. Payqa Espiritu Santuwan y ninawanmi bautizayäshunki. ¹⁷Triguta wayrananpaq horquëtan aptashqanami kaykan. Wayraskirname triguta wasinman apakunqa. Päjantanami mana wañoq ninaman qaykunqa”.

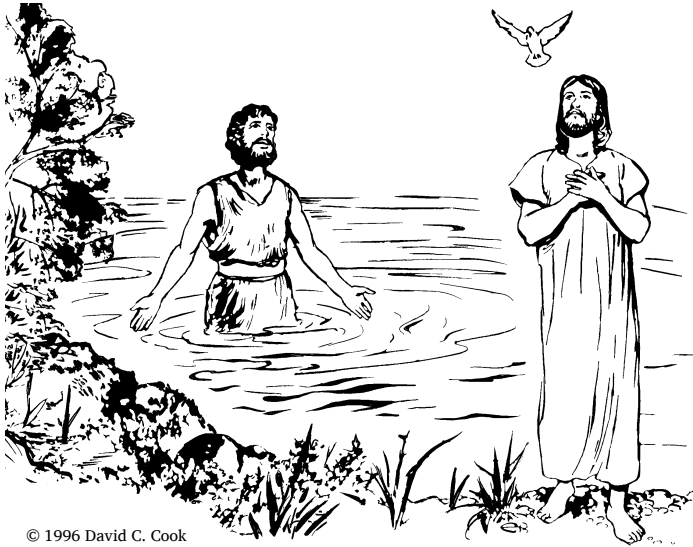
¹⁸Chaynö parlaparmi Tayta Diospa willakininta tukinö Juan intiendichirqan. ¹⁹Chaypitanami mandakoq Herodesta ollqutuparqan wawqin Felipipa warmin Herodíasta qeçhunqanpita y llutankunata ruranqanpita.

²⁰Chaynö ninqanpitami Juanta carcelman Herodes wiçhqachirqan. Chaynö wiçhqachir mas uchayoqnami rikäkurqan.

Jesústa Juan bautizanqan

Mateo 3.13–17; Marcos 1.9–11

²¹Runakunata Juan bautizëkaptinmi Jesúspis bautizakoq écharqan. Bautizakur Tayta Diosman mañakikaptinmi ciëlu kichakaskirqan. ²²Jesúsman Espiritu Santumi imëka palumanö urëkamurqan. Chay hörami ciëlpita Tayta Dios nimurqan: “Qammi kuyë churillä kanki. Qampitami kushikö” nir.

© 1996 David C. Cook

Jesucristupa unë castankuna

Mateo 1.1–17

²³Jesús kinsa chunka (30) watayoqnöna kaykarnami Tayta Diospa willakïninta willakur qallëkurqan. Paypaqmi runakuna yarpäyarqan Josépa churin kanqanta.

Joséqa Elípa churinmi kanaq.

²⁴Elínashi Matatpa churin kanaq.

Matatnashi Levípa churin kanaq.

Levínashi Melquípa churin kanaq.

- Melquínashi Janaipa churin kanaq.
Janainashi Josépa churin kanaq.
- 25 Josénashi Matatíaspa churin kanaq.
Matatíasnashi Amóspa churin kanaq.
Amósnashi Nahúmpa churin kanaq.
Nahúmnashi Eslípa churin kanaq.
Eslínashi Nagaipa churin kanaq.
- 26 Nagainashi Máhatpa churin kanaq.
Máhatnashi Matatíaspa churin kanaq.
Matatíasnashi Semeípa churin kanaq.
Semeínashi Josecpa churin kanaq.
Josecnashi Joiadápa churin kanaq.
- 27 Joiadánashi Johanánpa churin kanaq.
Johanánnashi Resápa churin kanaq.
Resánashi Zorobabelpa churin kanaq.
Zorobabelnashi Salatielpa churin kanaq.
Salatielnashi Nerípa churin kanaq.
- 28 Nerínashi Melquípa churin kanaq.
Melquínashi Adípa churin kanaq.
Adínashi Cosampa churin kanaq.
Cosamnashi Elmadampa churin kanaq.
Elmadamnashi Erpa churin kanaq.
- 29 Ernashi Jesúsapa churin kanaq.
Jesúsnashi Eliézerpa churin kanaq.
Eliézernashi Jorimpa churin kanaq.
Jorimnashi Matatpa churin kanaq.
- 30 Matatnashi Levípa churin kanaq.
Levínashi Simeónpa churin kanaq.
Simeónnashi Judápa churin kanaq.
Judánashi Josépa churin kanaq.
Josénashi Jonámpa churin kanaq.

- Jonámnashi Eliaquimpa churin kanaq.
- ³¹ Eliaquimnashi Meleápa churin kanaq.
 Meleánashi Menápa churin kanaq.
 Menánashi Matatápa churin kanaq.
 Matatánashi Natánpa churin kanaq.
- ³² Natánnashi Davidpa churin kanaq.
 Davidnashi Jesépa churin kanaq.
 Jesénashi Obedpa churin kanaq.
 Obednashi Boozpa churin kanaq.
 Booznashi Sélahpa churin kanaq.
 Sélahnashi Nahasónpa churin kanaq.
- ³³ Nahasónnashi Aminadabpa churin kanaq.
 Aminadabnashi Admínpa churin kanaq.
 Admínnashi Arnípa churin kanaq.
 Arnínashi Hesrónpa churin kanaq.
 Hesrónnashi Farespa churin kanaq.
 Faresnashi Judápa churin kanaq.
- ³⁴ Judánashi Jacobpa churin kanaq.
 Jacobnashi Isaacpa churin kanaq.
 Isaacnashi Abrahampa churin kanaq.
 Abrahamnashi Térahpa churin kanaq.
 Térahnashi Nacorpa churin kanaq.
- ³⁵ Nacornashi Serugpa churin kanaq.
 Serugnashi Ragaupa churin kanaq.
 Ragaunashi Pélegpa churin kanaq.
 Pélegnashi Éberpa churin kanaq.
 Ébernashi Sélahpa churin kanaq.
- ³⁶ Sélahnashi Cainánpa churin kanaq.
 Cainánnashi Arfaxadpa churin kanaq.
 Arfaxadnashi Sempa churin kanaq.
 Semnashi Noépa churin kanaq.

Noénashi Lámeçpa churin kanaq.

³⁷ Lámeçnashi Matusalénpa churin kanaq.

Matusalénnashi Hénocpa churin kanaq.

Hénocnashi Jéredpa churin kanaq.

Jérednashi Mahalaleelpa churin kanaq.

Mahalaleelnashi Cainánpa churin kanaq.

³⁸ Cainánnashi Enóspa churin kanaq.

Enósnashi Setpa churin kanaq.

Setnashi Adánpa churin kanaq.

Y Adánami Tayta Dios kamanqan kashqa.

Jesústa Satanás waqtëta munanqan

Mateo 4.1–11; Marcos 1.12–13

4 ¹ Jesús bautizakuskir Espiritu Santupa munëninçhö kaptinmi Jordán mayupita chunyaq irkaman Espiritu Santu pusharqan. ²Chayçhö çhusku chunkapunnam (40) diablu waqtëta munarqan. Chaypunkuna mana ni imatapis mikurmi Jesús mallaqnäkurqan.

³Chayçhönam diablu nirqan: “Diospa Churin karqa mä kay rumita tantaman tikrachiy”.

⁴Chaynö niptinnami Jesús nirqan: “Tayta Diospa palabrançhömi qellqashqa kaykan: ‘Manami tantata mikurllaku runa kawan, [sinöqa Tayta Dios ninqankunata çasukurmi]’ ” nir.[†]

⁵Chaypitanami altu irkaman yaykuskachir diablu maychay nacionkunata saslla rikaskachirqan. ⁶Niykurmi nirqan: “Llapan rikëkanqëki nacionkunata y chayçhö kaykaq riquëzakunata qamtami qarashëki. Chaykunata çhaskishqa karmi munanqä kaqta pitapis qoykushaq. ⁷Qonqurikikur adoramaptikiqa llapan rikëkanqëkitami qoykushëki” nir.

[†] 4.4 Deuteronomio 8.3.

⁸ Jesúsname nirqan: “[iKaypita witiy, Satanás!] Tayta Diospa palabrançhömi qellqashqa kaykan: ‘Tayta Dioslatami adorayanki. Payllatami sirviyanki’ nir”.[†]

⁹Chaypitanami Jerusalénman diablu apaskir templu anançhöna Jesústa rikaskachirqan. Niykurmi nirqan: “Diospa Churin karqa mä kaypita pachaman eqaskiy. ¹⁰Diospa palabrançhömi qellqashqa kaykan: ‘Angelninkunatami Tayta Dios kaçhamunqa imapitapis cuïdashunëkipaq. ¹¹Rumiçhö çhakikita mana takakunëkipaqmi makinkunawan açhkuyäshunki’ ”.[†]

¹² Jesúsname nirqan: “Chaynöllami Tayta Diospa palabrançhö nin: ‘Tayta Diosta ama tientankiku’ nir”.[†]

¹³ Jesústa chaynö waqtëta mana puëdirmi uk tiempupaq yarparëkar diablu witikuskirqan.

Galileaçhö Jesús yaçhachikur qallarinqan

Mateo 4.12–17; Marcos 1.14–15

¹⁴Chaypitanami Espiritu Santupa munëninwanna Galilea provinciaman Jesús kutikurqan. Chay markakunaçhömi

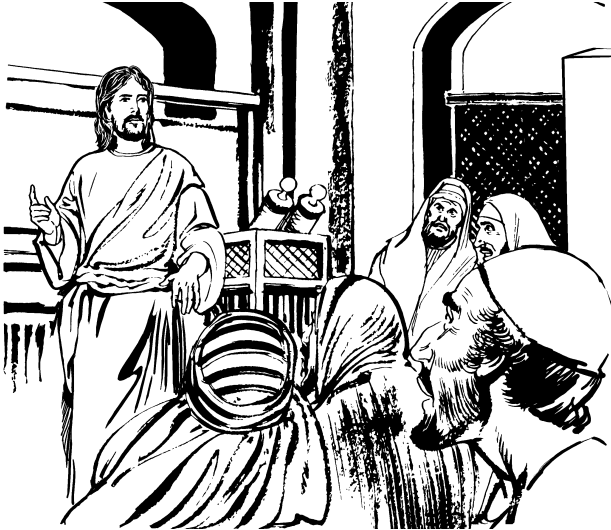

© 1996 David C. Cook

[†] 4.8 Deuteronomio 6.13. [†] 4.10–11 Salmo 91.11–12.

[†] 4.12 Deuteronomio 6.16.

Jesús allı yačhachikoq kanqanta runakuna parlayaq. ¹⁵Tayta Diosman mañakur qorikäkuyänan wasikunačhömi Jesús yačhachikuptinmi runakuna alabarnin niyarqan: “Payqa shumaqmi yačhachikun” nir.

© 1996 David C. Cook

Nazaret markačhö Jesús willakunqan

Mateo 13.53–58; Marcos 6.1–6

¹⁶Chaypitanami Jesús wiñanqan markan Nazaretman aywarqan. Payqa imëpis yaykunqannömi säbadupun samëčhö yaykurqan Tayta Diosman mañakur qorikäkuyänan wasiman. Chayčhömi llapankunapa ñawpanman aywarqan Tayta Diospa palabrantı liyimunanpaq. ¹⁷Profëta Isaías qellqanqan rölluta makyayaptinmi liyiya munanqanta kichaskir liyirqan:

¹⁸“Tayta Diosmi Espiritunta noqaman kačhamushqa. Paymi akramashqa wakchakunata allı willakininta willapanäpaq.

Chaynömi kačhamashqa [llakishqa kawaqkunata animachinäpaq,]

uk nacionchö prësu kaykaqkunata librina
 kayänanpaq kaqta willanäpaq,
 qaprakunata kutikächinäpaq,
 chíkeqninkunapa makinpita ñakëkaq
 runakunata orqunäpaq
¹⁹y Tayta Dios salvananpaq kaq tiempu
 chämunqanta willakunäpaq”.[†]

²⁰Chaynö liyiskirnamı rölluta wankuskir qorikäkuyänan wasichö yanapakoq runata kutiykachir täkikarqan. Chaychö kaykaqkuna rikaräyaptinmi ²¹Jesús nirqan: “Liyimunqächö ninqannömi kanan cumplishqa” nir.

²²Chaymi runakuna kushikur parlayarqan: “¡Payqa shumaqtami parlan! ¿Manaku Josépa churin kaykan?” nir.

²³Chaynami Jesús nirqan: “ ‘Ampikoq karqa kikikiraq ampiki’ niyanqannöchi qamkunaqa munayanki Capernaúmchö milagruta ruranqänö kay markanchikchöpis milagruta ruranäta”.

²⁴Niykurmi nirqan: “Rasuntami niyaq: Manami ni mayqan profëtatapis kikinpa markanchöqa shumaq chaskiyanku. ²⁵Yarpäyë profëta Elías kawanan wichan imanö päsanqantapis. Kinsa wata soqta killa mana tamyaptin llapan Israel markakunachö alläpa muçhita päsayänaq. Chay wichan Israel nacionchö achka viüdakuna ñakar kawayänaq. ²⁶Chaynö kaykaptinpis Tayta Dios Israelchö ni mayqan viüdata yanapananpaqpis Elíasta kaçhanaqku. Chaypa rantinqa uklä Sidónchö kaq Sarepta markaçhö täkoq viüdallaman kaçhanaq. ²⁷Chaynömi profëta Eliseo kawanan wichanpis Israel nacionchö

[†] 4.18–19 Isaías 61.1–2.

lepra qeshyëwan qeshyaqkuna achkaq kayänaq. Chaynö kayaptinpis Eliseo manami kutikächinaqku ni mayqantapis. Chaypa rantinqa uklä Siria nacionpita Naamánllatami kutikächinaq”.

²⁸ Jesús chaynö ninqanta wiyëkurnami chaychö kaykaq runakuna alläpa piñakuyarqan. ²⁹ Chaymi Jesústa markapita orquskir apayarqan qaqapa ananman chaypita tanqaskiyänapaq. Markankunapita washaläninçhömi chay qaqqa anan kaykan. ³⁰ Chaychö tanqëta munayaptinpis runakunapa çhawpinpita yarquskirmi Jesús aywakurqan.

Shapshi löcuyächinqan runata

Jesús kutikächinqan

Marcos 1.21–28

³¹ Chaypitanami Galilea provinciaçhö Capernaúm markaman Jesús aywarqan. Chaychömi cada säbadupun samëchö runakunata yaçhachirqan. ³² Shumaq yaçhachinqanta wiyarmi runakuna kushikur niyarqan: “¡Payqa munëyoq karmi shumaq yaçhachimanchik!” nir.

³³ Chay qorikäkuyänan wasiçhömi kaykarqan shapshi löcuyächinqan runa. Paymi qayarar nirqan: ³⁴ “¡Nazaret markapita Jesús, [kaypita aywakî]! ¿Imatataq munanki nökunawan? ¿Ushakächiyämänëkipaqku shamushkanki? ¡Noqa reqseqmi Dios akranqan kanqëkita!” nir.

³⁵ Jesúsname shapshita piñaparnin nirqan: “¡Kay runapita upälla yarquki!”

Chaynö niykuptinmi llapan runakunapa ñawpançhö chay runata çhapsiskirnin mana imanächirlla aywakurqan. ³⁶ Chayta rikëkurmi runakuna manchakashqa uknin ukninpis ninakuyarqan: “Payqa jima puëdeqnaraq uk shimilla niskiptin shapshikunapis cäsukur aywakuyänapaq!” nir.

³⁷Shapshita qarqunqanta musyaskirmi chay kinran markakunaçhö runakuna parlayarqan Jesús alläpa poderyoq kanqanta.

Pedrupa suegranta kutikächinqan

Mateo 8.14–15; Marcos 1.29–31

³⁸Chaypitanami qorikäkuyänan wasipita Jesús aywarqan Simónpa wasinman. Çhaykunanpaqmi Simónpa suegran usurëkarqan alläpa ancha açaçharnin. Chaymi Jesúshta rugayarqan payta kutikächinanpaq. ³⁹Rugayaptinnami qeshyëkaq warmiman witiykur nirqan: “Amana fiebriynaku”. Niykuptin chöra kutikaskir shäriykurnami paykunata mikininkunata qararqan.

Achkaq qeshyaqkunata kutikächinqan

Mateo 8.16–17; Marcos 1.32–34

⁴⁰Rupë eqëkaptinnami imëkaläya qeshyëwan qeshyëkaqkunata Jesúsman apayämurqan. Chay qeshyaqkunata yatëkuptinmi llapanpis kutikaskiyarqan. ⁴¹Chaynömi achkaq qeshyaqkunapitapis shapshikuna yarquyarqan kaynö qayarëkaçhar: “¡Qamqa Diospa Churinmi kanki!” nir.

Tayta Dios kaçhamunqan Cristo kanqanta niyaptinmi shapshikunata Jesús piñarqan manana parlakuyänanpaq.

Jesús willakur purinqan

Marcos 1.35–39

⁴²Pacha waraskiptinnami chunyaq irkaman Jesús aywakurqan. Chaymanpis runakunaqa ashirnin çhäyarqanmi. Chayçhö tariykurmi rugakuyarqan paykunapita mana aywakunanpaq. ⁴³Chaymi Jesús nirqan: “Tayta Diospa

mandakinin éhämünqanta wakin markakunačhöpis willakunäraqmi kaykan. Chaypaqmi Tayta Dios kačhamashqa”.

⁴⁴Chaynömi ari Jesúsqa maychay Israel markakunapa purir qorikäkuyänan wasikunačhö Tayta Diospa willakininta willakurqan.

Achka pescädukunata Pedro ačhkunqan

Mateo 4.18–22; Marcos 1.16–20

5 ¹Ukpunnami Genesaret qoča^d kučhunčhö Jesús yačhachikikaptin kičhkirarraq runakuna qorikäyarqan Tayta Diospa willakininta wiyayänanpaq. ²Chay qoča kučhunčhömi ishkë büquikuna kaykaqta Jesús rikaskirqan. Pescaq runakunanaqa büquinkunapita yarquskirmi mällankunata maylläkäyanaq. ³Chaymi Simónpa^e kaq büquinman Jesús yaykuskir rugakurqan qoča kučhunčhö büqui kaykaqta mas pullannin kaqman witichiyänanpaq. Büquiman täkuskirmi runakunata yačhachikamurqan.

⁴Yačhachiyta ushaskirname Simón^ata nirqan: “Kananqa mas pullanninman büquikita apayë. Chayčhö mälläkikunata itayë pescädukunata ačhkuyämünëkipaq” nir.

⁵Simónnami nirqan: “Taytë, kanan paqas warat pesquëkarpis manami ni uklëllatapis ačhkuyashkäku. Qam niyämaptikiqa mälläkunata mä yapë itayäshaqri”.

⁶Chaynö nirmi mällankunata shumaq mashtëkur alläpa achka pescädukunata ačhkuyämurqan mällankunapis račhinaptinraq. ⁷Chaynami ukaq büquičhö pescaq

^d 5.1 Galilea qoçhapa waklä kučhunčhömi karqan Genesaret marka. Chay markačhö täkoq runakunami Galilea qoçhataqa “Genesaret qoča” niyarqan. ^e 5.3 Simónpa uknin kaq shutinmi Pedro karqan.

© 1996 David C. Cook

masinkunata qemllir qayakuyarqan orqösir yanapayänanpaq. Çhaykurmi ishkan büquinkuna hundinanqanyoq pescädukunata rakiyarqan.

⁸Çhayta rikëkurmi Simón Pedro Jesús pa ñawpanman qonqurikikur nirqan: “Taytë, noqapita witiküllë. Noqaqa uchasapa runami kä” nir. ⁹Çhaychika pescädukunata açhkurmi pescaq masinkunawan alläpa manchakar Simón

chaynö nirqan. ¹⁰Chayçhöllami manchakäkuyarqan Zebedeupa churinkuna Santiaguwan Juanpis. Paykunapis Simónpa pescaq masinkuna kayarqan. Chaynö manchakäyaptinmi Simónta Jesús nirqan: “Ama manchakëku. Pescäduta ačhkuyanqëkinömi kananpitaqa runakunata qoriyanki Tayta Diospa munëninçhö kayänanpaq”.

¹¹Chaynö niptinnami büquinkunata qoçhapita orqaskamur imëkankunatapis dëjaskir Jesúswan aywakuyarqan.

© 1996 David C. Cook

Leprawan qeshyaqta Jesús kutikächinqan

Mateo 8.1–4; Marcos 1.40–45

¹²Uk markačhö Jesús kaykaptinnami leprawan qeshyaq runa çharqan. Jesússta rikëkurnami urkunpis pachaman töpananyoq kitirëkur nirqan: “Taytë, munarqa kay qeshyënëpita kutikëkächimë” nir.

¹³Chaynö rugakuptinnami Jesús yatëkurqan: “Kananpitaqa kutikashkankinami”.

Chaynö niptinmi chay hörapita lepra qeshyënin illakänaq.

¹⁴Niskirname Jesús nirqan: “Kutikächinqatqa ama pitapis

© 1996 David C. Cook

willakunkiku. Chaypa rantinqa kutikanqëkita rikäshunëkipaq cüraman aywë. Niykurna kutikashqana kanqëkita llapankuna musyayänapaq templuman apë Moisés qellqanqançhö ninqannö purificäkunëkipaq ofrendëkita” nir.^f

¹⁵“Ama willakunkiku” niykaptinpis maychayçhömi runakuna musyaskiyarqan. Chaymi achkaq qorikäyarqan

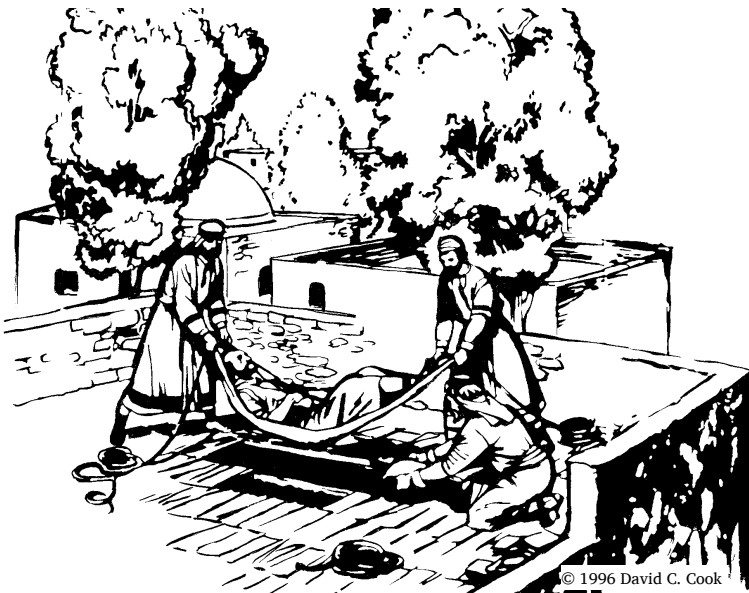
^f 5.14 Lepra qeshyëwan qeshyaq runakuna kutikaskir imata rurananpaq kaqkunapita masta musyanëkipaq liyinki Levítico 14.1–32.

yačhachinqankunata wiyayänanpaq y qeshyënkunapita kutikächinanpaq. ¹⁶ Jesúsqa imëpis chunyaqkunaman aywëkurmi Tayta Diosman mañaqoq.

Mana puriyta puëdeq runata kutikächinan

Mateo 9.1–8; Marcos 2.1–12

¹⁷Uk wasiçhö Jesús yačhëkächiptinmi chayçhö täkikäyarqan fariseukuna y ley yačhachikoqkuna. Paykunaqa shayämushqa kayänaq Galilea provinciapa maychay markankunapita, Judea provinciapita y Jerusalénpita. Qeshyaqkunata kutikächinanpaqmi Tayta Diospa poderninwan Jesús kaykarqan. ¹⁸Chaymanmi runakuna quirmawan wintushqa çhäçhiyämurqan puriyta mana puëdeq runata. Paykunaqa imëkanöpis Jesúsqa ñawpanman yaykuchiytami munayarqan. ¹⁹Alläpa runakuna kiçhkirarraq kayaptinmi imanö mana yaykuchiyta puëdiyarqanku.

Chaymi wasi ananman yaykuskachir wasi ananta uchkuskir waskawan watëkur kaçhëyarqan quirmantinta Jesús pa ñawpanman. ²⁰Chay runakuna payman yächikunqanta musyarmi chay qeshyëkaq runata Jesús nirqan: “Llapan uchëkikunapita perdonashqami kanki” nir.

²¹Chaynami ley yaçhachikoqkunawan fariseukuna yarpaçhakur niyarqan: “¡Pitaq kay runaqa llutankunata parlar Diosta piñachin! Tayta Diosllami ucha ruraqkunataqa perdonan” nir.

²²Chaynö yarpëkäyanqanta musyarmi Jesús kaynö tapurqan: “¿Imanirtaq qamkuna llutanta yarpäyanki? ²³Mayqantaq mas aja kanman: ¿Runapa uchankunata perdonëku? ¿O qeshyëkaqta kutikächiyku?

²⁴Runapa Churin⁸ kay pachaçhö munëyoqmi runakunata uchankunapita perdonanapaq. Chaytami kanan musyayanki”.

Chaynö niskirname mana puriyta puëdeq runatana nirqan: “Shärir quirmëkita apakur wasikiman aywaki”.

²⁵Chaynö niykuptin chay runanami llapankuna qorirëkäyaptin ñawpankunapita chöra itaranqan quirmanta chikshakuskir wasinpa

© 1996 David C. Cook

⁸ 5.24 Runapa Churinpaq parlarqa kikinpaqmi Jesucristo parlarqan. Chaynöpami intiendichirqan Daniel 7.13–14-çhö qellqarëkanqannö Runapa Churin kanqanta, kutimunanpaq kanqanta (Lucas 12.40; 17.22–30; 18.8; 21.27) y llapanpaq munëyoq kanqanta (Lucas 6.5; 22.69).

aywakurqan Tayta Diosta alabarnin. ²⁶Chayta rikarmi llapankuna alläpa manchakar Tayta Diosta alabayarqan: “¡Pay ruranqantanöqa imëpis manami rikashkanchikku!” nir.

Discípulun kananpaq Levíta akranqan

Mateo 9.9–13; Marcos 2.13–17

²⁷Chaypita aywëkarnami Jesús rikarqan Leví shutiyoq^h impuestuta cobrar tākikaqta. Paytami nirqan: “Discípulö kanëkipaq noqawan awkushun”. ²⁸Chaynö niptinmi shäriykur chaychö imëkantapis dëjaskir Jesúswan awkurqan.

²⁹Chaypitanami Jesúsqaq Leví wasinçhö fiestata rurachirqan. Chaychömi impuestuta cobrakoq masinkunawan y wakin runakunapis Jesúswan mikikäyarqan. ³⁰Chayta rikëkurmi fariseukuna y ley yaçhachikoqkuna parlëkaçhar Jesúsqa discípulunkunata niyarqan: “¿Imanirtaq qamkuna impuestu cobrakoqkunawanpis y uchasapakunawanpis ayllukar mikuyanki upyayanki?” nir.

³¹Jesúsname nirqan: “Sänu kaqkunaqa manami ampikoqta wanäyanku. Qeshyaqkunallaqami ampikoqta wanäyan.

³²Noqaqa manami uchannaq runakunamanku shamushkä, sinöqa uchasapakuna uchankunata dëjayänanpaqmi”.

Ayünupaq Jesústa tapuyanqan

Mateo 9.14–17; Marcos 2.18

³³Chaypitanami Jesústa tapuyarqan: “Bautizakoq Juanpa discípulunkuna y fariseukunapa discípulunkunaqa Tayta Diosman mañakur imëpis ayunayanmi. Qampa discipulikikunaqa çimanirtaq ayunayanku?” nir.

^h 5.27 Levípa uknin kaq shutinmi karqan Mateo.

³⁴Jesúsnami nirqan: “Casarë fiestaman invitashqakuna ¿ayunëkuyanmankuraq noviuwan paqta kaykar? ³⁵Casaraq noviuta wañuchiyaqtinqami ayunayanqa”.

³⁶Chaynö niskirname Jesús yaçhachikur nirqan: “Manami pipis mushoq ratëninta rutunku mawka ratëta irananpaq. Chaynö rurarqa mushoq ratëta pierdichinqami. Chaynöllami mushoq ratëpita rutunqan tëla mana shumaqqa rikakannapisku mawka ratëçhöqa”.

³⁷“Chaynölla manami pipis chayraq timpikaq aswata wishinku räjakëkaq puyñuman. Chaynö karqa masraq räjakächinmi. Chaynöpami aswapis içhakaskinman y puyñupis ushakaskinman. ³⁸Chaymi chayraq timpushqa aswataqa allı puyñuman wishinchik.ⁱ [Chaynö rurashqaqa aswapis içhakanku ni puyñupis manami pakinku]”.

³⁹“Y manami pipis unëna churarashqa vınuta mallıykur chayraq rurashqa kaqtaqa upyëta munannaku: ‘Unëna churarashqa kaq vınu mas allımi kaykan’ nırnın”.

Säbadupaq Jesús yaçhachınqan

Mateo 12.1–8; Marcos 2.23–28

6 ¹Uk säbadupun samëçhömi trıgu poqıkaq kuçhunpa discıpulunkunawan Jesús aywarëkäyarqan. Chaypa päsarımi discıpulunkuna trıguta kiptuskir kupaskir mikuyarqan. ²Chayta rikarmi farıseukuna piñakur niyarqan: “¿Imanırtaq leyninchıkta mana cäsür säbadupun samëçhö trıguta kiptupäkikäyanki?” nır.

ⁱ **5.38** Mawka ratëta y räjashqa puyñuta Jesús iwalachırqan unë custumbrınkunamanmi. Mushoq ratëta y chayraq timpushqa aswatanami iwalachırqan kıkınpa yaçhachıkınınman. Chaynö iwalachırmi nırqan paypa yaçhachıkının mushoq kar unë custumbrınkunaman mana iwalanqanta.

³ Jesúsname nirqan: “¿Manaku Diospa palabranta liyiykarpis yarpäyanki rey David mallaqnar imata ruranqanta? ⁴ Davidqa Tayta Diosman mañakuyänan ruriman yaykuskirmi cürakunalla mikuyänapaq kaq churaraq tantata mikuskinaq. Niykurmi qatiraqnin soldädukunatapis qaranaq”.[†]

⁵ Chaynö niskirpis Jesús nirqan: “Runapa Churinqa^j munëyoqmi säbadupun samëçhöpis runakuna imata ruranapaq o mana ruranapaq kaqtapis ninapaq”.

Makin wañushqa runata säbaduçhö kutikächinqan

Mateo 12.9–14; Marcos 3.1–6

⁶ Chaypita uk säbadupun samëçhöname Tayta Diosman mañakur qorikäkuyänan wasiman Jesús yaykur yaçhachikurqan. Chayçhömi uk runa derëcha kaq makin wañushqa kaykarqan. ⁷ Ley yaçhachikoqkunawan fariseukunanaqa Jesústa rikapëkäyarqan shonqunkunallaçhö yarpaçhakurmi: “Mä ¿kanan samë diapun mana aruki kaykaptin kay runata kutikächinqakush o manakush? Kutikächiptinqa chaymi achäqui kanqa autoridäkunaman apachinapaq” nir.

⁸ Chaynö yarpëkäyanqanta musyarmi makin wañushqa runata Jesús nirqan: “¡Shärir chay çhawpinman shäkami!” Niptin chay runaqa çhawpinkunamanmi shäkurqan.

⁹ Niykurnami chay farisekunata Jesús nirqan: “Kanan mä niyämë. Leyninchik ¿imanintaq? Säbadupun samëçhö ¿allita rurashunmanku o manaku? Wañikaqta kuyapar ¿salvashunmanku o ‘inapis wañukuchun’ nishunmanku?”

^j 6.5,22 Runapa Churinqa parlarqa kikinpaqmi Jesucristo parlarqan.

[†] 6.4 1 Samuel 21.1–6; Levítico 24.5–9.

¹⁰Chaynö niskirnami chay kinran kaykaq runakunata rikëkaçhaskir runata nirqan: “Makikita rikächikamï” nir. Makinta mashtaskir sänunami tikraskirqan.

¹¹Säbadupun samëchö chaynö kutikächinqanta rikarmi fariseukuna alläpa rabi ar willanakuyarqan: “¡Imanëkunchiktaq kay Jesússta!” nir.

Chunka ishkë (12) apostolninkunata Jesús akranqan

Mateo 10.1–4; Marcos 3.13–19

¹²Chaypunkunami irkanman aywëkur Tayta Diosman Jesús mañakïkar wararqan. ¹³Pacha waraskiptinnami llapan discipulunkunata qayaskir paykunapita chunka ishkë (12) runakunata akranqan apostolninkuna kayänanpaq. ¹⁴Paykunaqami kayarqan Simón (paypa shutintami Jesús churarqan Pedro), Simónpa wawqin Andrés, Santiago, Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵Mateo, Tomás, Alfeupa churin Santiago, Celote niyanqan Simón, ¹⁶Santiagupa churin Judas y Judas Iscariote. Paymi Jesússta rantikurqan.

Achkaq runakunata Jesús kutikächinqan

Mateo 4.23–25

¹⁷Apostolninkunawan irkapita Jesús urëkëkäyämurnami pampaçhö achkaq discipulunkuna y wakin runakunapis qorirëkaqta tarirqan. Chay runakunaqami shayämushqa kayarqan Judea provinciapita, Jerusalénpita, lamar kuçhun Tiro y Sidón markakunapita. ¹⁸Paykunami qorikäyarqan Jesús yaçhachikunqanta wiyëta munar y qeshyëninkunapita kutikëta munar. Chayçhömi shapshi löcuyächinqan runakunapis Jesús kutikäyarqan. ¹⁹Poderninwan runakunata kutikächiptinmi uknin ukninpis Jesússta yatëta munayarqan qeshyëninkunapita kutikaskiyänanpaq.

Kushikípaq y llakikípaq Jesús willakunqan

Mateo 5.1–12

²⁰Chaynami discípulunkunata rikëkur Jesús nirqan: “Kushishqami kawayanki, wakchakuna. Qamkunapaqmi Tayta Diospa mandakinin kaykan.

²¹“Kushishqami kawayanki, mallaqnëchö kaqkuna. Qamkunaqa mananami mallaqnäyankinaku.

“Kushishqami kawayanki, waqakíchö kaqkuna. Qamkunaqa mananami llakikuyankinaku.

²²“Kushishqami kawayanki Runapa Churinta criyikuyanqëkipita çhikiyëshuptiki, qarquyëshuptiki, ashipar niyëshuptiki y imaman iwalachiyipis qayapäyëshuptikipis.

²³Chaynö kaptinpis alläpa kushikuyë. Qamkunataqa gloria vïdächömi Tayta Dios alläpa shumaq premiuta qoyëshunki. Qamkunatanömi çhikiyëshoqníkikunapa unë castankunapis Tayta Diospa profëtankunata ñakachiyarqan”.

²⁴“¡Allaw, ricukuna! Qamkunaqa kay vidallaçhömi kushikuyanki.

²⁵“¡Allaw, paçhankuna unta kaykaqkuna! Qamkunaqa mallaqnäyankimi.

“¡Allaw, kushikur asikaçhaqkuna! Qamkunaqa alläpa llakikurmi waqayanki.

²⁶“¡Allaw, llapan runakunapita alabashqa kaqkuna! Qamkunatanöllumi llullakoq profëtakunatapis unë castëkikuna alabayarqan.

Çhikimaqninchikta kuyananchikpaq Jesús yaçhachikunqan

Mateo 5.38–48; 7.12

²⁷“Wiyëkämaqkuna, shumaq intiendikuyë. Çhikiyëshoqníkikunata kuyayanki. Mana alli

rikäshoqníkikunatapis allí shonqíkikunawan rikäyanki. ²⁸Rimayäshoqníkikunapaq allíllata parlayanki. Chíkiyëshur contrashoqníkikunapaqpis Tayta Dios yanapananpaq mañakuyanki. ²⁹Laqyëkuyëshuptikiqa ukaq qaqllekíkikunatana kamapëkuyanki. Punchíkikunata qeçhuyëshuptikiqa chumpëkíkunatapis orqupíkuyanki. ³⁰Imatapis mañakuyëshuptikiqa qarëkuyanki. Chaynö imëkíkunata qeçhuyëshurniki apakuyaptinqa ama ‘Kutiykachimë’ niyankiku. ³¹Runa masíkikuna qamkunapaq allita rurananta munayanqëkinö qamkunapis runa masíkikunapaq allíllata rurayanki”.

³²“Kuyanakuyanqallëkiwan kuyanakuyarqa ¿ima allitataq rurëkäyanki? Uchasapa runakunapis kuyanakuyanqallanwanqa kuyanakuyanmi. ³³Allí kaqkunallawan allí kawarqa ¿ima allitataq rurëkäyanki? Uchasapa runakunapis chaynöllaqa kawayanmi. ³⁴Gänayänëki rëku imatapis mañarqa ¿ima allitataq rurëkäyanki? Uchasapa runakunapis gänayänan rëkullaqa imatapis mañayanmi”.

³⁵“Qamkunaqa chíkiyëshoqníkikunata kuyayë. Paykunapaq allíkunallata rurayë. Imatapis mañëkur ama yarpäyëku pägayëshunëkítaraqqa. Chaynö allí kawayanqëkipítami Tayta Dios alläpa shumaq premiuta qoyëshunki. Payqa mana agracikoqkunata y uchasapakunatapis kuyapanmi. Chaymi qamkunapis kuyapäkoq karqa poderösu Tayta Diospa wamranna kaykäyanki. ³⁶Tayta Dios kuyapäkoq kanqannö qamkunapis kuyapäkoq kayë”.

Runa masinchikta mana juzganapaq willakunqan

Mateo 7.1–5,17–20; 12.34–35

³⁷“Tayta Dios mana juzgayëshunëkipaq runa masíkikunapa vídanta ama ashiyankiku. Llutata rurayaptinpis ama contran

shäriyankiku. Contran shäriyänëkipa rantinqa perdonayanki, Tayta Dios qamkumatapis perdonayäshunëkipaq. ³⁸Runa masikikunata qarëkuyaptikiqa Tayta Dios qamkumatapis mas mastami kutichiyäshunki tupunqëkipitapis ícha íchata. Runa masikita imanöpis yanapayanqëkimanmi qamkumatapis Tayta Dios yanapayäshunki”.[†]

³⁹Chaynöllami iwalachikiwan yaçhachikur Jesús nirqan: “¿Qapra runa qapra masinta pushanmankuraq? Qapra masinta pusharqa ¿manakuraq pözumanpis ishkan eqaskiyanman?”^k

⁴⁰Mayqan yaçhakoqpis manami yaçhacheqninpita mastaq yaçhanku. Chaynö kaptinpis yaçhakuskirqa yaçhacheqninnönami yaçhanqa”.^l

⁴¹“Kikikikunapa ñawikikunaçhö qeru cuentataraq kaykaptinqa ¿imanirtaq runa masikikunapa ñawinchö uchuklla astillata rikäpäyanki? ⁴²Ñawikikunaçhö qeru cuenta kaykaptinqa ¿imanöparaq runa masikitaraq niyankiman: ‘Ñawikiçhö astillata orquskapushëki’ nirnin? ¡Yaçhaq tukoqkuna! Ñawpata ñawikikunaçhö kaqtaraq orquyë. Chayraqmi shumaq rikäyanki runa masikipa ñawinchö kaykaqta orqupuyänëkipaqqa”.^m

⁴³“Alli wayoq muntiqqa manami mana allitaqa wayunku. Chaynöllami mana alli muntipis allitaqa wayunku.

^k 6.39 Jesucristo chaynö nirqan mana kaqman churaq runata qapraman iwalachirmi. ^l 6.40 Chaynö yaçhachirmi Jesucristo nirqan: “Yaçhachishoqniki runa masikita mana kaqman churaq kaptinqa qampis runa masinta mana kaqman churëtami yaçhakuyanki”.

^m 6.42 Kay textuçhömi runa masinchikpa uchankunata iwalachin ñawinchö kaykaq astillaman. Kikinçikpa uchanchiktanami iwalachin ñawinchikçhö kaykaq qeruman. Ñawinchikpita qeruta orqunanchikpaq nirqa uchanchikkunata dëjananchikpaq nirqan. Chaynöpami tantiyachimanchik ukta parlëkaçhänanchikpa rantin kikinçikpa uchanchikkunata dëjananchikpaq kanqanta.

[†] 6.38 Mateo 7.2.

⁴⁴Wayinipitami ima munti kanqantapis reqsinchik. Manami kashakunapitaku hīgusta pallanchik ni sirakakunapitaku üvata pallanchik. ⁴⁵Chaynömi ari alli runaqa allita yarpanqanta parlan y mana alli runanami shonqunchö mana allita yarpanqanta parlan. Runaqa shonqunchö yarpanqantami allitapis o mana allitapis parlan”.

Cäsukoq runa y mana cäsukoq runa imanö kanqanpis

Mateo 7.24–27

⁴⁶“Yačhachinqäkunata mana cäsumarqa çimanirtaq ‘Taytë, qampa mandädikičhömi kaykä’ niyämanki? ⁴⁷Ninqäkunata wiyakamaqkuna imanö kayanqantapis kanan intiendichiyäshëki. ⁴⁸Uk runashi wasita shärichinanpaq pacha rumiman échanqanyoq učkikur cimientuta perqanaq. Rumi anančhö shumaq perqashqa kaptinshi achka yaku miramur saytaptinpis chay wasitaqa ishkichinaqku. ⁴⁹Uk runanashi cimientunnaqta allpa anallančhö wasita shärichinaq. Chayshi achka yaku ayllukar shamurqa chay wasitaqa ankat ishkiskachinaq. Chayshi alläpa kuyapëpaq kanaq. Chaynömi yačhachinqäkunata mana cäsumaq runapis kanqa”.

Capitanpa wätakunqan runata Jesús kutikächinqan

Mateo 8.5–13; Juan 4.43–54

7 ¹Runakunata parlapëta ushaskirnamı Capernaúm markaman Jesús aywarqan. ²Chayčhömi Roma capitanpa kuyë wätakunqan runa wañita rikarna alläpa qeshyëkarqan. ³Chay capitannami Jesús ruranqankunata musyaskir Israel mayor runakunata Jesúsman kačhakurqan shamur wätakunqan runata kutikächinanpaq.

⁴Paykuna čhaskirnamı Jesústa rugakuyarqan: “Taytë, capitannëkuna alli runa kanqan rëku wätakunqan runata

kutikaskachipi. ⁵Payqa marka masinchikkunatapis alli rikarmi qorikäkunanchik wasitapis shärichishqa” nir.

⁶Chaynö rugakuyaptinmi paykunawan Jesús aywarqan. Wasiman yaykikaptinnami amigunkunata capitán charipächirqan Jesússta niyänanpaq: “Taytë, amanashi afanakur aywankinaku. Uklä runa kaptin manashi wasinmanpis yaykunkimanku. ⁷Chayshi kikinqa shamushqaku. Wätakunqan runa kutikaskinanpaq kayllapitashi niykunki. ⁸Paypis mandaqninpa munëninçhöshi. Chaynöshi paypa munëninçhöna soldädunkunapis kayan. Chayshi mayqantapis ‘aywë’ niptin aywayan, ‘shami’ niptin shayämun y wätakunqan runata ‘kayta rurë’ niptinpis ruran”.

⁹Chaynö ninqanta wiyëkurmi Jesús kushikur paywan aywëkaq runakunata nirqan: “Paynö llapan shonqunwan yächikamoq runataqa Israel runakunaçhö manami tarishkäku” nir.

¹⁰Capitanpa kaçhakunqankuna kutikurnami wätakunqan runata kutikashqana kaykaqta tariyarqan.

Viüdapa wawanta Jesús kawachinqan

¹¹Chaypitanami discipulunkunawan Jesús aywayarqan Naín markaman. Paykunawanmi achka runakunapis aywayarqan.

¹²Markaman yaykikarnami Jesús paqtaskirqan achka runakuna ayata apëkäyaqwan. Chay pampaq apëkäyanqanqa viüdapa apallallan wawanmi karqan. ¹³Viüda waqëkaqta rikëkurmi kuyaparnin Jesús nirqan: “Ama waqëku”.

¹⁴Chaynö nir quirmata yatëkuptinmi aya apaqkuna shäkuskiyarqan. Jesúsname nirqan: “¡Jövin, shäriy!” nir.

¹⁵Jövin chörami täkikamur parlar qallëkurqan. Viüdatanami wawan kawashqatana entregëkurqan.

¹⁶Chayta rikëkurmi llapan runakuna manchakar Tayta Diosta alabar niyarqan: “Munëyoq profëtanmi noqanchikman çämushqa. Tayta Diosmi yanapëkamänapaq payta kaçhamushqa” nir.

¹⁷Chaymi inantin Judeapa y ñawpan kinran markakunapa aywar Jesús ruranqankunata willakuyarqan.

Bautizakoq Juan kaçhakunqankuna Jesúsman aywayanqan

Mateo 11.2–6

¹⁸Bautizakoq Juanpa discipulunkunami Jesús ruranqankunata Juanta willayarqan. Carcelchö kaykarmi ishkaq discipulunkunata qayaskir ¹⁹Jesúsman Juan kaçarqan kaynö tapuyämunanpaq: “¿Qamkush kanki Tayta Dios kaçhamunqan Cristo o uktaraqkush shuyäyäshaq?” nir.

²⁰Jesúsman çhaykurnami niyarqan: “Taytë, Bautizakoq Juanmi tapuyänaqpaq kaçhayämashqa. ¿Qamkush kanki Tayta Dios kaçhamunqan Cristo o uktaraqkush shuyäyäshaq?” nir. ²¹Tapoq çhayanqan hörami Jesús kutikëkächirqan achkaq tukiläya qeshyaqkunata, shapshi qeshyachinqankunata y qaprakunata.

²²Chaynö tapuyaptinnami Jesús nirqan: “Kanan kutir Juanta willayë rikäyanqëkikunata y wiyayanqëkikunata. Qaparakuna rikäyannami. Mana puriyta puëdeqkuna puriyannami. Leprawan qeshyaqkunapis kutikäyashqami. Toqrुकunapis wiyayannami. Wañushqakunapis kawayämushqami. Wakchakunapis allı willakıta wiyëkannami. ²³Yarpäyanqannö mana ruraptëpis mana ajayëpa noqaman yächikamoq runaqa kushishqa kawanqa”.

Bautizakoq Juan Tayta Diospa profëtan kanqan

Mateo 11.7–15

²⁴Juanpa kaçhakunqankuna kutiskiyaptinnami runakunata Jesús nirqan: “Chunyaqçhö kaykaptin çımaqtaq Juanman aywayarqëki? çWayra shoqushta kuyucheqta rikapaqlaku? ²⁵Mana chayqa çımaqtaq aywayarqëki? çAlläpa shumaq ratënin churakushqa runata rikapäyänëkipaqu aywayarqëki? Musyayanqëkinöpis chaynö cuestaq ratëllashqakunaqa reypa wasinkunallaçhömi kakıkäyan, manami chunyaqkunaçhöku. ²⁶Manami chaykunata rıkaqu aywayarqëki, sinöqa Tayta Diospa profëtan kanqanta rikäyänëkipaqmi. Paynöqa manami mayqan profëtapı kashqaku. ²⁷Juanpaq kaqtaqa Tayta Diospa palabrançhöpis niykanmi: ‘Manaraq çhaptikimi willakoqnëta kaçhashaq runakunata alistakunanpaq’ nir.†

²⁸“Noqami niyaq: Llapan profëtakunapıtapis Juanqa masmi intiendishqa Tayta Diospa willakınin imanö kanqanta. Chaynö kaptınpis Tayta Diospa mandakıninçhö kaqkunaqa Juanıtapis masmi intiendiyan”.

²⁹(Juan willakunqanta wiyëkurmi hasta impuestuta cobraqkunapis Tayta Diosta çäsukur Juan bautızananpaq

† 7.27 Malaquías 3.1.

aywayarqan. ³⁰Fariseukunawan ley yačhachikoqkunaqami Diosta mana cäsür bautizakuyarqanku.)

Bautizakoq Juanpaq y Jesúsapaq runakuna imanö parlayanqan

Mateo 11.16–19

³¹Chaypitanami masta Jesús nirqan: “Kanan tiempu runakunata ¿imamanraq iwalachëman? ¿Imanötaq kayan? ³²Paykunaqa imëka pläzačhö pukllaq wamrakunanöllami kaykäyan. Wamra yanasankuna pukllëta mana munaptinmi niyan: ‘Pinkulluta töcayaptëpis manami tushuyankiku. Llakinëpaqta cantayaptëpis manami waqayankiku’ nir. Chay wamrakunanöllami kanan tiempu runakunapis kayan. ³³Bautizakoq Juanqa imëpis ayunanmi y vïnutapis manami upyanku. Chaymi niyanki: ‘¿Payqa shapshiyöq karmi chaynö kakun!’ nirnin. ³⁴Runapa Churinⁿ ima mikïtapis mikuptin y vïnutapis upyaptinqami niyanki: ‘¿Kay runaqa mikur upyar purikun! ¿Impuestu cobraqkunawan y uchasapakunawanpis ayllukanmi!’ nirnin. ³⁵Chaynö kaptinpis discipulökuna alli kawayaptinmi Juanta y noqata Tayta Dios kačhayämanqanta intiendikikäyan”.

Uchasapakuna perdonashqa kar Tayta Diosta mas kuyayanqan

³⁶Chaypitanami uk fariseo runa Jesústa pusharqan wasinčhö mikuyänapaq. Čhaykurnami mësamän Jesús täkurqan. ³⁷Fariseupa wasinčhö Jesús mikïkanqanta musyaskirmi purikoq mañösa warmi yaykuskirqan alabastro rumipita ruranqan frascučhö perfüminta apakïkur. ³⁸Jesúspa qepallanpa witiykur waqaptinmi čhakinman weqin shuturqan. Chay shutunqantanami aqchanwan pichapar Jesúsapa čhakinta muchëkur apanqan perfümita içhapanqan.

ⁿ 7.34 Runapa Churinpaq parlarqa kikinpaqmi Jesucristo parlarqan.

© 1996 David C. Cook

³⁹Chayta rikëkurmi invitaq fariseo kaynō yarparkan: “Kay runa rasunpa Diospa profëtan karninqa kay yataqnin warmi uchasapa kanqantami musyanman” nir.

⁴⁰Chaynō yarpanqanta intiendipaskirnami Jesús chay fariseuta nirqan: “Simón, ukta willashëki”.

Paynami nirqan: “Mä nimë, taytë”.

⁴¹Niptinnami Jesús nirqan: “Ishkaq runakunashi uk runata dëbirnin kayänaq. Ukninshi dëbinaq ishkë wata arupakur gënanqannö. Uknin kaqnashi dëbinaq ishkë killa arur gënanqannö. ⁴²Imanöpapis pägëta mana puëdiyaptinshi ishkankunatapis kuyapar manana cobranaqnaku. Kanan mä nimë. ¿Mayqan kaqtaq chay qellëyoq runata mas kuyanqa?”

⁴³Simónnami nirqan: “Mas lasaq dëbeq kaqçhari”.

Niptinnami Jesús nirqan: “Allimi intiendishkanki”.

⁴⁴Chaynö niskirname warmita rikaskirna fariseo Simónta nirqan: “Kay warmi ruranqanta ¿rikashkankiku? Wasikiman chämuptë chakëta mayllanäpaq qamqa manami yakuta qaramarqëkiku. Kay warmiqami chakëta weqinwan shutuchirmi aqchanwan pichapämashqa. ⁴⁵Yaykamuptë manami muchakinikiwan qayakamarqëkiku. Payqami yaykaskamuptë chörapita chakëta muchakushqa. ⁴⁶Umämanpis manami aceitita ichapamarqëkiku. Payqami chakëman perfümita ichapämashqa. ⁴⁷Chaymi neq: Kay warmiqa uchasapa kanqanpita perdonashqa karmi alläpa kuyamar chaynö rurashqa. Wakinkunaqami ‘Noqa manami uchayoqku kä’ yarparnin anan shonqulla kuyayäman”.

⁴⁸Niykurnami chay warmita nirqan: “Llapan uchëkikunapita perdonashqanami kanki” nir.

⁴⁹Chaynami mäsaçhö tákikaq runakuna kikinkunapura ninakuyarqan: “¿Pinataq payqa uchankunapita runakunata perdonananpaqqa?” nir.

⁵⁰Jesúsname warmita nirqan: “Noqaman yächikamunqëkipitami salvakushkanki. Kananqa kushishqana aywaki”.

Jesústa yanapaq warmikuna

8 ¹Chaypitanami chunka ishkë (12) discipulunkunawan markan markan Jesús purir Tayta Diospa mandakinin chämunqanta willakurqan. ²Paykunawanmi aywayarqan shapshikunapa munëninpita orqunqan warmikuna y qeshyënkunapita kutikächinqan warmikuna. Ukninmi karqan Magdalena niyanqan María. Paypitami qanchis (7) shapshikunata Jesús qarqushqa karqan. ³Chaynömi aywayarqan Herodespa yanapaqnin Cuzapa warmin Juana, Susana y wakin warmikuna. Paykunami Jesústa y discipulunkunata kapuyanqanpita imëkankunallawanpis yanapayarqan.

Diospa willakïninta muruwan iwalachinqan

Mateo 13.1–9; Marcos 4.1–9

⁴Maychay markakunapita achka runakuna qorikäyaptinmi Jesús iwalachikiwan yačhachir parlaparqan: ⁵“Uk runashi čhakranman trīguta muroq aywanaq. Muruta maqçhiptinshi wakin kaq tiwyanaq näniman. Runakuna nänipa purirnashi tiwyashqataqa sarutäkuyänaq y pishqukunapis čhaykur pallakuyänaq. ⁶Wakin murukunanashi ranraman tiwyanaq. Chayčhöna rashllana eqaskamur shumaq allpa mana kaptinshi chakiyänaq. ⁷Wakin murukunanashi kashakuna rurinman tiwyanaq. Kashantin eqaskamurshi qarwayar chakiskiyänaq. ⁸Wakin kaq murukunanashi alli allpaman tiwyanaq. Chayčhöqa shumaq eqaskamurshi wiñar poqunaq cada espigachö uk pachak (100) gränuyoq”.

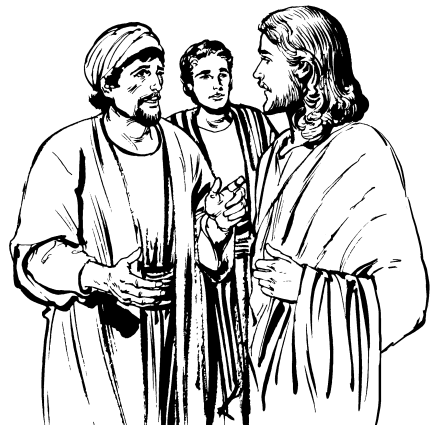
Chaynö parlapäkurmi Jesús sinčhipa nirqan: “Yačhachinqaqkunata wiyaq kaqqa intiendikuyë” nir.

Iwalachikiwan imanir Jesús yačhachikunqan

Mateo 13.10–15; Marcos 4.10–12

⁹Chaynami discipulunkuna Jesústa tapuyarqan: “Taytë, chay yačhachikunqëki çimaninantaq?” nir.

¹⁰Chaynö tapuyaptinnami Jesús nirqan: “Qamkunataqa Tayta Diospa mandakïnin imanö kanqantapis shumaqmi intiendichiyäshëki. Wakinkunataqami imamanpis iwalachir parlapä.

Chaynöpami rikëkarpis mana rikaqnö kayan y wiyëkarpis intiendiyanku”.[†]

Muruman iwalachinqanta intiendichinčan

Mateo 13.18–23; Marcos 4.13–20

¹¹“Iwalachir yačhachinqäta kananmi intiendichiyäshëki. Trigu muruqa Tayta Diospa willakininmi. ¹²Muru näniman tiwyanqannömi wakin runakuna kayan. Čukru shonquyoq karmi Diospa willakininta wiyarpis čhaskikuyanku. Chaymi wiyayanqallantapis diablu qonqachiptinmi mana criyir salvacionta tariyanku.

¹³“Ranranömi wakin runakuna kayan. Paykunaqa Diospa willakininta wiyar kushishqami čhaskikuskiyan. Chaynö kushishqa čhaskikurpis rumillačhö trigu eqaskamur chakeq cuentami ñakëkuna päsapin criyikininta dějayan.

¹⁴“Kashayoq čhakranömi wakin runakuna kayan. Paykunaqa Diospa willakininta wiyarpis yarpačhakuyan warëkuna imanö kawayänanpaq, imëkayoqpis kayänanpaq y kushishqa kawayänanpaq kaqlatami. Chaykunallapaq yarpačhakurmi mana wayoq trigunö kayan.

¹⁵“Wakin runakunaqami alli allpanö kayan. Paykunaqa Diospa willakininta llapan shonqunkunawan čhaskikurmi mana qonqar Tayta Dios munanqannö kawayan. Alli allpačhö muruki alli wayunqannömi imëpis Tayta Diospaq allita rurayan”.

Willakininta achikyaman iwalachinčan

Marcos 4.21–25

¹⁶Chaypita discipulunkunata intiendichir mastapis Jesús nirqanmi: “Manami pipis achikyata ačhkuchir

[†] 8.10 Isaías 6.9–10.

churanku manka rurinkunaman ni catri qopinkunaman. Musyayanqëkinöpis achikyataqa churayan alërikunamanmi shumaq achikyänanpaq. ¹⁷Chaynömi yaçhachinqäkuna kanan pakarëkaqnö karpis musyakanqa. Kanan mana intiendikarpis warëkunaqa intiendikanqami. ¹⁸Chaynö kaykaptinqa shumaq wiyayämë. Yaçhachinqäta cäsukoqkunaqa masmi intiendikuyanqa. Mana cäsukoq kaqkunaqami pichillata intiendiyanqanllatapis qonqaskiyanqa”.

Maman y wawqinkuna pï kanqantapis Jesús ninqan

Mateo 12.46–50; Marcos 3.31–35

¹⁹Chay wasimannami Jesússpa mamanwan wawqinkuna asheqnin çhäyarqan. Achka runakuna qorikashqa kayaptinmi Jesús kaykanqan kaqmanqa yaykita puëdiyarqanku. ²⁰Chaymi Jesússta uk runa willarqan: “Mamëkiwan wawqikikunami punkuçhö shuyarëkäyëshunki” nir.

²¹Jesúsname nirqan: “Diospa willakininta wiyakur cäsukoq kaqkunami mamä y wawqëkuna kayan” nir.

Alläpa wayrawan qoçha laqchikaçhaqta Jesús pärachinqan

Mateo 8.23–27; Marcos 4.35–41

²²Uk punçhöname discipulunkunawan büquiman yaykuskir Jesús nirqan: “Aku päsashun qoçhapa washa chimpanman”. Chaymi büquiwan aywakuyarqan.

²³Qoçhata aywarëkäyaptinmi Jesús puñukaskirqan. Chayyoqmi alläpa wayrawan yaku laqchikaçhar qallëkurqan büquitapis hundikächiyta munarnin. ²⁴Chayname Jesússta rikçhachir niyarqan: “¡Taytë Jesús, hundikëkanchikname!” nir.

Jesús shäriykurnami wayratapis yakutapis pärananpaq nirqan. Chay hörapitami wayrapis yakupis päraskirqan.

© 1996 David C. Cook

²⁵Niykurnami discipulunkunata nirqan: “¿Imanirtaq Tayta Diosman yächikayämunkiku?” nir.

Discipulunkunanami alläpa manchakashqa parlapänakuyarqan: “Kay runaqa çima runanaraq kakunpis chayläya wayrapis yakupis pay ninqanta cäsikunanpaq?” nirnin.

Runapita shapshikunata qarqunqan

Mateo 8.28–34; Marcos 5.1–20

²⁶Chaynö aywarëkarnami Gerasa regionman çhäyarqan. Chayqa kaykan Galilea provinciapa washa chimpançhömi. ²⁷Büquipita Jesús yarçikaptinnami shapshi löcuyächinqan runa shamurqan. Chay runaqa unënamı qalashtulla purikoq. Pantionllaçhömi täkoqpis. ^{28–29}Chay runata imëka

munanqantami shapshi rurachirqan. Makinta éhakinta cadénawan watayaptinpis cadénatapis račhiskirmi chunyaq irkakunapa aywakoq.

Chaynami chay runata rikëkur Jesús nirqan: “¡Qam shapshi, kay runapita yarqí!”

Niptinnami ñawpanman qonqurikikur sinčhipa qayararqan: “¡Poderösu Diospa Churin Jesús! ¿Imataq nökunawan munanki? ¡Ama ñakëkachillämëku!” nir.

³⁰Chaynami Jesús tapurqan: “¿Imataq shutiki?” nir.

Shapshinami nirqan: “Noqapa shutëqa Legiónmi”.^o (Chaynö nirqan alläpa achka shapshikuna payman yaykushqa kayaptinmi.)

³¹Chay shapshikunami Jesústa yapë yapë rugakuyarqan alläpa tutapäkoq kaqman mana qarqunanpaq. ³²Chay irka anančhömi achka kuchikuna kaykaqta rikaskir rugakuyarqan kuchikunaman yaykukikuyänapaq. Rugakuyanqanta Jesús äniptinmi ³³shapshikuna runapita yarquskir kuchikunaman yaykukikuyarqan. Chaymi kuchikuna löcuyar tuna irkapita akatëkačhëkarnin qočhaman eqaskiyarqan. Chayčhömi augakar wañuyarqan.

³⁴Chayta rikëkurmi kuchi micheqkuna ayqir aywakuyarqan markačhö y ñawpan kinrančhö täkoq runakunata willakuyänapaq. ³⁵Willakuyaptinnami runakunaqa markapita shayämurqan: “Mä imashi päsëkushqa” nirnin. Jesús kaykanqanman éhaykurnami rikäyarqan shapshi löcuyächinqan runa cambiapäkushqa shumaq juiciunčhöna Jesúsqa ñawpančhö täkikaqta. Chayta rikëkurmi alläpa manchakäkuyarqan.

³⁶Jesús kutikächinqanta rikaqkununami chayman éhaqkunata llapanta willayarqan. ³⁷Chaynami chay Gerasa runakuna alläpa manchakëwan Jesústa rugayarqan

^o 8.30 Legión ninanqa “achka mil” ninanmi.

markankunapita aywakunanpaq. Chaynö niyaptinmi bûquiman yaykuskir discipulunkunawan Jesús aywakurqan.

³⁸Manaraq aywakuyaptinmi kutikashqa runa Jesústa rugakurqan paqtan aywananpaq. Chaymi Jesús nirqan: ³⁹“Wasikipa kutir Tayta Dios kutikächishunqëkita willakï” nir.

Chaynami kutiykur pimë marka masinkunata willakurqan Jesús kutikächinqanta.

**Jairupa churinta kawachinqan y yawar
apëwan qeshyaq warmita kutikächinqan**

Mateo 9.18–26; Marcos 5.21–43

⁴⁰Gerasapita qoçha washa chimpanman Jesús kutiptinnami achka shuyarëkaq runakuna kushishqa çhaskiyarqan.

^{41–42}Chaymanmi qorikäyanqankunaçhö mandakoq Jairo shutiyoq runa çarqan. Paypa chunka ishkë (12) watayoq ukllëlla warmi churinmi wañikarqanna. Chaymi Jesúspa ñawpanman pillatakïkur rugakurqan wamranta kutikächeq wasinman aywëkunanpaq. Jairupa wasinman Jesús aywaptinmi achka runakuna qepanta kichkirarraq aywayarqan.

⁴³Chay runakunaçhömi uk warmi aywarqan chunka ishkë (12) watana yawar apëwan qeshyaqyashqa. [Ampichikunanpaqmi imëkantapis ankat rantikur ushashqa karqan.] Peru manami ni pi ampiptinpis kutikarqanku. ⁴⁴Chay warmi Jesúspa qepanpa yaykïkurmi ratëninpa isquïnanta yatëkurqan. Chaynö yatëkuptin chörami yawar apënin päaskirqan. ⁴⁵Chaynami Jesús tapurqan: “¿Pitaq yatëkamashqa?” nir.

Llapan runakuna “Manami noqaku” niyaptinmi Pedro nirqan: “Taytë, kayläya kichki runaçhöqa uknin ukninpis tanqayäshunkimi. [¿Chayku ‘pitaq yatamashqa’ ninki?]”

⁴⁶Chaynö niptinpis Jesús yapëmi nirqan: “Musyämi mayqanpis yatëkamar podernëwan kutikaskinqanta” nir.

⁴⁷Yatanqanta tantiyaptinmi chay warmi chukchukyarraraq Jesúsqa ñawpanman pillatakikurqan. Niykurnami llapan runakunata ñawpanchö willarqan imanir yatëkunqanta y chöra kutikaskinqanta. ⁴⁸Jesúsname nirqan: “Hija, noqaman yächikamurmi kutikashkanki. Kananqa kushishqana aywaki”.

⁴⁹Jesús chaynö parlapëkaptinmi Jairupa wasinpita uk willakoqnin runa éhaykur nirqan: “Taytë Jairo, churikiqa wañushqanami. Amana Jesúsqa pushënakun” nir.

⁵⁰Chayta wiyëkurmi Jesús Jairuta nirqan: “Ama llakikiku. Tayta Diosman yächiki. Wamrëkiqa kawamunqami” nir.

⁵¹Jairupa wasinman éhaykurnami Jesús yaykuchirqan Pedruta, Juanta, Santiaguta y Jairutapis warmintinta. Wakinkuna yaykuyänantaqa manami munarqanku. ⁵²Wamra wañushqa kaptinmi waqtaçhö runakuna alläpa waqayarqan. Chaymi Jesús nirqan: “Ama waqayëku. Wamraqa manami wañushqaku. Puñikanllami”.

⁵³Wamra wañushqa kanqanta musyarmi Jesúsqa runakuna asipäyarqanmi. ⁵⁴Chaypitanami wañushqa wamrata makinpita achkuskir Jesús nirqan: “Wamra, shärimi”.

⁵⁵Chaynö niptinmi wamra chöra kawaskamur shäirirqan. Jesúsname nirqan: “Wamrata paçhanpaq qarayë” nir.

⁵⁶Wamran kawamunqanta rikëkurmi taytankuna alläpa espantakur kushikuyarqan. Jesúsname nirqan: “Wamrata kawachimunqäta pitapis willakuyankimantaq”.

Chunka ishkë (12) discipulunkunata Jesús kaçhanqan

Mateo 10.5–15; Marcos 6.7–13

9 ¹Chaypitanami chunka ishkë discipulunkunata qayëkur poderninta Jesús qorqan runakunapita shapshikunata qarquyänanpaq y tukiläya qeshyëwan qeshyakoqkunata kutikächiyanpaq. ²Niykurnami paykunata kaçharqan

Tayta Diospa mandakinin éhämünqanta willakuyänapaq y qeshyakoqkunata kutikächiyänanpaq. ³Chaymi nirqan: “Aywar ama apayankiku bordonta, alforjata, fiyambrita ni qellëta. Anëkikunaçhö ratënikikunallawan aywakuyanki. ⁴Pipis wasinman pachäkurpis chayllaçhö kakuyanki chay markapita aywakuyanqëkiyoq. ⁵May markaçhöpis mana éhaskiyäshuptikiqa éhakikikunaçhö polvuta éhapsipäkuskir aywakuyanki. Chaynöqa rurayanki Tayta Dios paykunata castigananpaq kaqta musyayänanpaq” nir.

⁶Chaynö kaçhaptinmi discipulunkuna markan markan purir Tayta Diospa allı willakininta willakuyarqan. Qeshyaqkunatapis maychayçhömi kutikächiyarqan.

Jesústa Herodes reqsiyta munanqan

Mateo 14.1–12; Marcos 6.14–29

⁷Jesús ruranqankunata musyaskirmi Galilea provinciapa mandaqnin Herodes alläpa yarpaçhakurqan. Wakin runakunami Jesúspaq niyarqan: “Bautizakoq Juanmi kawamushqa”. ⁸Wakinkunami niyarqan: “Profëta Elíasmi yurimushqa”. Wakinkunanami niyarqan: “Unë profëtakunaçha mayqan karpis kawamushqa” nir. ⁹Herodesnami yarpaçhakur nirqan: “Juanpataqa kikëçha umantapis roquchirqa ¿piraq kanman chay runa?” nir. Chaynö yarpaçhakurmi Jesústa imanöparaq reqsiyta munarqan.

5,000 runakuna mikuyänanpaq milagruta ruranqan

Mateo 14.13–21; Marcos 6.30–44; Juan 6.1–14

¹⁰Willakuyanqanpita apostolkuna kutiskirnamı llapan rurayanqankunata Jesústa willapäyarqan. Chaypitanami paykunata pushaskir Betsaida markapa chunyaqkuna kinranman Jesús aywarqan. ¹¹Chaypa aywayanqanta

musyëkurmi achkaq runakuna qepanta aywayarqan. Paykunata éhaskirmi Tayta Diospa mandakinin imanö kanqanta Jesús yaéhachirqan. Chaynöllami qeshyaqkunatapis kutikächirqan.

¹²Pacha tardiyaptinnami chunka ishkë (12) discipulunkuna Jesústa niyarqan: “Taytë, kay chunyaqéhöqa manami ni imapis kanku kay runakunata qarananchikpaq. Paykunata niykí aywakur imallatapis rantir mikuyänapaq y posädata ashiyänapaq” nir.

¹³Jesúsname nirqan: “Qamkuna mikuyänapaq qarayë”.

Chaynö niptinmi niyarqan: “Kayéhö pichqa tantawan ishkë pescädüllä kapayäman. Kaychika runakunapaqqa ¡rantimurraqéchi paqtachishunman!” nir.

© 1996 David C. Cook

¹⁴Chayéhömi pichqa waranqanö (5,000) runakuna kayarqan. Discipulunkunatanami Jesús nirqan: “Runakunata pichqa chunkapalla (50) tákuchiyë”.

© 1996 David C. Cook

¹⁵Ninqannömi llapanta tächiarqan. ¹⁶Jesúsnami chay pichqa tantata y ishkë pescäduta aCHKuskir ciéluman rikäkikur Tayta Diosta agracikurqan. Niykurnami chay tantata y pescäduta pakiskir discipulunkunata makyarqan runakunata aypächiyänpaq. ¹⁷Paçhankuna unta mikuskiyaptinnami sobräpakuyanqanta chunka ishkë (12) canastakunaman qoriyarqan.

Tayta Dios kaçhamunqan Cristo kanqanta Pedro ninqan

Mateo 16.13–19; Marcos 8.27–29

¹⁸Ukpunnami discipulunkunapita witiskir Tayta Diosman Jesús apallan mañakurqan. Mañakita ushaskirnam

paykunata tapurqan: “¿Pi kanqätataq runakuna noqapaq yarpäyan?”

¹⁹Discipulunkunanami niyarqan: “Wakinmi niyan Bautizakoq Juan kanqëkita. Wakinkunami niyan unë profëta Elías kanqëkita. Y wakinkunanami niyan uk profëta wañunqanpita kawamushqa kanqëkita”.

²⁰Chaynö niyaptinnami Jesús tapurqan: “Qamkunaqa ¿pi kanqätataq yarpäyanki?” nir.

Pedrunami nirqan: “Qamqa Tayta Dios kaçhamunqan Cristumi kanki”.

Wañuchiyänapaq kaqta Jesús willakunqan

Mateo 16.20–28; Marcos 8.30–9.1

²¹Chaynö Pedro niptinnami discipulunkunata Jesús nirqan pitapis mana willayänapaq. ²²Niykurmi nirqan: “Runapa Churintami^P alläpa ñakachiyanqa. Autoridäkuna, cürakunapa mandaqninkuna y ley yaçhachikoqkuna contran shärirmi wañuchiyänqa. Chaypita kinsapunnaqa kawamunqami”.

²³Niskirnamı llapan runakunatapis kaynö nirqan: “Pipis discipulö kayta munarqa kikinpa munëllanta rurar ama kawachunku. Ñakanan wañunan kaptinpis cadapun noqaman yächikamur qatimächun.† ²⁴Kawëninta salvëta munaqkunaqa kawëninta oqrayanqami. Kawëninta noqa rëku oqraqkunaqami kawëninta salvayanqa.^{q †}

^P 9.22,26,44,56,58 Runapa Churinqaq parlarqa kikinpaqmi Jesucristo parlarqan. ^q 9.24 Kawëninta salvëta munaqkunaqa kikin munanqannölla kawaqkunami kayan. Jesucristo rëku kawëninta oqraqkunaqa Jesucristo munanqannö kawaqkunami kayan.

† 9.23 Mateo 10.38; Marcos 8.34; Lucas 10.38; 14.27; Juan 12.24.

† 9.24 Mateo 10.39; Marcos 8.35; Juan 12.25.

²⁵“Infiernuman itëkushqa kananpaq kaykaptinqa çimapaqraq välin entëru mundupa duëñun kanqanpis? ²⁶Pipis noqapita y willakinëpita penqakuptinqa Runapa Churinpis paypita penqakunqa, Tayta Diospa, santu angelninkunapa y kikinpa chipipiyninwan shamurmi. ²⁷Shumaq wiyayë. Manaraq wañurmi wakiki Tayta Diospa mandakininta rikâyanki”.

Jesús chipipeq tikranqan

Mateo 17.1–8; Marcos 9.2–8

²⁸Chaypita semänatanönami Pedruta, Juanta y Santiaguta pushakikur uk irkaman Jesús wichëkurqan Tayta Diosman mañakoq. ²⁹Tayta Diosman Jesús mañakikaptinmi qaqlan ukläya shumaq tikraskirqan. Chaynöllami ratëninpis alläpa yullaq püruman tikraskirqan. ³⁰Chayçhömi unë profëtakuna Moiséswan Elías yuripuskir Jesúswan parlëkäyarqan. ³¹Chay alläpa chipipiyaqçhömi parlayarqan Jerusalénçhö Jesús wañunanpaq kaqta.

³²Pedrunami ishkë discipulu masinkunawan puñi jikutaptin rikçhekäyarqan. Chaymi rikäyarqan Jesús chipipirraq ishkaq runakunawan parlëkäyaqta. ³³Chay ishkaq runakuna aywakuyänanpaqna kaykaptinmi mana imanö kaytapis puëdir Jesússta Pedro nirqan: “Taytë, ima allipaqmi kayman shayämurqä. Kananqa kinsa chukllakunata rurayämushaq: ukta qampaq, ukta Moiséspaq y uktana Elíaspaq” nir.

³⁴Chaynö parlapëkaptinmi pukutë pampaskirqan. Pukutë rurinçhömi discipulukuna alläpa manchakäyarqan. ³⁵Pukutë rurinpitanami Tayta Dios nimurqan: “Paymi akranqä kuyë churë. Pay niyëshunqëkikunata cäsukuyë” nir.

³⁶Chaynö parlar ushaskiptinnami discipulunkuna Jesúsllatana rikaskiyarqan. Irkaçhö rikäyanqankunata manami pitapis willakuyarqanraqku.

Wañi qeshyëyoq wamrata Jesús kutikächinqan

Mateo 17.14–21; Marcos 9.14–29

³⁷Warënin irkapita urëkëkäyümüptinnami achkaq runakuna Jesússta charipäyarqan. ³⁸Chay achkaq runakunapitami uk runa rugar nimurqan: “¡Taytë, kay uklëlla churilläta kuyapar rikëkapamë! ³⁹Shapshimi churëta qonqashqata qayarächin, alläpa chukchukyächin, pusoqtapis aqtuchin. Mana dëjöpami maltratar ñakachin. ⁴⁰Shapshita qarqïkuyänapaq discïpulïkikunatapis rugakuptëpis qarqïtami puëdiyashqaku”.

⁴¹Chaynö niptinnami Jesús nirqan: “¡Yächikïninaq uchasapa runakuna! ¿Imëyoqraq qamkunawan paqta kaykäshaq? ¿Imëyoqraq awantayäshëki?”

Chaynö niskirnamı wamrapa taytanta nirqan: “Wamrëkita apamï” nir.

⁴²Jesús pa ñawpanman çhaykachiptinmi wamrata pachaman shapshi ishkiskachir alläpa chukchukyächirqan. Chaynami shapshita ollqutupar Jesús nirqan: “Kay wamrapita yarqï” nirnin. Chöramı wamra sänuna tikraskiptin Jesús taytanta entregarqan. ⁴³Chaynö Tayta Diospa poderninwan shapshita qarqunqanta rikarmi runakuna manchakaskir kushikuyarqan.

Wañuchiyänapaq kaqta Jesús yapë willakunqan

Mateo 17.22–23; Marcos 9.30–32

Ruranqankunapita runakuna kushishqa kaykäyaptinmi discïpulunkunata Jesús nirqan: ⁴⁴“Kanan willayanqaqta mana qonqar wiyayämë. Runapa Churintami çhikeqñinkunapa makinmanmi entreganqa”.

⁴⁵Jesús chaynö parlapaptinpi discïpulunkunaqa imata niykanqantapis manami intiendiyarqanku. Chaynö mana intiendirninpi tapukïtaqami manchakuyarqan.

**Mayqan mas mandaq kananpaq
discipulukuna tapuyanqan**

Mateo 18.1–5; Marcos 9.33–37

⁴⁶Chaypitanami Jesúsqa discipulunkuna kikinkunapura piñanakuyarqan mayqan lllapanpita mas mandakoq kayta munar. ⁴⁷Chaynö yarpëkäyanqanta musyaskirmi Jesús uk wamrata ñawpanman shäkuchirqan. ⁴⁸Niykurnami nirqan: “Pipis kay wamratanö shutëchö éhaskeq kaqqa noqatami éhaskiman. Näna noqata éhaskimarnëqa kaçhamaqnëtamı éhaskin. Qamkunaéhöpis mas humildi kaqqa mandakoqmi kanqa”.

**Shapshita qarquptin mana
miçhäyanpaq Jesús ninqan**

Marcos 9.38–40

⁴⁹Juannami nirqan: “Taytë, nökuna rikashkayä uk runa shutikiéhö shapshikunata qarqoqtami. Noqanchikwan paqta mana puriptinmi miçhashkayä”.

⁵⁰Chaynö niptinnami Jesús nirqan: “Alli ruranqanta ama miçhäyankiku. Pipis contranchik mana karqa favorninchikmi kaykan”.

Santiagutawan Juanta Jesús piñapanqan

⁵¹Ciëluman kutinanpaq niraqna tiempu éhaykämuptynmi mana manchakurlla Jerusalénman Jesús yarqurqan.

⁵²Aywëkarnami kaçharqan Samariaéhö uk markaman chayéhö pachäkuyänanpaq wasita asheq. ⁵³Jerusalénman aywëkanqanta musyarmi chay markaéhö runakuna éhaskiyarqanku. ⁵⁴Chaymi discipulunkuna Santiaguwan Juan niyarqan: “Taytë, ciëlupita shamoq ninawan kay runakunata ushakächinanpaq ¿Tayta Diosta mañakuyämanku [profëta Elías mañakunqannö]?” nir.

⁵⁵ Jesúsname piñapar [nirqan: “Chaynö yarparqa manami Tayta Dios munanqannöku yarpäyanki. ⁵⁶Runapa Churinqa manami runakunata ushakächinanpaqku shamushqa, sinöqa runakunata salvananpaqmi”.]

Chaynö niskirmi uklä markapana aywakuyarqan.

Qatirëta munaqkunata Jesús intiendichinqan

Mateo 8.19–22

⁵⁷Nänipa aywëkäyaptinnami Jesússta uk runa nirqan: “Taytë, maypa aywaptikipis qatirëshëkimi” nir.

⁵⁸Jesúsname nirqan: “Atoqkunapaqa maçhënkuna kanmi. Pishqukunapapis chikunkuna kanmi. Runapa Churinqa mayçhö puñukunanpaqpis ni iman kanku”.

⁵⁹Chaypitanami uk runata nirqan: “Aku aywakushun”.

Niptinnami nirqan: “Taytë, qamta qatiränäpaq taytätaraq pampaskamushaq” nir.

⁶⁰Jesúsname nirqan: “Wañushqakunataqa wañushqa masinkuna pampakuyächun. Qamqa aywar Tayta Diospa mandakininta willaki”.

⁶¹Chaypitanami uk runapis nirqan: “Taytë, noqapis qatirëshëkimi. Wasëçhö castäkunataraq willëkamushaq aywakushunpaq” nir.

⁶²Jesúsname nirqan: “Pipis qepapa tikrakushqaqa yapyanku. Chaynö castanpaq y imëkankunapaqpis yarparëkarqa discipulö kayta manami puëdinçaku”.

72 qatiraqninkunata Jesús kaçhanqan

10 ¹Chaypitanami qanchis chunka ishkë (72)^r qatiraqninkunata akraskir ishkë ishkë Tayta Jesús kaçharqan pay aywananpaq kaq markakunaman. ²Chaynö

^r 10.1 Qepa kaq griego copiakunaçhöqa qanchis chunka (70) kanqantami nin.

kačharninmi nirqan: “Cosëcha poqurëkaqnömi maychikaq runakuna Tayta Diosman qoriypaq kaykäyan. Qoreqkunaqami wallkallaraq kayan. Chaymi Tayta Diosta mañakuyänëki achka willakoqkunata kačhamunanpaq”.

³“Kanan willakoq aywayë. Löbukunaman^s üshakunata qaykoq cuentami qamkunata kačhëkäyaq. ⁴Aywar ama apayankiku qellëta, alforjata ni llanqikikunata. Piwanpis näničhö tinkuskir ama parlakur kakuyankiku”.

⁵“Pipa wasinmanpis čharqa niyanki: ‘Alli kawë qamkunačhö kaykuchun’ nir. ⁶Chay wasiyoq alli čhaskiyëshuptiki niyanqëkinömi alli kawë chay wasinčhö kanqa. Mana čhaskiyëshuptikiqami alli kawë kanqaku. ⁷Ama wasin wasinraqqa puriyankiku. Chaypa rantinqa pachächiyëshunqëki wasillančhö qepäkuyanki. Qarayëshunqëkita mikukuyanki y upyayanki. Arupakoq runa arunqanpita pägunta čhaskeqnömi qamkunapis qarayëshunqëkita čhaskiyanki”.

⁸“May markamanpis čhäyaptiki čhaskiyëshurniki imallatapis qarayëshunqallëkita mikuyanki. ⁹Chay markačhö qeshyaqkunata kutikächirnin willapäyanki: ‘¡Tayta Diospa mandakinin čhämushqanami!’ nir. ¹⁰May markačhöpis mana čhaskiyëshuptikiqa cälliman yarquskir niyanki: ¹¹‘Kikikikuna uchayoq kayanqëkita musyayänëkipaqmi markëkikunapa polvun čhakëkunačhö kaykaqtapis čhapsiyä. Ima kaptinpis musyayë Tayta Diospa mandakinin čhämunqanta’ nir. ¹²Shumaq wiyayämë: Juiciu finalpun Sodoma runakunata castiganqanpitapis mas kuyapëpaqmi chay runakunata Tayta Dios castiganqa”.†

^s 10.3 Löbuqa atoqpita mas atunmi.

† 10.12 Génesis 19.1–29.

¹³“¡Allaw imanöraq kayanki, Corazín y Betsaida marka runakuna! Qamkunaçhö milagrukunata ruranqänö Tiro y Sidón markakunaçhö[†] milagrukunata ruraptëqa maynami ucha rurënkunata dëjaskiyanman karqan. Chaynöllami uchankunapita llakikurnin shunshukunapita ratëta churakuskir uçha anançhö tåkikur waqayanman karqan.

¹⁴Chaymi Tiro y Sidón runakunata castiganqanpitapis masraq juiciu finalpun castigayëshunki. ¹⁵Capernaúm markaçhö täkoq runakuna, ¿qamkunaqa ciëluman çhäyänëkipaq kaqtaku yarpäyankipisçi? Chaynö yarparpis infiernullamanmi qaykukäyanki”.[†]

¹⁶Chaynö niskirnamis discipulunkunata nirqan: “Qamkuna willakuyanqëkita çhaskiyëshoqnikiqunaqa noqatami çhaskiyäman. Qamkunata mana çhaskiyëshoqnikiqunaqa noqatapis manami çhaskiyämanku. Noqata mana çhaskimaq kaqkunaqa kaçhamaqnë Tayta Diostapis manami çhaskiyanku”.

Willakoq aywaqkuna kutiyanqan

¹⁷Chaypita uk ishkë semäna päsapinnami qanchis chunka ishkë (72) aywaqkuna kushishqa kutiskir Jesústa niyarqan: “Taytë, shutikiçhö qarquyaptëmi ¡shapshikunapis çäsuyämashqa!” nirnin.

¹⁸Jesúsname nirqan: “Aw, noqapis rikashkä imëka illqoqtanöraq ciëlupita Satanás ishkimoqta.”^t ¹⁹Noqami podernëta qamkunaman qoyashkaq culebrakunatapis

^t **10.18** “Imëka illqoqtanöraqmi Satanás ishkimurqan” ninanqa “Satanás poderninnaqmi rikäkurqan” ninanmi.

[†] **10.13** Isaías 23.1–18; Ezequiel 26.1–28.26; Joel 3.4–8; Amós 1.9–10; Zacarías 9.2–4. [†] **10.15** Isaías 14.13–15.

atoqkurukunatapis saruskiyänëkipaq y Satanás imata ruraptinpis vinciyänëkipaq. Satanásta pärapuyaptikipis manami imapis päsayäshunkiku. ²⁰Chaynö shapshikuna cäsuyäshunqëkipita kushikurpis masraq kushikuyë ciëluçhö shutikikuna qellqashqa kanqanta”.

Tayta Diosta Jesús alabanqan

Mateo 11.25–27; 13.16–17

²¹Chay höranami Espiritu Santupa munëninwan kushikur Tayta Diosta alabar Jesús nirqan: “Ciëluçhöpis kay pachaçhöpis imëkawan munëyoq Taytallä, qamtami alaballaq yaçhaq tukoqkunata mana intiendichinqëkipita. Chaypa rantinqa wamranö kaqkunallatami intiendichishkanki. Chaynö kanantami ari munashkanki, Taytallä” nir.

²²Niykurnami chayçhö kaykaq runakunata nirqan: “Taytallämi llapantapis munënëman churamushqa. † Churin kanqäta payllami musyan. Chaynöllami noqalla musyä Taytä kanqanta. Chaymi intiendichinqä kaqkunalla Taytä imanö kanqantapis musyayan”. †

²³Chaypitanami discipulunkunallata nirqan: “Kanan päsanqankunata rikarmi kushishqa kayanki. ²⁴Unë profëtakunapis y reykunapis rikayanqëkita rikëta munarpis manami rikayarqanku. Wiyayanqëkita wiyëta munarpis manami wiyayarqanku”. †

Runa masinta Samaria runa kuyapanqan

²⁵Ukpunnami ley yaçhachikoq runa Jesús yaçhaq o mana yaçhaq kanqantapis musyananpaq kaynö tapurqan: “Taytë,

† 10.22 Juan 3.35. † 10.22 Juan 1.18; 10.15. † 10.23–24 Mateo 13.16–17.

uk vïdáchö mana ushakaq kawëta tarinäpaq ¿imatataq ruräman?” nir.

²⁶Jesúsname nirqan: “¿Imanintaq Tayta Diospa leyninchö? Liyir ¿imatataq intiendinki?”

²⁷Niptinnami chay runa nirqan: “Tayta Diospa leyninchö kaynömi niykan: ‘Tayta Diosta kuyanki llapan shonqikiwan, llapan voluntänikiwan, llapan kallpëkiwan y llapan yarpënikiwan. Runa masikitapis kikiki kuyanqëkinö kuyanki nir’.”[†]

²⁸Niptinnami Jesús nirqan: “Allitami nishkanki. Chay ninqëkikunata cumplirmi uk vïdáchö mana ushakaq kawëta tarinki”.

²⁹Chay runanami yaçhaq tukur tapurqan: “Chöraqa qampaq ¿pitaq chay runa masëqa?”

³⁰Chaynö tapuptinmi Jesús nirqan: “Uk runashi Jerusalénpita Jericó markaman aywëkänaq. Aywëkaptinshi ladrunkuna alläpa maqaskir churakaranqan ratëninta y imëkantapis qeçhuskir wañushqatanö dëjaskir ayqiyänaq.

³¹“Chay nänipashi uk cüra aywëkänaq. Chayna wañushqatanöna runa itarëkaqta rikëkarpis mana rikaq tukurshi päsakunaq. ³²Chaypitanashi Leví tribu runapis itarëkanqan kaqman çhënaq. Paypis mana rikaq tukurshi tikrakuskir päsakunaq.

³³“Paykunapa qepantanashi Samaria runapis nänipa aywëkar chayman çhënaq. Payqa yawarllana itarëkaqta tariskirshi alläpa kuyapënaq. ³⁴Chayshi witiykurnin aceitiwan y vïnuwan ampipëkur heridankunata shumaq wataskinaq. Niykurnashi ashnunta muntaskachir pachäkuna wasiman

[†] 10.27 Deuteronomio 6.5; Levítico 19.18.

© 1996 David C. Cook

apëkur chayçhö uchukta ukäyanqanyoq täparänaq. ³⁵Warënin aywakurnashi wasiyoqta ishkë dia arupakur gänanqantanö qellëta pägar ninaq: “Taytë, kay qeshyaq runata ampir rikëkäpamanki. Masta gastaptikiqa kutimurmi pägashëki’ nir”.

³⁶Chaynö willaskirnami Jesús tapurqan: “Chay kinsan runakunapita mä çmayqan kaqtaq runa masinta kuyaparqan?”

³⁷Niptinnami ley yaçhachikoq runa nirqan: “Chay kuyapaq kaqçhari”.

Jesúsname nirqan: “Kanan qampis chay runanölla runa masikita kuyapaniki”.

Martapa y Mariapa wasinman Jesús éhanqan

³⁸Chaypita discipulunkunawan Jesús aywarmi uk takshalla markaman éharqan. Chaychömi Marta shutiyoq warmi wasinman pachächirqan. ³⁹Martapa ñañan Maríanami Jesús yaçhachinqanta wiyar ñawpanman täkikurqan. ⁴⁰Martaqami wasinçhö imëka rurënkunata afanakikarpis Jesúsman witiykur nirqan: “Taytë, çimanirtaq ñañä chaychö täkukun imëka rurëkunawan apallä kaykaptë? Nipamë yanapamänanpaq” nir.

© 1996 David C. Cook

⁴¹Tayta Jesúsnamis nirqan: “Ä Marta, Marta. Qamqa imëka rurënikikunallapaqmi yarpaçhakunki. ⁴²Chaynö afanakur kaykaptikipis ukllëllami mas allıqa. Chaytami ñañëki Marıaqa akrashqa. Pay yaçhakunqantaqa manami pipis qeçhunqaku”.

Tayta Diosman mañakunanchikpaq yačhachikunqan

Mateo 6.9–15; 7.7–11

11 ¹Ukpunmi Tayta Diosman Jesús mañakikarqan. Mañakita ushaskiptinnami uk discipulun Jesústa nirqan: “Taytë, discipulunkunata Bautizakoq Juan yačhachinqannö nökunatapis yačhekachiyämë Tayta Diosman mañakuyänäpaq” nir.

²Jesúsname nirqan: “Tayta Diosman mañakur kaynö niyanki:

“[Ciëlučhö kaykaq] Tayta Dioslläkuna,
shutiki respetashqa kachun.

Kay pachačhö mandakoq kanëkipaq shamiki.
[Ciëlučhö munanqëkinölla kay pachačhöpis
kamëkuchun.]

³Cadapunpaq mikunäkunata ama faltächimiku.

⁴Mana alli rikämaqnekunata perdonayanqänö
uchäkunapita perdonëkayämë.

Uchaman Satanás ishkichiyämëta munaptinpis
chapëkayämë,

[y yanapëkayämë llutakunata imëpis mana
rurayänäpaq]”.

⁵Niykurnami Jesús yačhachir willaparqan: “Uk runashi pullan paqas amigunpa wasinman aywar ninaq: ‘Amigu, kinsa tantëkita mañakushëki. ⁶Uk amigömi wasëman posädakamushqa. Imalläpis manami kapamanku qarëkunäpaq’ nir. ⁷Chaynö mañakuptinshi amigun ninaq: ‘¿Imanirtaq kay höraraq shamunki mañakamaq? Punköpis trancashqanami. Wamräkunawanmi puñukikä. Kay höraraq manami atiendiyta puëdeqnaku’ nir”.

⁸Niskirname Jesús nirqan: “Amigun kanqanta reqsir shärimita mana munëkarpis yapë yapë qayakuptinqa

© 1996 David C. Cook

qaranqami. ⁹Chaymi niyaq: Mañakuptikiqa Tayta Dios qarayashunkimi. Ashirqa tarinkimi. Qayakuptikiqa punkuta kiçhapuyashunkimi. ¹⁰Mañakoq kaqqa çhaskinmi. Asheq kaqqa tarinmi. [†]Qayakoq kaqtaqa punkuta kiçhapuyanmi.

¹¹“Mayqëkitapis wamrëkikuna [tantata mañakuyashuptiki çrumitakuraq aptachiyankiman?] Pescäduta mañakuyashuptikipis çculebratakuraq

qarayankiman? ¹²Runtuta mañakuyashuptiki çatoqkurutakuraq aptapuskiyankiman? ¹³Qamkunaqa imaläya yaqa karpis wamrëkikunataqa allı kaqlatami qarayanki. Ciëluçhö kaykaq Tayta Diosqa mas allı karmi mañakoq kaqman Espiritu Santuta kaçhamunqa”.

Jesúspa contran parlayanqan

Mateo 12.22–30; Marcos 3.20–27

¹⁴Ukpunnamı upayashqa runapita shapshita Jesús qarqurqan. Shapshi yarquskiptinnamı chay runa parlëta qallëkurqan. Chaynö kutikächeqta rikëkurmi runakuna manchakaskir kushikuyarqan. ¹⁵Wakin runakunaqamı niyarqan: “Kay runaqa shapshikunapa mandaqnin Satanáspa poderninwanmı shapshikunata qarqun”

[†] 11.10 Deuteronomio 4.29; 2 Crónicas 15.2–15; Jeremías 29.13.

nir. ¹⁶Wakinnami Jesústa imanöpapis ishkichiyta munar Diospa poderninwan uk milagruta rurananta munayarqan.

¹⁷Paykuna llutanta yarpäyanqanta musyarmi Jesús nirqan: “Uk nacionchö runakuna kikinkunapura éhikinakurqa ¿manakuraq wañuchinakur ushakächinakuyanman? Chaynölla uk wasichö täkoqkuna éhikinakur ¿manakuraq wakpa kaypa qarqunakikar ushakäyanman? ¹⁸Chaynöllami shapshikunata mandaqnin Satanás qarquptin kikinkunapura ushakäyanman. Chaynö niyaq ‘Satanáspa poderninwanmi shapshikunata qarqun’ niyämaptikimi”.

¹⁹“Satanáspa poderninwan shapshikunata qarquptëqa ¿pipa poderninwantaq discipulíkikunaqa shapshikunata qarquyan? Diospa poderninwan shapshikunata qarquyanqanta intiendiykarqa ¿imanirtaq intiendiyankiku noqapis Diospa poderninwan qarqunqäta? ²⁰Diospa poderninwan shapshikunata qarquptëmi musyayanki Tayta Diospa mandakinin éhamunqanta”.

²¹“Alli armashqa sinchi runa wasinta täpëkaptinqa manami pipis imantapis sugapunmanku.” ²²Chaynö täpëkaptinpis paypita mas kallpayoq runa éhaykurqami armanman yächikikaptinpis vinciskir qechunqa. Niykurmi imankunatapis apar rakipunakuyanqa.”^v

²³“Pipis discipulö mana karqa conträmi kaykan. Noqawan paqta mana ayloq kaqqa wichikaskinmi”.^w

Runaman shapshi kutinqan

Mateo 12.43–45

²⁴“Runapita shapshi yarquskirmi äkoqkunapa purin maychöpis täkunanpaq ashirnin. Mana tarirname yarpaskin:

^u 11.21 Alli armashqa sinchi runatami Satanásman tinkuchin.

Wasintanami poderninchö achkuranqan runakunaman tinkuchin.

^v 11.22 Mas kallpayoq kaq runaqa Jesúsmi. ^w 11.23 Chaynö parlarqa Jesús nirqan: “Runakuna Diospa makinchö kawayänanpaq noqawan paqta mana ayloq kaqqa miçhayan”.

‘Yarqamunqä runamanmi kutishaq’ nirnin. ²⁵Chaynö kutirnamı shumaq churapakushqa pichapakushqa wasitanöraq tarin. ²⁶Chaynöta tariykurnami paypita mas mana allin kaq qanchis (7) shapshikunata pushakuskirna chay runaman kutin payçhö täkuyänapaq. Chaymi ñawpata kanqanpitapis mas peormanna chay runa tikran”.

Tayta Diosta cäsukoqkuna kushikushqa kayänapaq kanqan

²⁷Jesús chaynö parlëkaptinnami runakunapa éhawpinpita uk warmi nimurqan: “¡Ima kushishqaraq waçhashoqniki y chuchushoqniki mamëki!” nir.

²⁸Chaynö niptinnami Jesús nirqan: “Paypitapis masraq kushishqami kayan Tayta Diospa palabrantı wiyar cäsukoqkuna”.

Milagrutaraq Jesús rurananta munayanqan

Mateo 12.38–42; Marcos 8.12

²⁹Chaychika runakuna qorikäyaptinmi Jesús nirqan: “Kay tiempu runakunaqa mana cäsukoqmi kayan. Milagruta ruranätaraq munayaptinpi munayanqannöqa manami ima milagrutapis rurashaqku. Chaypa rantinqa unë profëta Jonásta salvar milagruta ruranqannömi Tayta Dios uk milagruta ruranqa. ³⁰Nínive runakuna Jonásta éhaskiyänapaq Tayta Dios milagruta ruranqannömi kanan wichan runakuna Runapa Churinta^x éhaskiyänapaqpis milagruta ruranqa.

³¹“Unë rey Salomón yaçhachikunqanta wiyananpaqmi ‘Sabá’ ninqan nacionpita uk reinapis larguta shamurqan.[†]

^x **11.30** Runapa Churinqa parlarqa kikinpaqmi Jesucristo parlarqan.

[†] **11.31** 1 Reyes 10.1–10; 2 Crónicas 9.1–12.

Salomónpita mas yáchëyoq kaykaptëpis kanan wichan runakunaqa manami éhaskiyämanku. Chaymi juiciu finalchö chay reina shärimunqa kanan wichan runakuna mana cäsukoq kayanqanpita acusayänanpaq.

³²“Chaynöllami Jonás willakunqanta cäsür Nínive runakuna ucha rurënkunata dëjyarqan.[†] Kanan wichan runakunaqami Jonáspita mas munëyoq kaykaptëpis willakunqäta cäsuyanku. Chaymi juiciu finalpun Nínive runakuna shäriyämunqa kanan wichan runakunata acusayänanpaq”.

Alli yarpëyoq kaqkuna Jesústa éhaskiyanqan

Mateo 5.15; 6.22–23

³³“Manami pipis achikyata aCHKUCHIR manka rurinmanku ni pakäpinmanku churan. Chaypa rantinqa wasiman yaykoqkuna shumaq rikäyänanpaq alërimanmi churan.^Ÿ ³⁴Ñawikikunaqa shonqïkikunapaq achikyanömi. Chaymi ñawikikuna alli kaptinqa shonqïkipis achikyaqchö kaykan. Ñawikikuna mana alli kaptinqami tutapäkoqchö kayanki.^z ³⁵¡Paqtataq kayankiman! Achikyaqchö kayanqëkita yarparpis tutapäkoqchötaq kayankiman. ³⁶Yanqallapis tutapäkoq shonqïkikunaçhö kananpa rantinqa achikyaqqlaçhö ninqaqkunata cäsür kayanki. Achikyata aCHKUCHIPTIN achikyaqnömi qamkunapis alli kawayanki”.

^Ÿ **11.33** Achikyata alëriman churanqanta parlarqa runakuna tantiyayänanpaq yachachinqantami Jesucristo parlarqan.

^z **11.34** Chaynö parlarqa Jesucristo nirqan: “Ninqaqkunata cäsürqa imëka achikyaqchönö kaykar Tayta Dios kaçhamanqanta intiendiyankimi. Mana cäsümarnëqami imëka tutapäkoqchönö kaykäyanki”.

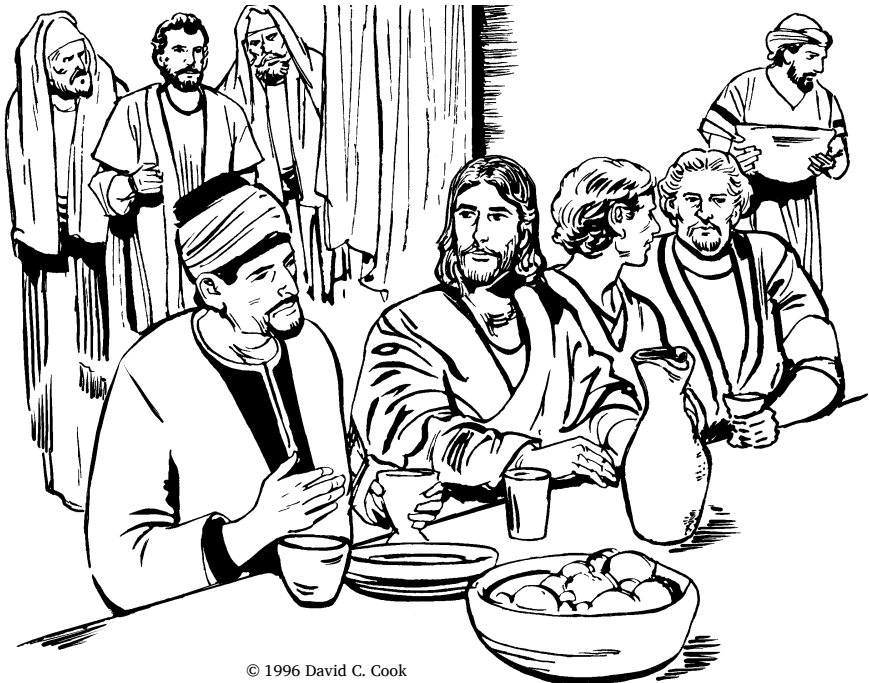
[†] **11.32** Jonás 3.5.

Fariseukunata y ley yačhachikoqkunata Jesús piñapanqan

Mateo 23.1–36; Marcos 12.38–40; Lucas 20.45–47

³⁷ Jesús parlëta ushaskiptinnami uk fariseo runa pusharqan mikuyänapaq. Wasinman čhaykurnami mësaman Jesús tākurqan. ³⁸ Fariseukunapa custumbrinkuna kanqannō mikunanpaq makinta Jesús mana mayllakoqta rikarmi pushaqnin fariseo yarpačhakur rikaparqan.

³⁹ Chaynami Jesús nirqan: “Fariseukuna, qamkunaqa pucillikikunata y matikikunata anallanta mayllaskir rurin rakčhallata dējekoqnōmi kaykāyanki. Chaynō karmi lluta yarpënikikunawan y imëkapaq mallaq kayanqëkikunawanqa rakča shonqu kaykāyanki. ⁴⁰ ¡Mana intindikoaq runakuna! ¡Manaku musyayanki Tayta Dioslla cuerpikikunata kamar

shonq̄ikikunatapis kamanqanta? ⁴¹ Wakchakunata kuyapar imallawanpis yanapayë. Chaynöpami shonq̄ikikunapis limpiu kanqa”.

⁴² “¡Allaw, fariseukuna! Qamkunaqa mentapita, rüdapita y wakin qençhapita diezmuta rakiykarmi ‘Diospa leynintami llapantapis cumpliykäyâ’ niyanki. Chaykunata rurarpis manami runa masikikunata kuyapâyankiku ni Diostapis kuyayankiku. Diezmupaq rakir cumpliyânqëkinö runa masikikunata y Tayta Diostapis kuyayankiman”.

⁴³ “¡Allaw, fariseukuna! Qamkunaqa qorikäkuyänan wasikunaçhö allin kaq täkukuyänanmanraq täkita munayanki. Chaynöllami cällikunaçhöpis runakuna respetar qayakuyäshunëkita munar puriyanki”.

⁴⁴ “¡Allaw, qamkuna! Mana rikakaq pamparanqançhö ismïkaq ayakunanömi kaykäyanki. Mana rikakaq pamparanqan ananpa pipis purir rurinçhö melanëpaq kanqanta mana musyanqannömi runakuna musyayanku mana alli shonquyoq kayanqëkita”.

⁴⁵ Chayta wiyarnami ley yaçhachikoq uk runa nirqan: “Taytë, chaynö nirqa nökunatapis wiyëkächiyämankimi” nir.

⁴⁶ Jesúsname nirqan: “¡Allaw, qamkunapis ley yaçhachikoqkuna! Qamkunaqa runakuna apariytapis mana aypakâyänanyoq qepita aparicheqnömi runakuna imatapis cumpliyänanpaq niykäyanki. Cumpliyta mana puëdiyaptinpis manami imanöllapis yanapëkuyankiku”.

⁴⁷ “¡Allaw, qamkuna! Alli kayanqëkita runakuna niyänallanpaqmi unë castëkikuna wañuchiyanqan profëtakuna pamparäyanqan anançhö capillankunataraq rurapuyankipis.

⁴⁸ Chaynö rurar ‘Alliçhömi wañuchiyashqa’ neqnömi kaykäyanki”.

⁴⁹ “Chaymi Tayta Dios yaçhëyoq kayninwan nirqan: ‘Paykunamanmi profëtakunata y apostolkunata kaçhamushaq.

Wakintami wañuchiyanqa y wakin kaqtanami mana allı ruraqtanö ćhikir qatikaćhäyanqa' nir. ⁵⁰Kay pachata kamanqanpita profětakunata wañuchiyanqanpitami kanan wichan runakunata Tayta Dios juzganqa. ⁵¹Abelta† wañuchinqanpita hasta Zacarıasta† templu punkućhö wañuchiyanqanyoqmi Diospa profětankunata wañuchiyarqan. Chay wañucheq runakunatanöllami kanan wichan Israel runakunata Tayta Dios juzganqa”.

⁵²“¡Allaw, ley yaćhachikoqkuna! Wasiman pipis mana yaykunanpaq llävita aćhkuraqnömi runakunata mićhėkėyanki Tayta Diospa willakıninta mana ćhaskiyėnanpaq. Chaynöllami kikikikunapis ćhaskiykėyankiku”.

⁵³Jesús parlar ushaskir yarquskiptinnami ley yaćhachikoqkunawan fariseukuna allėpa rabiakur piñanakuyarqan. Chaymi imėkalėya tapukıkunata tapupėyarqan ⁵⁴pantaskachir acusayėnanpaq.

Fariseukunanö mana kananchikpaq ninqan

Mateo 10.26–27

12 ¹Fariseukuna contran kayaptinpis Jesús yaćhachinqanta wiyėta munarmi runakuna waranqa waranqapa tanqanakur sarunakurraq qorikėyarqan. Chaymi discıpulunkunata yaćhachir Jesús nirqan: “Fariseukunaqa ‘Tayta Dios ninqankunata llapantami rurėkė’ niykarpi manami cumpliyanku. Paqtataq paykunanö allish tukur qamkunapis kayankiman. ²Pakėllalla rurayanqankuna rikakanqami. Pipis mana rikėkaptin rurayanqanpis llapanmi musyakanqa. ³Chaynömi paqaspa pakėllalla parlayanqėkikunapis pacha waraskiptinqa wiyakanqa.

† 11.51 Génesis 4.8. † 11.51 2 Crónicas 24.20–21.

Punkuta wíchqaskir pakállalla parlayanqëkitapis wasi ananman yaykïkurmi sínchípa willakuyanqa”.

Pitapis mana manchakuyänanpaq willakunqan

Mateo 10.28–31

4“Kuyë amigökuna, qamkunatami niyaq: Ama manchakuyëku pipis wañuchiyäshunëkipaq jurayäshuptiki. Wañuchiyäshurnikipis almëkikunataqa manami imanächiyänqaku. 5Paykunapita manchakuyänëkipa rantinqa Tayta Diosllata manchayë. Payqami munëyoq kaykan almantinta infiernuman qaykuyäshunëkipaq. Chaymi payllata manchakuyänëki”.

6“¿Manaku pichqa pishqukunata ishkë uchuchaq qellëllawan rantikuyan? Chaynö kaptinpis Tayta Diospaqqa alläpa välinmi. Payqa manami qonqanku ni uklëllatapis. 7Pishqukunatapis chaynö rikëkarqa qamkunataqa masraqmi Tayta Dios rikëkäyäshunki. Aqchëkikunatapis yupashqatami payqa kaykächin. Tayta Dios chaynö rikëkäyëshuptikiqa pipitapis ama manchakuyankiku”.

Jesúspa favornin parlaqkuna imanö kayänanpaq kanqan

Mateo 10.19–20,32–33; 12.32

8“Pipis runakunapa ñawpanchö noqaman criyikoq kanqanta parlaptinqa Runapa Churinpis^a Tayta Diospa y angelninkunapa ñawpanchö paykunapa favornin parlanqami. 9Pipis runakunapa ñawpanchö nëgamaptinqa noqapis Tayta Diospa y angelninkunapa ñawpanchö paykunata ‘Manami reqseqku’ nishaqmi”.

10“Runapa Churin salvakoq kanqanta mana intiendir contran parlaptinqa Tayta Dios perdonanqami. Salvakoq

^a 12.8,10,40 Runapa Churinpaq parlarqa kikinpaqmi Jesucristo parlarqan.

kanqanta Espiritu Santu tantiyëkächiptin contran parlaptinqami Tayta Dios imëpis perdonanqanaku”.

¹¹“Noqaman criyikamoq kayanqëkipitami qorikäkuyänan wasikunaman, juezkunaman y autoridäkunaman apayäshunki castigayäshunëkipaq. Chayché ama llakikuyankiku: ‘¿Imataraq niykushaq?’ o ‘¿Imanöparaq defiendikunäpaq parlashaq?’ nirnin. ¹²Parlanqëki hörämi Espiritu Santu intiendichiyäshunki imata parlayänëkipaqpis”.

Imëkapaqpis mallaqnashqa mana kananchikpaq yaçhachinqan

¹³Runakunapa çhawpinpitami uk runa Jesústa nimurqan: “Taytë, wawqëta niykï töcamanqan kaq herenciäta rakipumänanpaq” nir.

¹⁴Jesúsnami nirqan: “Amïgu, noqaqa manami jueznikiku kä herenciëkikunata rakipunaqpaqqa”. ¹⁵Niykurnami runakunata nirqan: “Paqtataq imapaqpis mallaqnashqa kayankiman. Alli kawëqa manami imëkayoqpis kayraqku”.

¹⁶Chaynö niskirnamı iwalachikiwan yaçhachikur nirqan: “Uk rïcu runashi murukunqanpita alläpa cosëchata qorinaq.

¹⁷Chayshi yarpaçhakur ninaq: ‘Kananqa ¿maymanraq kaychika mikinëta churäshaq? Wasë manami aypannaku churänäpaq’ nir. ¹⁸Chaynö yarpaçhakurshi ninaq: ‘Kanan qollqa wasëta paskaskirçhari ukta shärichishaq mas atunkarëta. Chaymanmi llapan qorinqä mikinëkunata y imëkäkunatapis churäshaq. ¹⁹Achka watapaq chaynö churäkikurqa mananami arur afanakushaqnaku. Mikukur upyakur kushishqallanami kakushaq’ nirnin. ²⁰Chaynö yarpaçhakur kaykaptinnashi Tayta Dios ninaq: ‘¿Lluta yarpaq malafë toqshu! Kanan paqasmi qam wañunki. Llapan churanqëkikuna ¿pipaqram qepanqa?’ nir”.

²¹Chaynö parlëta ushaskirmi Jesús nirqan: “Chay runata päsanqannömi kikiñanpaq imëkata qoreqkunatapis päsanqa. Tayta Dios munanqanta mana yarparlla llakipëpaqmi kanqa”.

Payman yächikoqkunata Tayta Dios cuñdanqan

Mateo 6.25–34

²²Niykurnami discipulunkunata nirqan: “Ama yarpaçhakuyankiku: ¿Imanöraq kawashaq? ¿Imatarraq mikushaq? ¿Imatarraq churäkushaq?” nirnin. ²³Manami mikininchikllapaqku ni ratëta churakunanchikllapaqku kawanchik. ²⁴Pishqukuna imanö kawayanqantapis shumaq intiendikuyë. Paykunaqa manami murukuyanku, manami cosechayanku, ni qollqäkuyanku. Chaynö kaykaptinpis Tayta Diosmi mikininkunata mana faltächinku. Qamkunami Tayta Diospaqqa pishqukunapitapis mas väleq kayanki. ²⁵Chaynö imëkapaq imaläya yarpaçhakurpis ¿piraq tamäñunpita mastaraq atunyaskinman? ²⁶Chayllatapis mana puëdiykarqa ¿imapaqtaq kay vidaçhö kaqkunapaq yarpaçhakuyanki?”

²⁷“Waytakuna imanö kuyëpaq pashtayanqantapis intiendikuyë. Waytakunaqa manami aruyanku ni puchkakuyanku. Chaynö kaykarpis imanö kuyëllapaq pashtanqannöqa manami rey Salomón churakunqan ratënkunapis iwalarqanku.”[†]

²⁸Yächikininnaq runakuna, rupachishqa kananpaq kaykaptinpis qewakunata kuyëllapaqta waytëkächirqa ¿manakuraq qamkunataqa yanapayäshunkiman?”

²⁹“Chaynö kaykaptinqa ama yarpaçhakuyëku imata mikuyänëkipaq ni imata upyayänëkipaqqis. ³⁰Chaykunata yarpaçhakurqa puriyan Tayta Diosman mana yächikoq runakunallami. Tayta Diosqa musyëkanmi imata wanäyanqëkitapis.

[†] 12.27 1 Reyes 10.4–7; 2 Crónicas 9.3–6.

³¹Chay imapaqpis yarpaçhakuyänëkipa rantinqa Tayta Diospa makinçhö kawayänëkipaq kaqta yarpaçhakuyëqa. Paypa makinçhö kawayaptikiqa imata wanäyanqëkitapis manami faltäçhinqaku”.

Wakchakunata yanapananchikpaq yaçhachikunqan

Mateo 6.19–21

³²“Qatirämaqñëkuna, wallkaqla karpis ama llakikuyëku. Tayta Diosmi qamkunata akrayashkashunki imëyoqpis makinçhö kawayänëkipaq. ³³Imëkikunatapis rantikuskir wakchakunata yanapayë. Chaynö runa masikikunawan kuyanapur kawarqa ciëluman riquëzëkita churäkoqnömi kaykäyanki. Chaytaqa mananami runapis suganqaku ni puyupis ushanqaku.

³⁴Riquëzëkita churayanqëkimanmi shonqikipis yarparëkan”.

Tantiyullana kanapaq yaçhachikunqan

³⁵“Cheqlëkikunata allish watarkur achikyëkikuna açhkuchishqa tantiyullana kaykäyë. ³⁶Casarë fiestapita patronnin kutimunanta shuyaraq empliädunnö kayë. Chay empliädukunaqa patronnin çhaykur qayakuptin chörami punkuta kiçhaskiyanqa. ³⁷Patronnin çämur yäçhinqannö shuyëkaqta tarinqanpitami imanöraq empliädunkuna kushikuyanqa. Mësaman tächikurmi kikin patronnin mandilta churakur paykunata sirvinqa. ³⁸Pullan paqas o madrugädu patronnin illäkunqanpita kutimur shuyëkaqta tariptin empliädunkuna imanöraq kushikuyanqa”.

³⁹“Shumaq intiendikuyë. Pipis wasinta sugapunanta musyarqa imankunatapis täpëkar tantiyullanami waranman. ⁴⁰Chaynöllä qamkunapis tantiyullana imëpis kaykäyë. Mana yarpashqatami Runapa Churin shamunqa”.[†]

[†] 12.40 Mateo 24.44.

Empliäduman iwalachinçan

Mateo 24.45–51

⁴¹Chaynö niptinnami Pedro tapurçan: “Taytë, chaynö yaçhachikunqëkiqa ñökunallapaçku o llapan runakunapaçwanku?” nir.

⁴²Jesúsname nirçan: “Mas yächikiçpaç y allı yarpëyoç kaç empliäduntami wasınman patronnı deçan imëkankunatapıç şumaç rikëkänanpaç y wakin empliädunkunatapıç hörançhö qarar kaykänanpaç. ⁴³Patronnı kutımur yächınçannö llapantapıç rurëkaçta tariykur imaraç kushıkur alabança çay empliädunta. ⁴⁴Empliädun çaynö allı ruraptınnami

makinmanna llapan imëkantapis rikänanpaq patronnin churanqa. ⁴⁵Mana yächiküpaq kaq empliäduqami: ‘Patronnë manaraqmi kutimunqaraqku’ ninnin empliädu masinkunatapis maqarnin allquchakun y mikur upyar maçhashqa kakun.

⁴⁶Chaynö kaykaqman mana yarpashqata patronnin kutimur mana kuyapëpa chay empliädunta castigarmi qarqunqa. Chaynö qarqunqa wakin mana cäsukoqkunatawan iwalmi”.

⁴⁷“Patronnin munanqanta musyëkarnin mana wiyarlla llutankunata ruraq empliäduntaqa alläpami castiganqa.

⁴⁸Mandakunqankunata mana musyar llutanta ruraq empliäduntaqami alläpa castiganqaku. Chaynöllami Tayta Diospis mas yächikunqan kaqkunata cuentata masta mañanqa”.

Çhikishqa kayänanpaq kaqta Jesús ninqan

Mateo 10.34–36

⁴⁹“Noqaqa kay pachaçhö ninata açhkuchinäpaqmi shamushkä. ¡Mayna rupëkanmanna!^b ⁵⁰Ñawpataqa noqataraq alläpa ñakaskachiyämarraqmi wañuchiyämanqa. Chaytami alläpa llakikur shuyarä”.

⁵¹“¿Kay pachaman alli kawëta apamur shamunqätaku yarpëkäyanki? Manami chaypaqku shamushkä, sinöqa kikinkuna pura çhikinakuyänanpaqmi. ⁵²Kananpitami uk wasiçhö pichqaq täkurqa ishkë kaqpa contran kinsa kayanqa. Ishkë kaqnami kinsa kaqpa contran kayanqa. ⁵³Churinpa contranmi taytan, taytanpa contrannami churin, wawanpa contranmi maman, mamanpa contrannami wawan, llumchëninpa contranmi suegran, suegranpa contrannami llumchënin”.

^b **12.49** Ninata açhkuchinanpaq ninqanqa Jesucristo mana allita ushakächinanpaq (3.9,17; 9.54) o runakuna çhikinakuyänanpaq (12.51–53) o Espiritu Santuta kaçhamunanpaq kaqtami (3.16) nin.

Jesús ruranqankunata mana intiendiyänqan

Mateo 16.2–3

⁵⁴Chaychö qorikashqa kaykaq chaychika runakunatami Jesús nirqan: “Rupë eqanqan kaqpa pukutë yurimuptinqa: ‘Tamyänqanami’ niyanki y niyanqëkinöllami tamyän.

⁵⁵Chaynömi imëpis Neguev regionpita wayrämuptyn: ‘Kananqa rupakïpaqmi achaçhanqa’ niyanki y niyanqëkinöllami achaçhan. ⁵⁶¡Yaçhaq tukoqkuna! Chaykunatapis allish tantiyëkarqa ¿imanirtaq rurëkanqäkunata rikëkar Tayta Dios kaçhamanqanta intiendiyankiku?”

Juezman manaraq çhar arreglananchikpaq ninqan

Mateo 5.25–26

⁵⁷“¿Imanirtaq intiendikuyankiku shumaq kawayänëkipaq kanqanta? ⁵⁸Pipis demandayäshuptikiqa autoridäman manaraq çhar sas arreglayanki. Chaynö mana arreglayaptikiqa juezmanmi apachiyäshunki. Jueznamı wardiakunawan carcelman wiçhqachiyäshunki.^c ⁵⁹Chay carcelpita manami yarpayankiku llapan debikuyanqëkikunata mana pägakurqa”.

Uchankunapita arreptikuyänanpaq ninqan

13 ¹Chaychömi runakuna Jesústa willayarqan: “¡Galilea runakuna templuchö sacrificiuta rupëkächiyaptinshi Pilato kaçhanqan soldädunkuna wañuchiyashqa!” nir.

²Chaynö willayaptinnami Jesús nirqan: “¿Qamkuna yarpayanki chay wañoq runakuna wakin Galilea runakunapitapis mas uchayoq kayanqantaku? ³Manami uchayoq

^c **12.58** Jueznamı Tayta Diosman iwalachin. Chaymi Jesucristo nirqan tiempu kanqanyoq Tayta Diosta perdonta mañakunanchikpaq.

kayanqanpitaku wañuyarqan. Peru qamkunaqami ucha rurëta mana dëjarqa paykunanö wañuyanki. ⁴Chaynömi Jerusalénchö Siloé törri laqmar chunka pusaq (18) runakunata wañuchirqan. ¿Qamkuna yarpäyanki chay wañoq runakuna Jerusalénchö täkoq marka masinkunapita mas uchayoq kayanqantaku? ⁵Manami uchayoq kayanqanpitaku wañuyarqan. Qamkunaqami ucha rurëta mana dëjarqa paykunanö wañuyanki”.

Mana wayoq hïgusman iwalachinqan

⁶Hïgusman iwalachirmi Jesús nirqan: “Uk runapashi üva çhakranchö hïgusnin kanaq. Chayshi hïgusta pallaq aywar ni uklëllatapis tarinaqku. ⁷Çhakran cuïdaqtanashi ninaq: ‘Kinsa watanami kay hïguspa wayïninta pallaq shamurpis manami ni uklëllatapis tarishkäku. ¡Chöra mutuskiyta munäna! Mana wayoqtaqa ¡imapaqtaqa çhakráchöpis kachishun!’ nir. ⁸Çhakran cuïdaqnashi ninaq: ‘Taytë, mä uk wata shuyäshunraq. Entërunpa aspipaskirmi wanuta itashaq. ⁹Chaynö ruraptëcha maypis wayunqa. Mana wayuptinqaça mutuskinki’ nir”.^d

Kurköshuyashqa warmita Jesús kutikächinqan

¹⁰Uk säbadupun samëchönami qorikäkuyänan wasíchö Jesús yaçhachikïkarqan. ¹¹Chaychömi shapshi kurköshuyächinqan warmi kaykarqan. Payqa mana derechakarllami chunka pusaq (18) watana chaynölla kakurqan. ¹²Chaynö kaykaqta rikarmi Jesús qayëkur nirqan: “Warmi, kutikashqanami kanki”.

¹³Chaynö nir yatëkuptinmi chay warmi chöra derechakaskir Tayta Diosta alabarqan.

^d **13.9** Israel runakunata hïgus muntiman iwalachirmi Jesús yaçhachirqan.

¹⁴Säbadupun samëçhö Jesús kutikächishqa kaptin qorikäkuyänan wasiçhö mandakoq runa piñakurnin runakunata nirqan: “Soqtapunmi kaykan runakuna aruyänapaq. Kutikächinanta munarqa chaypunkunaçhö shayämunkiman. ¡Imanirtaq säbadupun samëçhöraq shayämunki!” nir.

¹⁵Chaynami Jesús nirqan: “¡Anan shonqu yaçhaq tukoq runakuna! Säbadu kaptinpis ¿manaku törükikunata y ashnikikunata paskaskir yakuchiyankiman? ¹⁶Kay warmiqa Abrahampita miraq castanchikmi. ¡Allaw! Chunka pusaq (18) watami Satanás kurköshuyächir ñakachishqa. Chaynö ñakëkaptinqa ¿manaku säbaduçhöpis kutikächëman?”

¹⁷Chaynö niptinmi çhikeqninkunaqa alläpa penqakuyarqan. Wakin runakunaqami Jesús espantëpa ruranqankunata rikar kushikuyarqan.

Shitqapa murunman iwalachinqan

Mateo 13.31–32; Marcos 4.30–32

¹⁸Mastami Jesús nirqan: “Tayta Diospa mandakininta ¿imamanraq iwalachëman? ¿Ima iwalachikiwanraq intiendichëman? ¹⁹Tayta Diospa mandakininqa shitqa muruta uk runa çhakranman murunqannömi. Eqaskamur atunyaptinmi yurankunaçhö pishqukunapis chikunkunata rurayan”.^e

Lebadüraman iwalachinqan

Mateo 13.33

²⁰Chaynöllami yapë nirqan: “Tayta Diospa mandakininta ¿imamanraq iwalachëman? ²¹Chayqa imëka levadüranömi.

^e **13.19** Chaynö nirmi Jesús nirqan: “Uchuk murullapita shitqa eqaskamur wiñanqannömi Tayta Diospa willakinin maychaymanpis çhanqa”.

Tantata rurananpaq ishkë arröbanö machkaman levadürata warmi itaptinmi mäsaqa shumaq poqun”.^f

Llanu punkuman iwalachinqan

Mateo 7.13–14, 21–23

²²Chaypita Jerusalénman Jesús aywarnami markakunapa y allqakunapa yaçhachikur päsarqan. ²³Chayçhömi uk runa tapurqan: “Taytë, ¿wakillanku salvakuyanqa?” nir.

Jesúsname nirqan: ²⁴“Imanöllapis llanu punkupa yaykuyë. Achkaq yaykita munarpis wakillanmi yaykuyanqa”.

²⁵“Chay wasiyoq punkuta wiçhqakaskamuptinmi waqtapita töcakur niyanki: ‘Taytë, punkikita kiçhapuyämë’. Peru wasiyoqnami niyëshunki: ‘Qamkunata manami reqsiyaqku. ¡Maypitarraq kayankipis!’ nir. ²⁶Chaymi niyanki: ‘Qamwanmi mikurqanchik y upyarqanchik. Markäkunaçhöpis yaçhachirqëkimi’ nir. ²⁷Payname niyëshunki: ‘Qamkunata manami reqsiyaqku. ¡Maypitarraq kayankipis! ¡Uchasapa runakuna, ñawpäpita witikuyë!’ ”

²⁸“Chaynö niyëshuptikimi kirikikunatapis kanirraq alläpa waqayanki. Chay hörami Abrahamta, Isaacta, Jacobta y profëtakunata Tayta Diospa mandakininchö kaykaqta rikäyanki. Qamkunaqami yaykita puëdiyankiku. ²⁹Maychay nacionkunapitapis qorikëkurmi Tayta Diospa ñawpançhö mikuyanqa. ³⁰Chay höraqa qepaçhö kaqkunami puntaçhö kayanqa. Ñawpaçhö kaqkunanami qepaçhö kayanqa”.^g

^f **13.21** Chaynö nirmi Jesús nirqan: “Chay levadüra pichilla kaykar mäsaqa saksachinqannömi Diospa willakinipis maychaymanpis çhanqa”.

^g **13.30** Chaynö Jesús nirqan humildi kaqkuna ciëluman yaykuyänanpaq y orgullösu kaqkuna mana yaykuyänanpaq kaqtami.

Jerusalén runakunapaq Jesús llakikur waqanqan

Mateo 23.37–39

³¹Chaypunmi fariseukuna Jesúsman éhaykur niyarqan: “¡Kaypita sas aywakí! Herodesmi wañuchiynikita munëkan”.

³²Jesúsname nirqan: “Chay atoqta willayë: ‘Uk ishkëpunllanashi shapshikunata runakunapita Jesús qarqunqa y qeshyaqkunatapis kutikächinqa. Warantinllanashi llapan rurananpaq kaqkunata ushanqa. ³³Imanö kaptinpis kaypunkunashi Jerusalénman aywanqa. Jerusalénpita uklächöqa profëtakuna manashi wañuyanmanku’ ”.

³⁴Chaypitanami Jesús nirqan: “¡Ay, Jerusalén runakuna! ¡Qamkunaqa Tayta Diospa profëtankunata unëpitami wañikächiyanki! ¡Pay kaçhamunqan willakoqkunatapis sitayankimi! Chipshankunata wallpa älan rurinchö oqllaqnö wamrëkikunata achka kuti qoriyta munaptëpis manami munashkankiku. ³⁵Chaynö kayanqëkipitami Jerusalënpis templupis chunyallana qepanqa. Manami yapë rikäyämankinaku hasta: ‘¡Tayta Diospa shutinchö shamoq runa alabashqa kachun!’[†] niyanqëkiyoq”.

Saksëkaq runata Jesús kutikächinqan

14 ¹Chaypitanami uk säbadupun samëchö mandakoq fariseupa wasinman Jesús mikoq aywarqan. Chaychö kaykaqkunanami Jesússta watqarëkäyarqan: “Mä imatashi ruranqa” nir. ²Jesússta ñawpanchönami entëru cuerpun saksëkaq runa kaykarqan. ³Jesúsname ley yaçhachikoqkunatawan fariseukunata tapurqan: “Qeshyëkaq runata säbaduchö ¿kutikächishunmanku o manaku?”

[†] 13.35 Salmo 118.26.

⁴Chaynö niptin paykunaqa upällallami kayarqan. Chaymi qeshyëkaq runata Jesús yatëkur kutikaskachirnin nirqan: “Kananqa wasikipana aywaki” nir.

⁵Niykurnami chay runakunata nirqan: “Mayqëkipapis wamrëkikuna o törïkikuna pözuman ishkiptin säbadu kaykaptinpis ¿manakuraq chöra orqoq aywayanki?”^h

⁶Chaynö niptin manami imaniytapis puëdiyarqanku.

Alli tukoq mana kananchikpaq ninqan

⁷Chayçhömi wakin invitashqa runakuna mäsa kaykanqanmanraq täkuyänanpaq aywayarqan. Chayta rikëkurmi Jesús nirqan: ⁸“Casarë fiestaman invitayäshuptiki ama täkuyankiku allish kaq täkunamanqa. Maypis qamkunapita mas reqsishqa runata chay casarakoq invitashqa kanman. ⁹Chayçhö täkïkäyaptikiqa invitayäshoqniki niyäshunki: ‘Pay täkunanpaq witiki’ nir. Chaynö nishuptikimi penqakur qepaman aywar täkuyanki. ¹⁰Chaypa rantinqa fiestaman invitayäshuptiki qepaman täkuyanki. Chaymi invitayäshoqniki shamur niyäshunki: ‘Yanasa, mas ñawpaman päsamï täkunëkipaq’. Chaynö täkuchiyäshuptikimi mäsaçhö täkoqkuna respetayäshunki. ¹¹Alli tukoq kaqkunami penqakuyanqa. Humildi kaqkunaqami mas reqsishqa kayanqa”.

Mikuyänanpaq pikunata invitanapaq ninqan

¹²Niykurnami wasinman invitaq fariseutapis Jesús nirqan: “Pitapis mikuyänëkipaq invitarqa ama qayachinkiku kuyanakuyanqëki kaqkunallataqa, ni wawqïkïkunallataqa,

^h **14.5** Chaynö Jesús nirqan runakuna wamranta o törunta säbadu kaykaptinpis pözupita orquyanqannö paypis qeshyaqkunata säbadu kaykaptinpis kutikächinqantami.

ni castëkikunallataqa, ni rïcu kaq vecinikikunallataqa. Paykunallata invitaptikiqa qamtapis rantintaqa kutichiyäshunkimi. ¹³Chaypa rantinqa invitanki wakchakunata, mancukunata, maqrुकunata y qprakunata. ¹⁴Paykuna mana kutichiyäshuptikipis kushishqami kayanki. Allï ruraq runakuna kawayämunqanpunmi Tayta Dios kutichishunki”.

Mikuyänanpaq invitanqan runakunaman iwalachinqan

Mateo 22.1–10

¹⁵Jesús yaçhachikunqanta wiyëkurnami mäsaçhö täkikanqanpita uk runa nirqan: “¡Ima kushishqaraq kayanqa Tayta Diospa mandakininçhö mikoqkuna!”

¹⁶Chaynö niptinmi Jesús nirqan: “Uk runashi achka runakunata invitanaq wasinman mikoq aywayänanpaq. ¹⁷Miki höranashi wätakoqninta kaçhanaq invitanqan runakunata ninanpaq: ‘Llapanpis listunami kaykan. Chörashi aywakuyäshun’ nir. ¹⁸Chay wätakoqnin pushaq çhaptinshi llapanpis rugakuyänaq mana aywayänanpaq. Chayshi uknin ninaq: ‘Çakratami chayraq rantishkä. Chaymi kanan çhokrata rikaq aywar shamita puëdëku. Noqataqa ama shuyäyämankiku’ nir. ¹⁹Ukninnashi ninaq: ‘Pichqa yunta törökunatami rantishkä. Chaymi yaçhacheq aywëkä. Noqataqa ama shuyäyämankiku’ nir. ²⁰Uknin kaqnashi ninaq: ‘Chayraqmi casarashkä. Chaymi shamita puëdëku’ nir.

²¹“Kaçhanqan wätakoqnin kutiykurnashi runakuna imanö niyanqantapis patronninta willanaq. Willaptinshi patronnin alläpa rabiakur wätakoqninta ninaq: ‘Pläzakunapa y cällikunapa sas aywar wakchakunata, mancukunata, maqrुकunata y qprakunatapis pushamï’ nir.

²²“Ninqannö pushëkurnashi patronninta ninaq: ‘Taytë, nimanqëkinöllami pushamushkä. Chaynö kaptinpis wasikiman manaraqmi untäyanraqku’.

© 1996 David C. Cook

²³“Patronninnashi ninaq: ‘Nänikunapapis çhakra kunapapis aywar tarinqëki runakunata wasëman untananyoq imëkanöpis pushamï. ²⁴Ñawpata invitanqä kaqkunaqa mananami wasëchö mikuyanqanaku’ ”.

Discípulun kananpaq yaçhachinqan

Mateo 10.37–38

²⁵Achkaq runakuna qatiräyaptinmi Jesús nirqan: ²⁶“Pipis discí pulö kayta munaqqa mamanta, taytanta, warminta, churinkunata, wawqinkunata, paninkunata y kikinpa kawëninta kuyanqanpita noqata mas kuyamächun. Chaynö mana kuyamarqa manami discí pulö kayanmanku. ²⁷Ñakanan o wañunan kaptinpis cruzta apaqnö mana qatirämarqa manami discí pulö kayanmanku.

²⁸“Mayqëkikunapis wasita shärichiyänëkipaq shumaqraqmi yarpaçhakuyanki ushachiyänëkipaq gastiki aypañanta o mana aypañantapis. ²⁹Cimientaskirlla dëjaskiptikiqa llapan rikaqkunami burlakur niyëshunki: ³⁰‘Kay runaqa manapis puëdiykarmi wasita shärichir qallëkachishqa!’ nir.

³¹“Mayqan reypis uk nacionwan manaraq maqanakur ¿manaku ñawpataqa shumaqraq yarpaçhakun ishkë chunka waranqa (20,000) soldadukunata chunka waranqa (10,000) soldadullanwan vincinanpaq o mana vincinanpaq kanqantapis? ³²Mana vincinanpaq kanqanta tantiyarqa contran rey karullaçhöraq kaykaptinmi manana maqanakuyänapaq willakoqkunata kaçhanqa. ³³Chaynöllami mayqëkipis imëkëkikunata noqa rëku mana dëjarqa discipulö kayta puëdiyankiku”.

Kaçhiman iwalachinqan

Mateo 5.13; Marcos 9.50

³⁴“Kaçhiqa allimi. Qamyaskirqa manami imapaqpis välinnaku. ³⁵Çakrapaqpis wanupaqpis mana väliptinmi itaskinchik. Ninqäta wiyaq kaqqa shumaq tantiyakuchun”.

Oqrakashqa üshaman iwalachinqan

Mateo 18.12–14

15 ¹Jesús yaçhachinqanta wiyayänapaqmi impuesto cobrakoqkunapis uchasapakunapis aywayarqan. ²Chayta rikëkurnami fariseukunawan ley

yačhachikoqkuna burlakur niyarqan: “¿Imanirtaq kay runaqa uchasapakunawanpis qorikëkur mikun?”

³Chaynö niyaptinmi iwalachikiwan yačhachikur Jesús parlaparqan: ⁴“Pipis pachak (100) üshankunapita ukta oqrëkurqa ¿manakuraq wakin kaqkunata dëjëkur asheq aywanman? ⁵Tariskirqa kushishqami matankäkür apan. ⁶Wasinman éhaykachirname yanasankunatapis vecinunkunatapis qayëkachir nin: ‘¿Oqranqä üshätami tariykamushkä! ¿Llanchik kushikushun!’ nir.

⁷“Chay runa üshanta tariskir kushikunqannöllami ciëlučhöpis kushikuyan uk runallapis uchankunata dëjaskir Tayta Dios munanqannöna kawaptin. Chaynö kushikuyan isqun chunka isqun (99) allı ruraq runakunapaq kushikuyanqanpitapis masraqmi.

Oqrakashqa qellëman iwalachinqan

⁸“Chaynöllami pi warmipis chunka qellënipita ukta oqrëkurqa ¿manakuraq achikyata ačhkuchir wasinta pichapakurnin ashinman tarinanyoq? ⁹Tariykurnami reqsinakunqankunata y vecinankunatapis qayëkachir nin: ‘¿Llanchik kushikushun! ¿Oqranqä qellënëtamı tariskishkä!’ nir. ¹⁰Chaynöllami uk runallapis ucha rurëta dëjaskir Tayta Dios munanqannöna kawaptin Tayta Diospa angelninkunapis alläpa kushikuyan”.

Aywakoq jövinman iwalachinqan

¹¹Mastami Jesús nirqan: “Uk runapashi ishkë ollqu churinkuna kanaq. ¹²Chayshi qepa kaq churin taytanta

ninaq: ‘Taytë, herenciäta kanöra rakipïkamë’. Chaynö niptinshi ishkan churinkunata taytan rakipïkunaq.

¹³“Chaypita uk ishkëpunllatanashi qepa kaq churin llapan éhaskinqankunata rantikuskir chay qellëwan karu markapa aywakunaq. Chayéhöshi munanqanta rurar imëka mana alli kaqkunallaéhö qellëninta ushanaq. ¹⁴Chaynö ushakäpakuskirnashi chay markaéhö alläpa mallaq kanaq. Chayshi chay jövin alläpa mallaqnar ¹⁵arïta ashiptin chay markaéhö täkoq uk runa kuchinkunata michichinanpaq éhaskinaq. ¹⁶Chayéhöshi alläpa mallaqnar kuchikunapa mikïnintapis mikïta munanaq. Chaynö mallaqnaptinpis manashi pipis qaranaqku.

¹⁷“Yarpaéhakurnashi ninaq: ‘Kayéhö mallaqnar kaykaptë taytäpa aroqninkunaqa paéhan unta mikuréhi kaykäyan.

¹⁸Kanan kutiykurmi taytäta nishaq: “Taytë, qamta y Tayta Diosta piñachirmi uchata rurashkä. ¹⁹Amana churikitanöqa éhaskimëku, sinöqa aroqnikitanöllana éhaskiykamë” ’.

²⁰Chaynö yarpaéhakuskirnashi taytan kaqpa kutikunaq.

“Karullataraq kutiyaqta rikëkurshi taytanqa kushikurnin chayllalla tinkupaqnin aywar abrazakuskir muchanaq.

²¹Churinnashi ninaq: ‘Taytë, qamta y Tayta Diosta piñachirmi uchata rurashkä. Amana churikitanöqa éhaskimënakü’.

²²“Chaynö niykaptinshi taytanqa wätakoqninkunata ninaq: ‘Sas allish kaq ratëkunata orqaskamur churëta churachiyë. Chaynölla sortijata y llanqitapis churachiyë. ²³Niykur wira torituta pishtayë fiestata rurar mikunanchikpaq. ²⁴¡Kay churëqa wañunqanpitami kawamushqa! ¡Oqrakanqanpitami kutimushqa!’ Chaynö nirshi fiestata rurar qallëkuyënaq.

²⁵“Mayor kaq churinnashi éhakraéhö arïkänaq. Wasiman éhaykarnashi töcaqkunata y tushoqkunata wiyanaq. ²⁶Chayshi uk wätakoqninta qayëkur wasiéhö

© 1996 David C. Cook

ima päsänqantapis tapunaq. ²⁷Wätakoqninnashi ninaq: ‘Wawqikimi kutimushqa. Allilla kutimunqanpitami taytëki kushikur wira torütuta pishtachishqa’ nir.

²⁸“Chaynö willaptinshi alläpa rabiarnin wasinman yaykïtapis munanaqku. Chaynashi taytan aywar yapë yapë ruganaq yaykunanpaq. ²⁹Chayshi taytanta ninaq: ‘Achka watanami sirvirniki llapan nimanqëkikunata imëpis rurëkä. Chaynö sirviyakteqpis manami ni uk cabrallatapis qaramarqëkiku yanasäkunawan fiestata rurar mikukuyänalläpaqpis. ³⁰¡Peru kay churikiqa prostitütakunawan qellënikita ushaskir kutiykamuptinqami wira torütutaraq pishtachishkanki!’ nir.

³¹“Taytannashi ninaq: ‘Hiju, qamqa paqtämi imëpis kaykanki. Llapan imëkäkunapis qamllapaqmi kaykan. ³²Peru imanö kaptinpis fiestata kushishqa rurashun. ¡Kay wawqikiqa wañunqanpitami kawamushqa! ¡Oqrakashqa kanqanpitami kutimushqa!’ nir”.

© 1996 David C. Cook

Sabïdu wätakoqman iwalachinqan

16 ¹Mastapis discipulunkunata yaçhachirmi Jesús nirqan: “Uk ricupashi mas yächikunqan wätakoqnin kanaq. Chay wätakoqninpaqshi rïcu runata willayänaq chay wätakoqnin imëkankunatapis llutalla ushëkanqanta.

²Chayta musyëkurnashi wätakoqninta qayëkachirnin ninaq: ‘Imëkätapis llutalla ushëkanqëkitami runakuna parlayan. Kananpitaqa mananami wätakoqnënak kanki. Llapanta cuentata qomänëkipaq alistaki’.

³“Chaynö niptinnashi wätakoqnin yarpaçhakur ninaq: ‘Patronnë qarqamaptinqa ¡imataraq rurashaq! Çakraçhö arunäpaq manami kallpäpis kanku. Limusna mañakitapis penqakömi. ⁴¡Kananqami imata ruranäpaqpis musyäna! Patronnë qarqamaptinpis runakuna wasinkunaçhö çhaskiyämänapaqmi kaynö rurashaq’ nir.

⁵“Chaynö yarpaçhakuskirshi patronninpa dëbikoq kaq runakunata uk uklla qayëkachir ñawpa kaqta tapunaq: ‘¿Aykataq patronnëta dëbinki?’

⁶“Chaynö tapuptionshi ninaq: ‘Payta dëbë ishke pachak (200) läta aceititami’. Chayshi yächikunqan wätakoqnin ninaq: ‘Pachak (100) lätallatana päganëkipaq kay recibuçhö firmë’.

⁷“Uknin kaqtanashi tapunaq: ‘Qamqa aykatataq dëbikunki’. Chay runashi ninaq: ‘Çusku pachak (400) säcu trigutami’. Niptinshi ninaq: ‘Kinsa pachak (300) säcullatana päganëkipaq kay recibuçhö firmë’ nir.

⁸“Chaynö sabidu kanqanta musyëkurshi patronnin alabanaq. Chay wätakoq sabidu kanqannömi Tayta Diosman mana criyikoqkunapis amistäta rurayänapaq criyikoqkunapita mas sabidu kayan. ⁹Chaynö kaptinmi niyaq: Qamkunapis kay pachaçhö qellënikiwän y imëkëkikunallawanpis wakchakunata yanapar amistäta ashiyë. Chaynöpami wañuyaptiki gloriaçhö mana ushakaq wasiman çhaskiyäshunki. ¹⁰Pipis wallkalla kapunqanwan confiakipaq karqa achka kapunqanwanpis confiakipaqmi kanqa. Wallkalla kapunqanwan mana confiakipaq karqa achka kapunqanwanpis mana confiakipaqmi kanqa. ¹¹Kay pachaçhö qellënikikunawan runa masikikunata mana yanapayaptikiqa jimanöparaq Tayta Dios gloriaçhö premiukunata shuyächiyäshunkiman! ¹²Ukpa kaqkunawan mana confiakipaq kayaptikiqa ¿Tayta Dios yächikuyäshunkimankuraq töcayäshunqëki kaqta entregayäshunëkipaq?ⁱ

ⁱ **16.12** Ukpa kaqkunaqa niykan llapan kapunqanchikkuna Tayta Diospita kaptinmi. Töcamanqanchik kaqqa gloriaçhö premiuta çhaskinanchikpaqmi.

¹³“Manami pï runapis ishkë patrontaqa sirvinmanku. Ishkë patronyoq karqa ukta çhikirmi uknintaqa kuyanqa. Ukta cäsür uknintaqa manami cäsünqaku. Chaynöllami ricu kayllapaq yarpaçhakurqa Tayta Diosta sirviyta puëdiyankiku”.

¹⁴Chaynö yaçhachinqankunata wiyarmi fariseukuna qellëllapaq mallaqnashqa kar Jesús pita burlakur asikuyarqan. ¹⁵Chaynami Jesús nirqan: “Qamkunaqa runakunapa ñawpançhö alli tukuyaptikipis Tayta Dios musyëkanmi shonqïkikuna imanö kanqanta. Chaymi runakuna respetayäshuptikipis Tayta Diosqa melanäyëshunki.

© 1996 David C. Cook

Tayta Diospa palabranta cumplinanpaq ninqan

¹⁶“Tayta Diospa leyninkunalla y profëtakuna qellqanqankunaqa Bautizakoq Juan willakunqanyoqmi karqan. Kananqa Tayta Diospa mandakinin çhämünqantanami willakïkä. Chaymi chay mandakininman achka runakuna imanöllapis yaykïta munayan. ¹⁷Peru ciëluwan kay pacha ushakaptinpis leyninkunaçhö ninqankunataqa Tayta Dios llapantami cumplinqa.

Casädukuna mana rakikäyänanpaq yaçhachinqan

Mateo 5.31–32; 19.9; Marcos 10.11–12

¹⁸“Mayqan runapis warminpita rakikaskir ukwan täkurqa adulteriu uchatami ruran. Chaynöllami qosanpita rakikashqa warmiwan täkurqa adulteriu uchata ruran”.

Lázarupaq y rïcu runapaq willakunqan

¹⁹“Uk rïcu runashi alli ratëkunallata churakoq. Cadapunshi fiestata rurar alli allillata mikoq. ²⁰Chay rïcu runapa punkunçhöshi uk pobri runa Lázarö shutiyoq tákunaq. Paypa entëru cuerpuntasshi qeri ushanaq. ²¹Alläpa mallaqnarshi rïcu runapa mësanpita miki shikwaqtapis munapänaq. Chayçhöshi allqukuna qerinta llaqwayänaq. ²²Lázarö wañuskiptinnashi Abrahampa ñawpanman angelkuna apayänaq. Rïcu runa wañuptinnashi pampayänaq.

²³“Infiernuchö alläpa ñakëkarshi rïcu runa largupita rikaskinaq Abrahampa ñawpançhö Lázarö kaykaqta. ²⁴Chayshi qayakunaq: ‘Taytë Abraham, kuyapëkamë. Lázaruta kaçhekami dëdunta oquskachir shimëta oquchipämänapaq. Alläpami kay ninaçhö rupar ñakëkä’ nir.

²⁵“Abrahamnashi ninaq: ‘Hïju, yarpë imëka anançhö kawanqëkita. Lázarüqa wakcha karmi alläpa ñakarqan. Chaymi kananqa kayçhö kushishqa kaykan y qamnami chayçhö ñakëkanki. ²⁶Inaçhöpis atunkarë raqrami rakimanchik. Chaymi qam kanqëkiman pipis chimpamïta puëdinku ni qampis kayman chimpamïta puëdiyankiku’.

²⁷“Chaynö niptinshi rïcu runa ninaq: ‘Taytë Abraham, rugakunqaq rëku taytäpa wasinman Lázaruta kaçhaskiy. ²⁸Chayçhömi pichqaraq wawqëkuna kayan. Kay ñakëman mana shayämunanpaq paykunata willachun’ nir.

²⁹“Abrahamnashi ninaq: ‘Moisés y profëtakuna qellqayanqankunatami musyayan. Chaykunata cäsukuyächun’ nir.

³⁰“Rïcu runanashi ninaq: ‘Taytë Abraham, chaytaqa manami cäsuyanqaku. Peru uk runa wañunqanpita kawaskamur willakuptinqami ucha rurënkunata dëjaskiyanqa’.

³¹“Abrahamnashi ninaq: ‘Moisés y profëtakuna qellqayanqankunata mana cäsïkarqa wañunqanpita kawaskamur willakuptinpis manami cäsuyanqaku’ ”.

Uchaman pitapis mana ishkichinanpaq ninqan

Mateo 18.6–7,21–22; Marcos 9.42

17 ¹Chaypitanami discïpulunkunata Jesús nirqan: “Runa masinta uchaman ishkichikoqkunaqa imëpis kanqami. Peru jallaw, pitapis uchaman ishkicheq runa! ²Noqaman criyikamoqkunata uchaman ishkicheqtaqa mas allimi kanman kunkanman mulïnu rumita watapëkur lamarman itëkuyaptin. ³Chaynö kaykaptinqa paqtataq chaynö kankiman!”

Runa masinchikta perdonanapaq yaçhachinqan

“Runa masiki mana allita rurashuptiki llutata rurëkanqanta tantiyachinki. ‘Perdonëkamë’ niyëshuptikiqa perdonayanki. ⁴Ukpunllaçhö qanchis kuti contrëki mana allita ruraskir qanchis kuti ‘Perdonëkamë’ niyëshuptikiqa perdonëkuyanki”.

Mas yächikoq kayänanpaq mañakuyanqan

⁵Chaynami apostolninkuna Tayta Jesússta niyarqan: “Yanapëkayämë mas yächikayämunäpaq” nir.

⁶Tayta Jesúsname nirqan: “Shitqapa murunnö uchukllapis yächikinikikuna kaptinqa kay sicómoro muntita: ‘Çhapapita orquskir lamarman shäkuki’ niyaptikipis cäsuyëshunkimanmi”.

Wätakoq cuentalla Tayta Diosta cäsukushunpaq ninqan

⁷“Mayqëkipapis wätakoqniki yapyanqanpita o michikunqanpita çhämuptin manami ‘Täki mikunëkipaq’ niyankiku. ⁸Chaypa rantinqami niyanki: ‘Yanukëkamëraq qaramänëkipaq. Mikur upyar ushanäyoq sirvimë. Chaypitanami

qamqa mikunki' nir. ⁹Chaynö mandayanqëkita rurëkaptinpişacäsu chay wätakoqnika agracikuyankimanku? Manaçhari.

¹⁰“Chaynölla qamkunapis Tayta Dios niyëshunqëkita cumplir niyankiman: ‘Noqanchikqa Diospa sirveqnin karmi nimanqallanchikta rurëkanchik’ nir”.

Leprawan qeshyëkaq chunka runakunata kutikächinqan

¹¹Jerusalénman aywëkarmi Samaria y Galilea provinciakunapa lindërun nänipa Jesús päsarqan. ¹²Uk takshalla markaman çhäyänanpaq kaykaptinmi leprawan qeshyëkaq chunka runakuna Jesúswan tinkupäyänanpaq aywayarqan. Manaraq payman çharmi largullapita ¹³qayakur niyarqan: “Taytë Jesús, şkuyapëkayämë!”

¹⁴Paykunata rikaskirname Jesús nirqan: “Rikäyëshunëkipaq cürakunaman aywayë” nir.

Aywarëkarllanami kutikaskiyarqan. ¹⁵Kutikäyanqanta tantiyaskirmi ukninllana Tayta Diosta qayarëkaçhar alabarëkar Jesús kanqanman kutirqan.

¹⁶Çhaykurnami urkunpiş pachaman çhanqanyoq Jesús pa ñawpanman pillatakikur: “şPäya, taytë!” nirqan. Payqa Samaria runami karqan.

¹⁷Jesúsname nirqan: “Leprapita kutikaqkunaqa şmanaku chunkaq kayashkanki? şMaytaq wakin kaqqa? ¹⁸Kay ukläpita runallami Tayta Diosta agracikurnin kutimushqa”.

¹⁹Chaynö niskirname chay runata nirqan: “Şhärir aywakë. Yächikamanqëkipitami Tayta Dios kutikächishkashunki”.

Tayta Diospa mandakënin imë çhämunanpaq kaqta tapuyanqan

Mateo 24.23–28,36–41

²⁰Uk kutimi fariseukuna Jesús ta tapur niyarqan: “Tayta Diospa mandakënin şimëtaq çhämünqa?” nir.

Jesúsname nirqan: “Tayta Diospa mandakinin chämunanpaqqa manami ima señaltapis rikâyankiku. ²¹Manami pipis ninqaku: ‘Kaychönami’ o ‘Washaçhönami kaykan’ nir. Tayta Diospa mandakininqa qamkuna kaqçhönami kaykan”.

Jesús kutimuptin imanö kananpaq ninqan

²²Chaypitanami discipulunkunata nirqan: “Shamoq watakunaçhömi Runapa Churin^j ukpunllapis mandakoq kanqanta rikëta munayanki, peru manami rikâyankiku. ²³‘Kayçhömi’ o ‘Washaçhömi kaykan’ niyëshuptikipis ama cäsuyankiku ni rikaqpis aywayankiku. ²⁴Illqömuptyn ciëlupa ukaq kuçhunpita uknin kuçhunyoq achikyanqanta llapan runakuna rikâyanqannömi Runapa Churin kutimuptin llapanpis rikâyanqa. ²⁵Chaykuna manaraq päsaptingami kanan tiempu runakuna payta çhikirnin alläpa ñakachiyanqa.

²⁶“Noé kawanqan wichan runakuna kawayanqannömi[†] Runapa Churin shamunan wichanpis kawayanqa. ²⁷Arcaman Noé yaykunanpunyoqmi runakuna mikur, upyar y casarakur kayarqan. Chaynö kaykäyaptinmi diluviu shamur llapan runakunata ushakächirqan.

²⁸“Chaynöllami Lot[†] kawanqan wichanpis runakuna mikur, upyar, rantir, rantikur, murupakur y wasitapis shärichir kaykäyarqan. ²⁹Sodoma markapita Lot yarqunqanpunqami azufriyoq nina ciëlupita tamyamur llapan runakunata ushakächirqan. ³⁰Chaynöllami kanqa Runapa Churin kutimunanpunpis.

^j 17.22,30 Runapa Churinpaq parlarqa kikinpaqmi Jesucristo parlarqan.

[†] 17.26 Génesis 6.5–8. [†] 17.28 Génesis 19.1–29.

³¹“Chaypunqa wasi anančhö kaykaqkuna^k imëkantapis orqoq ama wasinman yaykuyächunku. Čhakračhö kaykaqkunapis wasinman amana kutiyächunku.

³²ıPaqtataq Lotpa warminta päsanqannö qamkunatapis päsayäshunkiman![†] ³³Kawëninta salvëta munaqkunaqa kawëninta oqrayanqami. Kawëninta oqraqkunaqami kawëninta salvayanqa.^{l †}

³⁴“Chay paqasmi uk cämallačhö ishkaq puñıkaqpita ukaqta apanqa y uknintana dëjaskinqa. ³⁵Ishkaq warmikuna aqakıkaqpıtami ukaqta apanqa y uknintana dëjaskinqa.

³⁶[Ishkaq runakuna čhakračhö arıkaqpıtami ukaqta apanqa y uknintana dëjaskinqa]”.

³⁷Chaynö niptinmi tapuyarqan: “Taytë, ğmayčhötaq chayqa kanqa?” nir.

Jesúsname nirqan: “Mayčhöpis wañushqakuna itaranqanmanmi witrikuna qorıkäyanqa”.^m

Mana ajayëpa Tayta Diosman mañakunapaq yačhachınqan

18 ¹Imëpis mana ajayëpa Tayta Diosman mañakuyänanapaqmi discıpulunkunata Jesús imamanpis iwalachiypa yačhachır ²nırqan: “Uk markačhöshi Tayta Diosta mana cäsukoq ni runakunatapis mana respetaq juez kanaq. ³Chay markačhöshi uk viüdapis täkunaq. Payshi chay juezman kutin kutin aywar nınaq: ‘Taytë, quejakunqäta

^k **17.31** Israel naciončhömi chay wichan wasita qatanqanpa rantınqa terrädu ananman chaqlaskır mituwan llashtayaq. Chay anančhöname awakuyaq, aqakuyaq y trıgutapis akrayaq. ^l **17.33** Kawëninta salvëta munaqkunaqa kikin munanqannölla kawaqkunami kayan. Jesucristo rëku kawëninta oqraqkunaqa Jesucristo munanqannö kawaqkunami kayan. ^m **17.37** Chaynö nırmi Jesucristo tantiyachırqan nınqankuna maychayčhöpis chaynö päsanapaq kanqanta.

[†] **17.32** Génesis 19.17,26. [†] **17.33** Mateo 10.39; Marcos 8.35; Juan 12.25.

arreglëkapamë' nir. ⁴Chaynö kutiptinpis juezqa manashi cäsunaqku. Chayshi yarpaçhakur shonqullançhö ninaq: 'Diosta mana cäsürpis ni runakunata mana respetarpis ⁵kay warmipa demandanta sas arreglëkushaq. Mana arreglaptëqa umäta nanachirmi imë hörapis kutimunqa' ”.

⁶Chaynö niskirname Tayta Jesús nirqan: “Mana alli juez imata ninqantapis shumaq tantiyakuyë. ⁷¿Manakuraq Tayta Diospis kuyapanqa akranqan runakuna paqaspa punçhöpa mañakuyaptin? ¿Payqa mañakuyanqanta shuyarächinqaku? ⁸Manami ari. Mañakoq kaqtaqa Tayta Dios mana shuyarächiypami yanapanqa. Peru Runapa Churinⁿ kay pachaman kutimur ¿pillapis Tayta Diosman yächikikaqta tarinqakuraq?”

Fariseuman y impuesto cobraqman iwalachinqan

⁹Runa masinta ukläman churar alli tukoq runakunatami iwalachiyqa yaçhachir Jesús nirqan:

¹⁰“Ishkaq runakunashi templuman Diosta mañakoq aywayänaq. Ukaqshi fariseo kanaq y ukninnashi impuesto cobraq kanaq. ¹¹Chay fariseushi shäkuskir Tayta Diosta mañakur ninaq: ‘Tayta Dios, wakin runakunanö mana kanqäpitami qamta agracikoq. Paykunaqa sugakoq, mana alli ruraq, uknin ukninwan kakurmi adulteriu ucha ruraq kayan. Noqaqa manami taqë impuesto cobraqnöku kä. ¹²Noqaqa ayunäpis ishkë kutimi cada semänaçhö. Chaynöllami llapan gänanqäpita imëpis templuman diezmöta^o apä' nir.

¹³“Impuesto cobraqkoq kaqqashi largullaman shäkuskir mana ni umallantapis ciëluman pallarinaqku. Chaypa

ⁿ 18.8,31 Runapa Churinpaq parlarqa kikinpaqmi Jesucristo parlarqan.

^o 18.12 Diezmuqa llapan gänanqanta chunkaman rakiskir ukaqta Tayta Diospaq apanqanmi.

rantiŋqa alläpa llakikurshi pëchunta takarraŋ ninaŋ: ‘Tayta Dios, kuyapëkamë. Noqaŋa uchasapami kakö’ nir.

¹⁴“Noqami niyaŋ: Impuestu cobraŋ runami uchanpita perdonashqana wasinman kutirŋan. Fariseo kaŋtaŋami Tayta Dios perdonarŋanku. Allish tukoŋkunaŋa penŋakïman churashqami kayanŋa. Humildi kaŋkunaŋami alliman churashqa kayanŋa”.

Wamrakunapaŋ Tayta Diosman Jesús mañakunŋan

Mateo 19.13–15; Marcos 10.13–16

¹⁵Chaypitanami wamrakunata Jesúsman apayarŋan umankunaman makinta churëkur Tayta Diosman mañakunanpaŋ. Chayta rikëkurmi discïpulunkuna miçhëyarŋan.

¹⁶Chaynö miçhëyanŋanta rikëkurmi wamrakunata qayaskir

discipulunkunata Jesús nirqan: “Wamrakunata apayämunanta ama miçhäyëku. Wamranö kaqkunapaqmi Tayta Diospa mandakininça. ¹⁷Rasuntami niyaq: Pipis Tayta Diospa mandakininta wamranö mana çhaskirqa manami paypa ñawpanman çhamunqaku”.

Rïcu runa ajataraq salvakänanpaq kanqan

Mateo 19.16–30; Marcos 10.17–31

¹⁸ Uk mandakoq runami Jesússta nirqan: “Taytë, allï runami kanki. Mana ushakaq kawëta tarinäpaq çimatataq ruräman?”

¹⁹ Jesúsname nirqan: “çImanirtaq allï runa kanqäta nimanki? Tayta Diosllami allï ruraqqa. ²⁰ Musyankimi mandamientukuna ninqanta: ‘Ama adulteriu uchaçhö kankiku. Ama runa masikita wañuchinkiku. Ama sugakunkiku. Ama llullakur mana kaqta pitapis parlankiku. Mamëkita y taytëkita allï rikanki’ ”.†

²¹ Chaynö niptinnami chay runa nirqan: “Chaykunataqa wamra kanqäpitaçha llapanta cumpliykä” nir.

²² Chayname Jesús nirqan: “Ukraqmi cumplinëkipaq faltäshunki. Llapan imëkëkikunatapis rantikuskir wakchakunata yanapë. Chayta rurarqa ciëluman riquëzëkita churëkanki. Chaypita qatirämë”.

²³ Chayta wiyëkurmi alläpa rïcu kar chay runa llakikurqan.

²⁴ Llakishqa kayqaqta rikëkurnami Jesús nirqan: “çAlläpa ajami rïcu runakuna Tayta Diospa mandakininman yaykuyänanpaq!

²⁵ Rïcu runa Tayta Diospa mandakininman yaykunapaq kaqpitaqa mas fäcilmï camëllupis aujapa uçhkunpa päsanman”.

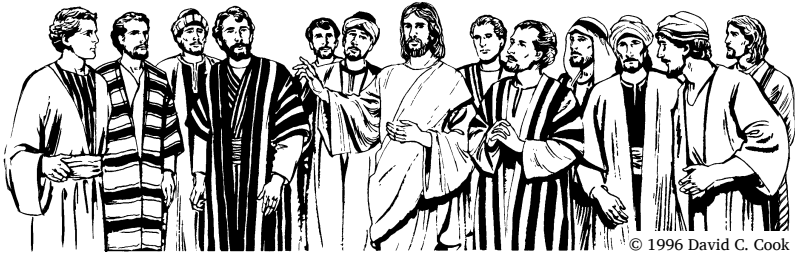
²⁶ Chayta wiyaqkunaname Jesússta tapuyarqan: “Chaynö kaptinça çpiraq salvakunqa!” nirnin.

²⁷ Jesúsname nirqan: “Runakunapaq aja karpis Tayta Diospaqqa manami ajaku”.

† 18.20 Éxodo 20.12–16; Deuteronomio 5.16–20.

²⁸ Niptinnami Pedro nirqan: “Taytë, nökunaqa llapan imëkäkunatapis dëjaskirmi qamta qatirëkäyaq”.

²⁹ Jesúsname nirqan: “Rasuntami niyaq: Pipis wasinta, mamanta, taytanta, wawqinkunata, paninkunata, warminta o churinkunata Tayta Diospa mandakinin rëku dëjarqa
³⁰ kay vidaçhö mas achkatami çhaskinqa. Chaynöllami gloria vidaçhö mana ushakaq kawëta tarinqa”.

Wañuchiyänanpaq kaqta Jesús yapë willakunqan

Mateo 20.17–19; Marcos 10.32–34

³¹ Chunka ishkë discipulunkunata qayëkurmi Jesús nirqan: “Jerusalénman çhänanchikpaq pichillanami faltan. Chayçhömi profëtakuna qellqayanqannöllä Runapa Churinta llapanpis päsanqa. ³² Uklä autoridäkunapa makinmanmi entregayanqa. Paykunami burlakurnin ashipäyanqa y toqapäyanqa. ³³ Astirmi wañuchiyänqa. Peru kinsapuntami kawamunqa”.

³⁴ Chaynö niptin discipulunkunaqa manami tantiyayarqanku ni musyayarqanku imapaq parlanqantapis.

Jericó markachö qaprata Jesús kutikächinqan

Mateo 20.29–34; Marcos 10.46–52

³⁵ Jericó markaman Jesús yaykikaptinnami näniçhö tükurëkaq uk qaprayashqa runa limusnata mañakur

kaykarqan. ³⁶Achka runakuna aywëkäyaqta wiyarninmi chay qapra tapukur nirqan: “¿Imataq päsëkan?” nir.

³⁷Runakunanami niyarqan: “Nazaretpita Jesúsmi päsëkan”.

³⁸Willëkuyaptinnami qapra runa sinçhipa qayarar nirqan: “¿Rey Davidpa Churin^P Jesús, kuyapëkamë!”

³⁹Chaynö qayakuptinmi ñawpata aywëkäqkuna piñapar niyarqan: “¿Upälla kay!” Chaynö niyaptinpis payqa mas qayaräkurraqmi nirqan: “¿Davidpa Churin, kuyapëkamë!”

⁴⁰Chayta wiyaskirmi Jesús shäkuskir chay qaprata apayänanpaq nirqan. Ñawpanman çhaykachiyaptinnami tapurqan: ⁴¹“Qampaq çimata ruranaqtataq munanki?”

© 1996 David C. Cook

^P 18.38 Tayta Dios kaçhamunqan Cristutami runakuna niyarqan rey Davidpa Churin kanqanta. Chaynö niyarqan rey Davidpita miraq imëyoqpis mandakunanpaq Tayta Dios prometishqa kaptinmi.

Qapranami nirqan: “Taytë, ñawë rikänantami munä”.

⁴²Jesúsname nirqan: “¿Rikëna! Yächikamunqëkipitami kutikashkanki”.

⁴³Chaynö niptinmi qapraqa chöra ñawin kiçhakaskiptin Tayta Diosta alabarëkar Jesúsqa qepanta aywarqan. Chayta rikëkurnami llapan runakunapis Tayta Diosta alabayarqan.

Jesúsman Zaqueo criyikunqan

19 ¹Chaypitanami Jericó markapa Jesús päsëkarqan. ²Chay markaçhömi Zaqueo shutiyuq rïcu runa tãkurqan. Paymi impuestu cobraqkunapa mandaqnin karqan. ³Chay runami Jesússta alläpa reqsiyta munarqan. Peru takshalla karmi achka runakuna arkäyaptin rikëta puëdirqanku. ⁴Chaymi chayllalla ñawpaskir sicómoro qeruman Zaqueo yaykuskirqan Jesús päsëkaqta rikänanpaq.

⁵Chaypa päsëkarnami Zaqueo laqatarëkaqta rikaskir Jesús nirqan: “Zaqueo, sas qerupita yarqamï. Kananqa wasikiçhömi pachächimanki” nir.

⁶Zaqueo sas yarqaskamurmi alläpa kushikur wasinman Jesússta pusharqan. ⁷Chayta rikëkurmi runakuna Jesúsqaq rimar niyarqan: “¿Imanirtaq uchasapa runapa wasinman pachäkunanpaq aywan?” nir.

⁸Wasinçhö kaykarnami Zaqueo shäriykur Jesússta nirqan: “Taytë, llapan kapamanqanpa pullannintami wakchakunata rakipushaq. Y pipa imantapis qeçhushqa karqa çhusku kuti mastami kutiykachishaq”.

⁹Jesúsname nirqan: “Kananmi kay runapis y wasinçhö täkoqkunapis salvashqana kaykäyan. Tayta Diosman Abraham

yächikunqannömi paypis yächikikan. ¹⁰Oqrakashqakunata ashirnin salvananpaqmi Runapa Churinpa^q shamushqa”.

Wätakoqninkunata patronnin qellëta dëjapunqan

Mateo 25.14–30

¹¹Jesús chaynö parlanqanta wiyar y Jerusalénman éhananpaqna kaptinmi runakuna yarpäyarqan: “Kananchi Tayta Diospa mandakinin qallakunqa” nir. Chaynö yarpäyaptinmi Jesús iwalachiypa yächachir ¹²nirqan: “Uk rïcu runashi karu nacionman aywanaq rey kayta éhaskiskir kutimunanaq. ¹³Manaraq aywarshi chunka wätakoqninkunata qayaskachir ukninta uknintapis achka qellëta dëjapur ninaq: ‘Kutimünäyoq kay qellënewan arikäyë’.

¹⁴Chaynö yächiskir aywakuptinnashi marka masinkuna éhikirnin qepantana willakoqkunata kaçhayänaq niyänanpaq: ‘Manami chay runa mandamaqnëkuna kananta munayäku’.

¹⁵“Chaynö niyaptinpis rey kananpaq yaykunaqshi. Chaypita markanman kutiykurnashi qellënin açhkuraq wätakoqninkunata qayachinaq qellënin aykata waçhanqantapis musyananpaq. ¹⁶Chayshi ñawpata éhaq kaq ninaq: ‘Taytë, qellënikiwan chunka kuti mastami gänakushkä’.

¹⁷“Chaynashi patronnin ninaq: ‘¡Allimi! Alli wätakoqnëmi kanki. Wallkallapitapis qellënetä mirachinqëkipitami chunka markapa mandaqnin kanëkipaq churashëki’.

¹⁸“Chaypitanashi ukaq wätakoqnin éhaykur ninaq: ‘Taytë, qellënikiwan pichqa kuti mastami gänashkä’.

¹⁹“Chayshi paytapis ninaq: ‘Qamtapis pichqa markapa mandaqnin kanëkipaqmi churashëki’.

^q 19.10 Runapa Churinpaq parlarqa kikinpaqmi Jesucristo parlarqan.

²⁰“Uknin kaq wätakoqnin éhaykurnashi ninaq: ‘Taytë, kayçhömi qellëniki. Pañuwan qepiskirmi churëkushkä. ²¹Qamqa mana churanqëkipitami qorinki y mana murunqëkipitami cosechanki. Chaynö yaqa runa kaptikimi manchakur churëkushkä’.

²²“Patronninnashi ninaq: ‘¡Qamqa mana yächikîpaq wätakoqmi kanki! Kikikîpa shimikipitami juzgashqa kanki. Yaqa kanqäta musyëkar, mana churäkîkar qorinqäta musyëkar y mana murukîkar cosechanqätapis musyëkarqa ²³¿imanirtaq qellënëta bancullamanpis churarqëkiku kutimur wächëyoqtana qorinäpaq?’ ²⁴Chaynö niskirnashi chayçhö kaykaq runakunata ninaq: ‘¡Açhkuranqan qellënëta qeçhuskir chunka kuti mas gänacheq kaqta qoykuyë!’ nir.

²⁵“Paykunanashi niyänäq: ‘Taytë, paypaqa chunka kuti masnami qellëninpis kapun’.

²⁶“Patronnashi ninaq: ‘Confiakîpaq kaqmi masta çhaskinqa. Mana confiakîpaq kaqtaqa açhkuranqallantapis qeçhuyanqami. ²⁷Rey kanäta mana munar çhikimaqkunataqa ¡kayman apëkamur ñawpäçhö wañuskachiyë!’ ”

Jerusalénman Jesús yaykunqan

Mateo 21.1–11; Marcos 11.1–11; Juan 12.12–19

²⁸Chaynö yächaskachirname Jerusalénman Jesús aywar siguirqan. ²⁹Olivos irkançhö Betfagé y Betania markakunaman éhaykarnami ishkaq discipulunkunata kaçhar ³⁰nirqan: “Taqë markaman aywayë. Chayçhömi manaraq pipis muntakunqan ashnu watarëkaqta tariyanki. Chay ashnuta paskaskir apayämunki. ³¹Pipis: ‘¿Imapaqtaq chay ashnuta paskëkäyanki?’ niyëshuptiki ‘Tayta Jesúsmi wanan’ niyanki”.

³²Discipulunkuna aywarmi Jesús ninqannölla tariyarqan. ³³Ashnuta paskëkäyaptinnami duëñunkuna tapuyarqan: “¿Imapaqtaq ashnöta paskëkäyanki?”

³⁴ Paykunanami niyarqan: “Tayta Jesúsni wanan” nir.

³⁵ Jesús kaqman ashnuta éhaskachiyaptinnami punchunkunata karunaskiyaptin Jesús muntakurqan.

³⁶ Chaynö muntashqa aywëkaptinnami punchunkunata yallkunkunata näniman mashtayarqan.^r ³⁷ Olivos irkanpita urékäyämunanpaq kaykäyaptinnami milagrukunata rikäyanqanpita kushikur chaychika qatiraqninkuna Tayta Diosta sinéhipa alabar qallékuyarqan.

³⁸ Chaynö alabarninmi niyarqan:

“¡Tayta Diospa shutinéhö shamoq rey alabashqa kaykuchun![†]

¡Tayta Dioswan alli kawééhöna kashun!

¡Ciéluéhöpis alabashqa kaykuchun!”

³⁹ Chaynami runakunapa éhawpinéhö aywaq fariseukuna niyarqan: “Tayté, qatiräshoqnirikuna upälläkuyänanpaq niyki”.

^r 19.36 Chay wichan markaman uk rey yaykuptin runakuna kushishqa éhaskirmi yallkunkunata, punchunkunata y palmapa raprankunatapis näniman mashtayaq.

[†] 19.38 Salmo 118.25–26.

⁴⁰Chaynö niyaptinnami Jesús nirqan: “Paykuna upälläkuyaptinqa rumikunapis qayararmi Tayta Diosta alabayanqa” nir.

⁴¹Jerusalénman éhaykarnami markata rikaskir Jesús waqar ⁴²nirqan: “¡Imanömi munä Tayta Dioswan alli kawayänëkipaq kaqta kananpunllapis intiendikuyänëkita! ¡Peru manami intiendiyankiku! ⁴³Chaymi ñakayänëkipaqpunkuna qamkunaman éhämünqa. Chaypunkunami éhikiyášhoqníkikuna shamur marka murällëkikuna waqtanman allpata qotur maychayninpa muntunakäyämünqa. ⁴⁴Chaynö muntunakäyämurmi wasikikunata takar wamrëkikunatawan wañuchiyášhunki. Manami ni uk rumillapis perqarëkar qepanqaku. Chaynömi kanqa Tayta Dios shamunqanta mana cäsuyanqëkipita”.

Templupa patiunchö rantikoqkunata Jesús qarqunqan

Mateo 21.12–17; Marcos 11.15–19; Juan 2.13–22

⁴⁵Chaypitanami templupa patiunman Jesús yaykuskir chaychö rantikoqkunata qarqurqan. ⁴⁶Chay runakunata

piñaparmi nirqan: “Tayta Diospa palabrançhömi nin: ‘Wasëqa mañakayämänan wasimi’.[†] ;Qamkunami ladrunkunapa machënantanö tikrachiyashkanki!”[†]

⁴⁷Chaypitanami templupa patiunçhö cadapun Jesús yaçhachikurqan. Cürakunapa mandaqninkuna, ley yaçhachikoqkuna y autoridäkunami imëkanöpis Jesústa wañuchiyta munayarqan. ⁴⁸Peru Jesús yaçhachinqankunata llapan runakuna shumaq wiyayaptinmi ima rurëtapis puëdiyarqanku.

Rantikoqkunata qarqunqanpita Jesústa tapuyanqan

Mateo 21.23–27; Marcos 11.27–33

20 ¹Ukpunnami Tayta Diospa alli willakïninta templu patiukunaçhö Jesús yaçhëkäçhiptin cürakunapa mandaqninkuna, ley yaçhachikoqkuna y Israel respetashqa

© 1996 David C. Cook

[†] 19.46 Isaías 56.7. [†] 19.46 Jeremías 7.11.

runakunapis éháyarqan. ²Chaychönami tapuyarqan: “Qamqa ¿pipa puèdeq kayninwantaq templuchö rantikoqkunata qarqushkanki? ¿Pitaq chaynö qarqunëkipaq nishkashunki?”

³Jesúsnami nirqan: “Qamkunatapis mä tapuyäshëki. Mä niyämë: ⁴¿Pitaq Juanta kaçhamurqan bautizananpaq? ¿Tayta Diosku o runakunallaku?”

⁵Chaynö niptinnami kikinkunapura willanakur niyarqan: “Tayta Diosmi kaçhamushqa nishqaqa: ‘¡Imanirtaq criyiyashkankiku!’ nimäshunmi. ⁶Runakunalla kaçhamunqanta nishqanami runakuna rumiwan sitar wañuchimäshun. Llananmi yarpäyan Juanqa Tayta Dios kaçhamunqan profëta kanqanta”.

⁷Chaymi Jesústa niyarqan: “Manami musyayäku pi kaçhamunqantapis”.

⁸Chaynö niyaptinnami Jesúspis nirqan: “Noqapis manami willayaqku pipa poderninwan rantikoqkunata qarqunqäta”.

Éhakra arrendaqkunaman iwalachiypa yaéhachinqan

Mateo 21.33–46; Marcos 12.1–12

⁹Chaypitanami iwalachiypa yaéhachikur Jesús nirqan: “Uk runashi éhakranman üvata muruchinaq. Niykurshi chay éhakranta arrendakuskir karu markapa aywakunaq.

¹⁰Cosëcha qallariskiptinnashi uk wätakoqninta kaçhanaq payta töcanqan kaqta apamunanpaq. Chay wätakoqnin éhaskiptinshi maqar inallata qarquskiyänaq. ¹¹Chayshi éhakrayoq runaqa uktana wätakoqninta kaçhanaq.

Paytapis ashiparnin maqaskirshi inallata qarquskiyänaq.

¹²Chaypitanashi mas uktana wätakoqninta kaçhanaq.

Paytapis alläpa maqaskirshi yawarllatana qarquskiyänaq”.

¹³“Chaynashi éhakrayoq yarpaéhakur ninaq: ‘Kananqa ¿imatataq rurashaq? Kuyë churëtaéhari kaçhashaq. Paytaqa maypiséhi respetayanqa’.

¹⁴“Ĉakrayoqpa churin aywëkaqta rikaskirnashi yaĉhachinakuyänaq: ‘Taqëmi kay ĉhakrawanqa heredëru quëdanqa. Ĉakranwan quëdananchikpaq wañuskachishun’ nir. ¹⁵Chaykuptinnashi willanakuyanqannölla üva ĉakrapita ukläman orquskir wañuskachiyänaq”.

Chaynö willakuskirname Jesús nirqan: “Chay üva ĉakrayoqqa ĵimataraq churin wañucheqkunata ruranqa? ¹⁶Aywar ĉakran arrendaq runakunata wañuskachirmi ukkunatana arrendakunqa”.

Chayta wiyëkurnami runakuna niyarqan: “ĵTayta Dios chayta ama permiyäkuchunku!” nir.

¹⁷Paykunata rikapaskirname Jesús nirqan: “Tayta Diospa palabran ninqanta tantiyakuyë:

“Wasi shäricheqkuna: ‘Kay rumiqa manami alliku’ nir itakuskiyaptinpiis kananqa maestra rumimanmi tikrakashqana.’^{† s}

¹⁸Pipis chay rumiman ishkirqa ushakanqami.

Chaynöllami pipa ananmanpiis chay rumi ishkiptinqa ankat ushakächinqa” nir.

¹⁹Chaynö yaĉhachiptinmi cürakunapa mandaqninkuna y ley yaĉhachikoqkuna tantiyaskiyarqan paykunapa contran Jesús parlëkanqanta.^t Chaymi chöra präsu aĉhkita munayarqan. Peru runakunata mancharmi aĉhkuyarqanku.

^s **20.17** Chay rumimanmi Jesucristo iwalachikurqan. Chaynö nirmi tantiyachirqan payta ĉhikiyaptinpiis Tayta Dios llapanpitapis mas poderyoq kananpaq churanqanta. ^t **20.19** Chay iwalachiki kaynömi kaykan:

Ĉakrayoqqa Tayta Diosmi. Ĉakrayoq kaĉhanqan wätaqoninkunanami Tayta Diospa profëtankuna. Ĉakrayoqpa churinnami Jesucristo. Ĉakra arrendaq mana alli runakunanami Jesucristupa contrankuna.

[†] **20.17** Salmo 118.22.

© 1996 David C. Cook

Impuestuta pägayänanpaq tapuyanqan

Mateo 22.15–22; Marcos 12.13–17

²⁰Chaymi gobernadorman prësu apachiyänan rëku Jesús kaqman runakunata kaçhayarqan allı shimillanpa parlapar llutanta parlachiyänanpaq. ²¹Jesúsman çhaykurnami niyarqan: “Taytë, musyayämi imata yaçhachirpis y parlarpis rasun kaqlata ninqëkita. Runakuna gustanqallanta yaçhachinëkipa rantinmi Tayta Dios munanqannölla yaçhachinki. ²²Romaçhö mandakoq Césarpaq ¿impuestuta pägashunmanku o manaku?” nir.^u

²³Llutanta parlachiyta munayanqanta musyarmi Jesús nirqan: ²⁴“Mä impuestu pägana qellëta rikachiyämë. Kay qellëçhö ¿pipa qaqlantaq kaykan? ¿Chaynölla pipa shutintaq qellqarëkan?”

^u **20.22** Israel runakunami niyarqan Romapaq impuestuta pägar Tayta Diospa contran kayanqanta. Chaymi: “Impuestuta pägashun” Jesús niptin Diospa contran parlanqanta niyanman karqan. “Ama pägashunku” niptinqa Roma autoridäkuna rabiakuyanman karqan.

Niptinnami paykuna niyarqan: “Mandakoq Césarpami”.

²⁵ Jesúsname nirqan: “Césarpa kaqtaqa Césarta qoykuyë. Tayta Diospa kaqtaqa Tayta Diosta qoykuyë” nir.^v

²⁶ Runakunapa ñawpanchö Jesústa imatapis llutanta parlachiyta mana puëdirmi chay runakuna espantakurnin upällalla kayarqan.

Wañushqakuna kawayämunanpaq kaqta tapuyanqan

Mateo 22.23–33; Marcos 12.18–27

²⁷ Chaypitanami wakin saduceukuna Jesústa tapoq aywayarqan. Paykunaqa yarpäyan wañushqakuna manana kawayämunanpaq kaqtami. Chaymi Jesústa tapur niyarqan:

²⁸ “Taytë, Moisés qellqanqanchömi niykan: ‘Warmiyoq runa churinnaqla wañuptinqa wawqinmi llumchënin viüdawan tākunaqa. Chaynöpami wamrankuna kaptin chay wañoq wawqinpa churin cuenta kanqa.’[†] ²⁹ Kanan willayäshëki. Uk markaçhöshi qanchis wawqikuna kayänaq. Mayor kaqshi uk warmiwan tākunaqa. Payshi manaraq churin kaptin wañuskinaq. ³⁰ Chayshi qepan kaq wawqinna viüdawan tākunaqa. [Paypis manaraq churin kaptinshi wañuskinaq.]

³¹ Chaypitanashi mas qepan kaq wawqinna viüdawan tākunaqa. Chaynöllashi llapan wawqinkuna chay viüdallawan tākuyänaq. Churinnaqlashi llapanpis wañuyänaq. ³² Chaypitanashi chay viüdapis wañukunaq. ³³ Mä kanan niyämë. Wañushqakuna kawayämunanpunqa ¿mayqanpa warminraq kanqa, qanchis wawqiwan tākushqa kaykaptinqa?”

³⁴ Jesúsname nirqan: “Kay vidallaçhömi warmipis ollqupis tākuyan. ³⁵ Washa vidaman çhäyananpaq

^v 20.25 Tayta Diospa kaqqa vidanchikmi kaykan.

[†] 20.28 Deuteronomio 25.5.

akrashqa kaqkuna kawamurqa mananami tākuyanqanaku.
³⁶Chaychöqa angelkunanöllanami mana wañur kawayanqa.
 Kawachimushqa kaptinmi Tayta Diospa wamrankunana
 kayanqa. ³⁷Wañushqakuna kawayämunanpaq kanqantaqa
 Moisés qellqanqançhömi tantiyachimanchik. Paytami siraka
 rupëkaqpitami Tayta Dios nirqan: ‘Noqaqa Abrahampa,
 Isaacpa y Jacobpa Diosninmi kä’ nir. † ³⁸Tayta Diosqa
 manami wañushqakunapa Diosninku, sinöqa kawëkaqkunapa
 Diosninmi. Paypaqqa wañushqakunapis kawëkäyanmi”.

³⁹Chaynö niptinnami ley yaçhachikoqkunapita wakin
 kaqkuna niyarqan: “Taytë, ¡chaytaqa allitami nishkanki!” nir.

⁴⁰Chaypitaqa mananami imatapis tapita puëdiyarqannaku.

Davidpitapis Cristo mas mandakoq kanqan

Mateo 22.41–46; Marcos 12.35–37

⁴¹Chaypitanami Jesús tapurqan: “¿Imanirtaq runakuna
 niyan Davidnölla Cristo mandakoq kanqanta? ⁴²Kikin
 Davidpis Salmo libruçhömi qellqarqan:

“ ‘Mandamaqnëtamı Tayta Dios nirqan:

“Derëcha kaq manyäman tākamı ⁴³llapan
 çhikishoqnıkkunata munënikıman
 churamunqäyoq” ’.†

⁴⁴Chaynö kikin Davidpis Cristupaq ‘mandamaqnë’
 niykaptinqa çımanöpataq Davidnölla mandakoq kanman?”

Ley yaçhachikoqkunata Jesús acusanqan

Mateo 23.1–36; Marcos 12.38–40; Lucas 11.37–54

⁴⁵Llapan runakuna wiyëkäyaptinmi discıpulunkunata
 Jesús nirqan: ⁴⁶“Paqtataq ley yaçhachikoqkunano

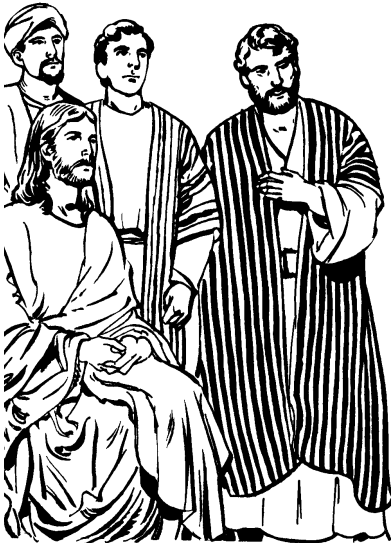
† 20.37 Éxodo 3.6. † 20.42–43 Salmo 110.1.

kayankiman. Paykunami allish tukur éhaki puntanyoq shumaq ratënin churashqa puriyan. Plázakunaçhöpis qayakur respetayänantami munayan. Qorikäkuyänan wasikunaçhöpis allish kaq bancamanraqmi tækuskiyan. Mikuyänapaq invitayaptinpis mäsa kaykanqan kaqmanraqmi tækuyan. ⁴⁷Chaynö allı tukikarmi viüdakunapa imékantapis qeçhuyan. Allı runa kayanqanta yarpäyänanpaqmi unëraq Tayta Diosman mañakur wiyaräyan. Chaynö kayanqanpitami Tayta Dios alläpa castiganqa”.

Pobri viüda ofrendata churanqan

Marcos 12.41–44

21 ¹Chaypitanami templuçhö Jesús rikaskirqan ofrenda churäkuyänanman rıcu runakuna Tayta Diospaq ofrendata winëkäyaqta. ²Chaynöllami rikarqan uk pobri

viüdapis ishkë uchuchaq pöcu
valoryoq qellëta winëkaqta.
³Chayta rikëkurmi Jesús
nirqan: “Rasuntami
niyaq: Kay pobri viüdaqa
llapanpitapis mas achkatami
winashqa. ⁴Wakinkunaqa
sobraq kaqlatami
winayashqa. Kay viüdaqami
chayllana kawananpaq
kaykaptinpis llapan
kapunqanta winashqa”.

© 1996 David C. Cook

Templuta laqmachiyänanpaq kaqta willakunqan

Mateo 24.1–2; Marcos 13.1–2

⁵Templu perqaraq rumikuna kuyëllapaq kanqanta y templu
shumaq adornashqa kanqanta parlayaptinmi Jesús nirqan:
⁶“Kay llapan rikëkäyanqëkitami ankat laqmachiyänqa.
Manami ni uk rumillapis perqarëkar qepanqaku”.

Manaraq kutimuptin imanö kananpaq Jesús ninqan

Mateo 24.3–28; Marcos 13.3–23

⁷Chaynami Jesússta tapuyarqan: “Taytë, çimëtaq ninqëkinö
kanqa? Chaynö kananpaq çima señaltataq rikayäshaq?” nir.

⁸Jesúsname nirqan: “Paqtataq pipis waqtarnikikuna
llullëkächiyäshunkiman. Achkaqmi shutëchö
shamur niyëshunki: ‘Noqami Cristo kä’ y ‘Kay pacha
ushakanqanami’. Chaynö niyëshuptikipis ama criyiyankiku.

⁹Guërra kanqanta y wañuchinakï kanqanta wiyarpis
ama manchakäyankiku. Ñawpataqa chaykunaraqmi

päsänqa. Chaynö päsapinpis kay pachaqa manaraqmi ushakanqaraqku”.

¹⁰Mastami Jesús nirqan: “Uk nacionmi uk nacionwan guërrata rurayanqa y uk marka runakunami uk marka runakunawan wañuchinakuyanqa. ¹¹Maychaychö terremötu kaptinmi kay pachapis alläpa kuyunqa. Mallaqnëpis y pestipis maychaychömi kanqa. Ciëluçhöpis manchëpaq señaalkunami rikakämunqa.

¹²“Chaykuna manaraq päsapinmi qatikaçhar präsu açhkuyäshunki. Qorikäkuyänan wasikunaman apëkur juzgarmi carcelmanpis wiçhqachiyäshunki. Noqaman criyiyämunqëkipitami nacionpa reyninkunaman y autoridäkunaman präsu apayäshunki. ¹³Chaynöpami willakinëta paykunatapis willayanki. ¹⁴Chaychö imata parlayänëkipaqpis ama yarpaçhakuyëku. ¹⁵Noqami imata parlayänëkipaqpis tantiyachiyäshëki. Chaymi çhikiyäshoqnikiuna imaniytapis puëdiyanqaku.

¹⁶“Qamkunapa contrëkikunami shäriyanqa mamëki, taytëki, wawqikikuna, castëkikuna y yanasëkikunapis. Chaynöpami wakikikunataqa wañuchiyäshunki. ¹⁷Noqa rëkumi pëmëpis çhikiyäshunki. ¹⁸Chaynö kaptinpis Tayta Dios manami dëjayäshunkiku. Manami ni uk aqchëkikunallapis oqrakanqaku. ¹⁹Imëka ñakëkunata päsarpi noqaman criyikamurqa salvashqami kayanki.

²⁰“Jerusalënta soldädukuna tumat arkarëkäyaqta rikarmi ushakänanpaqna kanqanta musyayanki. ²¹Chaynö kaykaqta rikar Judea markakunaçhö täkoqkuna irkakunapa ayqir aywakuyächun. Jerusalénçhö täkoqkunapis ayqir aywakuyächun. Çhakrakunaçhö kaykaqkunapis ama kutiyächunku. ²²Chaypunkuna alläpa castigu kaptinmi Tayta Diospa palabrançhö ninqankuna llapan cumplinqa. ²³¡Allaw,

chaypunkunačhö qeshyaq warmikuna y chuchikaq wamrayoq warmikuna! Inantin Israel nacionta Tayta Dios castigaptinmi alläpa ñakayanqa. ²⁴Wakintami espälawan wañuchiyanka y wakintanami maychay nacionkunapa prësu apayanqa. Tayta Diosta mana cäsukoq runakunami Jerusalënta munëninkunačhö kachiyanka hasta Tayta Dios ninqan tiempu čhämunqanyoq.

Jesucristo kay pachaman kutimunapaq kanqan

Mateo 24.29–31; Marcos 13.24–27

²⁵“Imëka seňalkunami kanqa rupëčhö, killačhö y qoyllurkunačhöpis. Kay pachačhö lamar alläpa laqčhikačhaptinmi runakuna manchakëwan ni ima rurëtapis puëdiyanqaku. ²⁶Qoyllurkuna kuyoqta rikarmi kay pachata imapis päsanapaq kanqanta yarpar runakuna alläpa manchakëwan desmayayanqaraq. ²⁷Chaypitanami runakuna rikayanqa Runapa Churinta^w pukutëčhö chipipirraq alläpa poderyoq shamikaqta. † ²⁸Chay ninqaqnö llapanpis cumpleqta rikar valorakurnin kushikuyë. Chaykunata rikarmi musyayanki ñakëkunapita Tayta Dios salvayäshunëkipaq kanqanta”.

²⁹Chaynami iwalachikipa yačhachir Jesús nirqan: “Higus ačhata y wakin ačhatapis rikäyë. ³⁰Raprankuna cheqllimoqta rikarmi usya tiempu qallarinanpaqna kanqanta musyayanki. ³¹Chaynöllami willanqaqkuna päsanqanta rikar musyayanki Tayta Diospa mandakinin čhämunanpaqna kanqanta. ³²Rasuntami niyaq: Kanan tiempu runakuna manaraq wañuyaptinmi llapan chay ninqaqkuna cumplinqa. ³³Ciëlpus

^w 21.27,36 Runapa Churinpaq parlarqa kikinpaqmi Jesucristo parlarqan.

† 21.27 Daniel 7.13.

kay pachapis ushakanqami. Noqa ninqäkunaqa manami ushakanqaku. Llapanmi rurakanqa”.

³⁴“Paqtataq qonqashqata Runapa Churin shamurtaq tariyäshunkiman uchata ruräkäyaqta, mačhashqata y imäkayoqpis kayänëkipaq yarpačhakur čhukru shonqu kaykäyaqta. ³⁵Imëka trampanömi kay pachačhö lapan runakunatapis chaypunkuna qonqashqata ačhkunqa.

³⁶Chaynö kananpaq kaykaptinqa imë hörapis Tayta Diosman mañakur tantiyullana kaykäyë. Chaynöpami shamunanpaq ñäkëkunapita ayqir Runapa Churinpa ñawpančhö kushishqa kayanki”.

³⁷Punčhöpami templučhö Jesús yačhacheq y paqaspanami Olivos irkanman aywaq chayčhö quëdananpaq. ³⁸Jesús yačhachinqanta wiyayänanpaqmi allaqlana achkaq runakuna templuman aywayaq.

Jesústa wañuchiyänanpaq willanakuyanqan

Mateo 26.1–5,14–16; Marcos 14.1–2,10–11; Juan 11.45–53

22 ¹Chay wichan Lebadürannaq Tantata Mikuna fiesta qallarinanpaqnami kaykarqan. Chay fiestatami Pascua fiesta niyaq.[†] ²Mandakoq cürakuna y ley yačhacheqkunami Jesústa imanöpapis wañuchiyänanpaq willanakuyarqan. Peru paypa favornin runakuna shäriyänanta mancharmi präsu ačhkita puëdiyarqanku.

³Chaypitanami Judas Iscariotipa shonqunman Satanás yaykurqan. Judasqa Jesúsqa chunka ishkë discipulunkunapitami karqan. ⁴Paymi cürakunapa mandakoqninkunaman y templučhö wardiakunapa capitanninkunaman aywar parlarqan Jesústa imanö entregananpaqpis. ⁵Chaynö niskiptinmi

[†] **22.1** Éxodo 12.1–27; Deuteronomio 16.1–8.

© 1996 David C. Cook

cürakuna kushishqa äniyarqan pägayänanpaq. ⁶Chaynö willanakuskirname Judas shuyararqan runakuna mana kanqan höra Jesússta entregananpaq.

Pascua mikita discipulunkunawan Jesús mikunqan

Mateo 26.17–25; Marcos 14.12–21; Juan 13.21–30

⁷Lebadürannaq Tantata Mikuna fiesta qallëkunanpunname Pascuaçhö mikuyänanpaq mallwa üshata pishtayaq. ⁸Chaymi Pedruta y Juanta kaçhar Jesús nirqan: “Pascua mikita mikunanchikpaq alistaq aywayë”.

⁹Paykunanami tapuyarqan: “Taytë, ¿mayçhötaq alistayämushaq?” nir.

¹⁰Jesúsname nirqan: “Jerusalénman çharmi uk runa puyñuwan yakuta apëkaqta tariyanki. Chay runapa qepallanta aywayanki may wasinmanpis yaykunanyoq.

¹¹Chayçhö wasiyoqta niyanki: ‘¿Mayqan quartuçhötaqshi discipulunkunawan Pascua mikita Jesús mikuyanqa?’

¹²Wasiyoqnami altuçhö atun quartu alistashqatana rikachiyëshunki. Chayçhö mikunanchikpaq alistayanki”.

¹³Paykuna aywarnami Jesús ninqannölla tariyarqan. Chaychömi Pascua mikita alistayarqan.

Santa Cënapaq Jesús yaçhachinqan

Mateo 26.26–30; Marcos 14.22–26; 1 Corintios 11.23–25

¹⁴Pascua mikita mikuyänanpaq höranami apostol-ninkunawan mäsan Jesús täkurqan. ¹⁵Chaynami Jesús nirqan: “Imanömi munashkä manaraq wañunqäyoq kay Pascua mikita qamkunawan mikita. ¹⁶Noqami niyaq: Mananami Pascua mikita mikushaqnaku Tayta Diospa mandakininchö yapë mikunqäyoq”.

¹⁷Chaynö niskirnamı vınuyoq cöpata aptëkur Tayta Diosta agracikurqan. Niykurnami apostolninkunata makyar

nirqan: “Kaypita llapëki upyayë. ¹⁸Yapëqa mananami vinuta upyashaqnaku Tayta Diospa mandakinin çhamunqanyoq” nir.

¹⁹Chaynöllami tantata aptëkurpis Tayta Diosta agracikurqan. Tantata pakiskirnamı apostolninkunata makyar nirqan: “Kayqa cuerpömi. Kay tantata mikur qamkuna rëku wañunqäta yarpäyanki”.

²⁰Chaynöllami mikur ushaskir vınuyoq cöpata aptëkur nirqan: “Kay vınuqa Tayta Dios qamkunawan mushoq pactuta ruranqanta yarpäyänëkipaqmi. Chay pactuta ruranqa yawarnëta içhar qamkuna rëku wañuptëmi. † ²¹Peru çhikimaqnëkunaman entregaq runapis paqtanchikmi kay mësaçhö kaykan. ²²Runapa Churinga^x Tayta Dios munanqannömi ñakar wañunqa. Payta traicionaq runaqami alläpa llakipëpaq kanqa”.

²³Apostolninkunanami kikinkunapura tapunakuyarqan: “¿Mayqanchikraq chay traicionëru kanchik?” nir.

Apostolkuna mas mandaq kayta munayanqan

²⁴Chaypitanami apostolkuna kikinkunapura parlar niyarqan: “Mayqanchiktaraq mas mandaq kananchikpaq churamäshun” nir. ²⁵Chaynö piñanakuyaptinmi Jesús nirqan: “Nacionkunapa mandakoqnin reykuñaqa runakunata munayanqanta rurachiyan. Chaynö mandakoqkunataqa alli runa kanqantami niyan. ²⁶Qamkunaqa ama chaynö kayëku. Chaypa rantinqa mayor karpis wamranö llänu shonqu kayë. Mandaq karpis wätakoqnölla kayë. ²⁷Shumaq tantiyakuyë. ¿Mësaçhö täkoq patronku o mikı sirvikoqku mas mandakoq? ¿Manaku mësaçhö täkoq patrón mas mandakoq? Chaynö kaptinpis noqaqa qamkunaçhö sirvikoqnöllami kaykä.

^x 22.22,48,69 Runapa Churingpaq parlarqa kikinpaqmi Jesucristo parlarqan.

† 22.20 Éxodo 24.8; Jeremías 31.31–34.

²⁸“Imëka ñakëçhö kaptëpis qamkunami paqtä imëpis kayashkanki. ²⁹Chaymi mandakoq kanäpaq Taytä churamanqannö qamkunatapis mandakoq kayänëkipaq churayäshëki. ³⁰Chaynö churapteqmi qamkuna mandakinëçhö noqawan mikuyanki y upyayanki. Chaymi cadüno trönikikunaman tåkuyanki chunka ishkë tribu Israel runakunata juzgayänëkipaq”.

Pedro nëganapq kaqta Jesús ninqan

Mateo 26.31–35; Marcos 14.27–31; Juan 13.36–38

³¹Chaypitanami Pedruta Jesús nirqan: “Simón, Simón, Satanásmi Tayta Diosta mañakushqa imëka tríguta wayraqnö yächikinikunata rikänan rëku ushakächinanpaq. ³²Chaynö kaptinmi Tayta Diosta qampaq mañakushkä imanö karpis noqaman yächikamunëkipaq. Chaymi noqaman yapë yächikamurna discipulu masikikunata valorachinki paykunapis shumaq yächikayämunanpaq”.

³³Pedrunami nirqan: “Taytë, carcelman apayäshuptikipis manami dëjashëkiku. Wañuchiyäshuptikipis qamwanmi wañushaq” nir.

³⁴Jesúsname nirqan: “Pedro, kanan paqasmi gällu manaraq cantaptin reqsimanqëkita kinsa kuti nëgamanki”.

Discipulunkuna alistakushqa puriyänanpaq willanqan

³⁵Chaypitanami apostolninkunata Jesús tapurqan: “Qellëninnaqta, alforjannaqta y llanqinnaqta willakuyänëkipaq kaçhayapteq çimallapis faltäyäshurqëkiku?”

Paykunanami niyarqan: “Taytë, manami imapis faltäyämarqanku” nir.

³⁶Jesúsname nirqan: “Kananpitaqa willakoq aywar qellëta alforjatapis apayë. Espädëkikuna mana kaptinqa

punchikikunata rantikuskir rantiyë. ³⁷Tayta Diospa palabrançhömi: ‘Uchayoq runanöllumi wañunqa’ nir noqapaq qellqarëkan.† Chay qellqaranqannöllumi noqata päsamanqa”.

³⁸Apostolninkunanami niyarqan: “Taytë, kayçhö ishkëmi espädäkuna kaykan”.

Niyaptinmi Jesús nirqan: “¡Ama chaynö yarpäyëku!”

Getsemaniçhö Jesús mañakunqan

Mateo 26.36–46; Marcos 14.32–42

³⁹Chaypita yarquskirnamı imëpis aywanqannö Olivos irkanman Jesús aywarqan. Discipulunkunanami qepanta aywayarqan. ⁴⁰Chayman çhaykurnami nirqan: “Tayta Diosta mañakuyë uchaman mana ishkiyänëkipaq”.

⁴¹Chaynö niskirnamı washaläninkunaman witiskir qonquriykur Tayta Diosta mañakur ⁴²nirqan: “Tayta Diosllä, qam munarqa ñakanäpaq kaqpita orqëkamë. Peru noqa munanqänöqa ama kachunku, sinöqa qam munanqëkinölla kaykuchun” nir.

⁴³[Chaynö llakikur rugakikaptinmi ciëlupita uk ängel yuripuskir Jesústa valorachirqan. ⁴⁴Alläpa llakikur llapan shonqunwan Tayta Diosman mañakuptinmi umpinpis yawarnöraq pachaman shuturqan.] ⁴⁵Chaynö mañakunqanpita discipulunkuna kaqman kutirmi llakikiwan puñukashqata tarirqan. ⁴⁶Jesúsname nirqan: “¡Imanirtaq gustu puñikäyanki! Rikçhar Tayta Diosta mañakuyë uchaman mana ishkiyänëkipaq”.

Jesústa prësu açhkuyanqan

Mateo 26.47–56; Marcos 14.43–50; Juan 18.1–11

⁴⁷Jesús manaraq parlar ushaptinmi Judas Iscariote achka runankunata pushakuskir çharqan. Judasqa Jesúsqa chunka

† 22.37 Isaías 53.12.

ishkë discipulunkunapitami karqan. Jesúsman witiykurmi qaqlančhö muchëkurqan. ⁴⁸ Jesúsname nirqan: “Judas, ¿muchëkamarku Runapa Churinta entreganki?”

⁴⁹ Jesússta prësu ačhkuyänanpaq kanqanta tantiyaskirmi discipulunkuna niyarqan: “Taytë, ¿espädäkunawan arkaskayämushaq?” ⁵⁰ Chaynö nirmi uk discipulun mas mandaq cürapa wätakoqninpa derëcha rinrinta orqukat roquskirqan.

⁵¹ Jesúsname nirqan: “¡Chayta ama rurayëku! ¡Dëjëkuyëna!” nir. Chaypitanami runapa rinrinta yatëkur kutikaskachirqan.

⁵² Jesússta prësu apayänanpaq shamoqkunami kayarqan mandaq cürakuna, templu täpaq wardiakunapa mandaqninkuna y Israel respetashqa runakuna. Paykunatami Jesús nirqan: “¿Imanirtaq espädëkikunawan bordonnikikunawan shayämushkanki imëka ladruntanöpis prësuyämänëkipaq? ⁵³ Waranpun templupa patiunchö qamkunawan kaykaptë ¿imanirtaq chayčhö prësu ačhkuyämarqëkiku? Kananqami höra čämushqa Satanáspa munëninta rurayänëkipaq”.

Jesústa Pedro nëganqan

Mateo 26.57–58,69–72; Marcos 14.53–54,66–72; Juan 18.12–18,25–27

⁵⁴ Chaypitanami Jesússta prësu ačhkikur cürakunapa mandakoqninpa wasinman apayarqan. Pedrunami karu qepallanta aywarqan. ⁵⁵ Wasipa punkunčhömi ninata siendiskir runakuna mashakikäyarqan. Chayman yaykuskirmi Pedrupis paykunawan mashakikarqan. ⁵⁶ Pedro mashakikaqta rikëkurmi uk wätakoq warmi nirqan: “Kay runapis paywanmi purishqa”.

⁵⁷ Pedrunami nëgarnin nirqan: “¡Warmi, imanankitaq! Noqalläqa kay runata manami reqsëku” nir.

⁵⁸ Chaypita rätunami uk runapis payta rikëkur nirqan: “Qampis paywan pureqmi kanki”.

Pedrunami nirqan: “¡Runa, imanankitaq! Noqaqa manami paywan imëpis purishkäku” nir.

⁵⁹Chaypita uk höratanönami yapë uk runa nirqan: “Rasunpïtami kay runaqa paywan purishqa. Paypis Galilea runami”.

⁶⁰Chaynö niptinnami Pedro nirqan: “¡Runa, imanankitaq! ¡Manami musyäku imata parlapëkämanqëkitapis!”

Pedro chaynö niykaptinmi gällu cantaskirqan. ⁶¹Gällu cantaskiptinmi Jesús tikrëkur Pedruta rikaskirqan. Pedrunami yarpaskirqan: “Manaraq gällu cantaptinmi kinsa kuti nëgamanki” ninqanta.

⁶²Chaymi waqtaman Pedro yarquskir alläpa llakikur waqarqan.

© 1996 David C. Cook

Jesústa burlakur maqayanqan

Mateo 26.67–68; Marcos 14.65

⁶³Chaypitanami Jesústa täpaq runakuna burlakurnin maqayarqan. ⁶⁴Ñawinta chapëkurmi [qaqlançhö laqyar] niyarqan: “¡Pi laqyashunqëkitapis mä niyämë!” ⁶⁵Chaynö imëkawan ashiparmi burlakuyarqan.

Autoridäkuna Jesústa tapupäyanqan

Mateo 26.59–66; Marcos 14.55–64; Juan 18.19–24

⁶⁶Pacha waraskiptinnami Israel respetashqa runakuna, mandaq cürakuna y ley yaçhachikoqkuna qorikäyarqan.

© 1996 David C. Cook

Paykunapa despächunman çhäçhiyaptinmi Jesústa tapuyarqan: ⁶⁷“Mä willayämë. ¿Rasunpaku Tayta Dios kaçhamunqan Cristo kanki?” nir.

Jesúsnami nirqan: “Awmi niyapteqpis manami criyiyämankiku. ⁶⁸Tapuyapteqpis manami contesta-yämankiku. ⁶⁹Kananpitaqa Runapa Churin poderösu Tayta Diospa derëcha kaq lädunçhömi tükukunqa”.[†]

⁷⁰Autoridäkunanami niyarqan: “Chaynö kaptinqa ¿Diospa Churinku kanki?”

Jesúsnami nirqan: “Qamkuna niyanqëkinöllami kä”.

⁷¹Paykunanami niyarqan: “Diospa Churin kanqanta kikinpis niykämashqaqa ¿imapaqnataq testigutapis ashishun?”

[†] 22.69 Salmo 110.1.

Pilatuman Jesústa apayanqan

Mateo 27.1–2,11–14; Marcos 15.1–5; Juan 18.28–38

23 ¹Chaypitanami Pilatupa despächunman llapan autoridäkuna Jesústa apayarqan. ²Chaychönami Pilatuta niyarqan: “Kay runatami tarishkayä nacionninchikpa contran shäriyänanpaq runakunata willapëkaqta. Manami munanku impuestuta mandakoq Césarpaq pägayänantapis. Chaynöllami niykan Cristo kar mandaq rey kanqanta”.

³Chaynami Jesústa Pilato tapurqan: “¿Rasunpaku Israel runakunapa mandaqnin rey kanki?”

Jesúsname nirqan: “Qam ninqëkinöllami kä” nir.

⁴Chaynami mandakoq cürakunata y chaychö qorikashqa kaykaq runakunata Pilato nirqan: “Kay runapa ima uchantapis manami tarëku”.

⁵Chaynö niptinnami masraq niyarqan: “¡Kay runaqa autoridäkunapa contran shäriyänanpaqmi runakunata yächëkächin! Galilea provinciachö qallëkurmi kay Judea provinciachöpis chaynöllayächëkächin”.

Herodesman Jesústa apayanqan

⁶Chayta wiyarnami Pilato tapurqan: “¿Kay runaqa Galileapitaku?” nir.

⁷“Awmi” niyaptinnami Galileachö mandakoq Herodes juzgananpaq Jesústa apachirqan. Chaypunkunami Herodespis Jerusalénchö kaykarqan.

⁸Jesúspa parlayanqankunata wiyashqa karmi y milagru ruranqanta rikëta munarmi Herodesqa unëpitana paywan tinkita munarqan. Chaymi Jesústa rikëkur alläpa kushikurqan. ⁹Herodes kutin kutin tapuptinpis Jesúsqa manami imatapis contestarqanku. ¹⁰Chaychömi mandaq

cürakuna y ley yačhachikoqkuna Jesúspa contran iməkata parlayarqan. ¹¹Chaynami reypa cäpanta churəkachir soldädunkunawan Herodes asipar Jesústa allqucharnin burlakuyarqan. Chaypitanami Pilatuman kutichirqan. ¹²Chaypunmi Herodeswan Pilato čhikinakur kayanqanpita amistäyarqan.

Jesústa wañuchiyänanpaq Pilato kačhanqan

Mateo 27.15–26; Marcos 15.6–15; Juan 18.39–19.16

¹³Chaypitanami mandakoq cürakunata, autoridäkunata y llapan runakunata qayaskachir ¹⁴Pilato nirqan: “Kay runata apayämushkanki: ‘Autoridäkunapa contran shäriyänanpaqmi runakunata yačhəkächin’ nirmi. Ñawpëkikunačhö tapur manami acusayanqëkimannöqa ima uchantapis tarishkäku. ¹⁵Herodespis ima uchantapis mana tarirmi kayman kutichimushqa. Kay runa wañunanpaqnöqa manami ima uchatapis rurashqaku. ¹⁶Chaymi astiykachirlla dējaskishaq”.

¹⁷[Cada watami Pascua fiestačhö custumbrinkunamannö Pilatuqa uk prësuta dējaq.] ¹⁸Chaymi Jesústa dējëta munaptin llapan runakuna uk shimilla qayarëpa niyarqan: “¡Chay runaqa wañuchun! ¡Barrabásta kačhaskiy!” nir.

¹⁹Barrabásqa carcelčhö wíchqarëkarqan gobiernupa contran Jerusalénčhö shäriñqanpitami y runata wañuchinqanpitami.

²⁰Chaymi runakunata Pilato yapë nirqan Jesústa dējaskinanpaq. ²¹Peru paykunaqa masraqmi qayarëkačhar niyarqan: “¡Crucificäyë! ¡Crucificäyë!” nir.

²²Pilatunami yapë nirqan: “¿Ima mana allitataq rurashqa? Wañuchishqa kananpaqqa manami ima uchantapis tarëku. Chaymi astiykachirlla dējaskishaq”.

²³Chaynö niptinpis crucificäyänanta munarmi masraq qayaräyarqan. [Mandaq cürakuna y] runakuna chaynö

qayëkaçhäyaptinmi Pilato änirqan. ²⁴Chaymi runakuna mañakuyanqannö Jesústa wañuchiyänapaq itaskirqan. ²⁵Gobiernupa contran shärishqa kaykaptinpis y wañuchikoq kaykaptinpis runakuna munayanqannöllami Barrabásta kaçharqan. Jesústanami paykunapa makinkunaman churarqan wañuchiyänapaq.

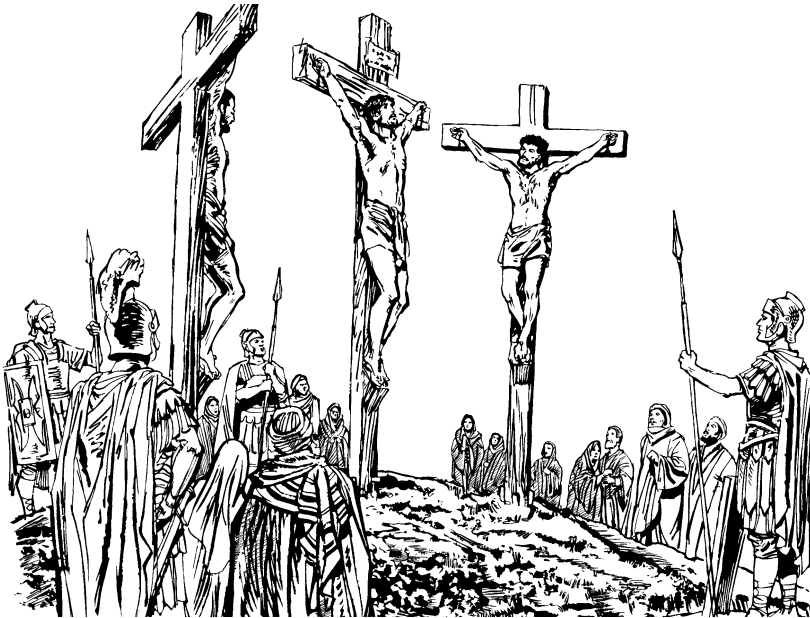
Jesústa crucificäyanqan

Mateo 27.32–44; Marcos 15.21–32; Juan 19.17–27

²⁶Jesústa crucificäyänanpaq apëkäyaptinmi çhakrapita kutiykämurqan Cirene nacionpita Simón. Paytami mandayarqan Jesús apëkanqan cruzta matankaskir Jesúsqa qepanta apananpaq. ²⁷Chaychika runakunami Jesúsqa qepanta aywayarqan. Paykunawanmi achkaq warmikunapis alläpa llakikurnin waqarëkar aywayarqan. ²⁸Chay warmikunaman tikrëkurninmi Jesús nirqan: “Jerusalén warmikuna, ama noqapaqqa waqayëku. Chaypa rantinqa kikikikunapaq y wamrëkikunapaq waqayë. ²⁹Alläpa ñakëpunkunami çhamunqa. Chay wichanmi runakuna

niyanqa: ‘İma kushishqaraq kaykäyan qolloq warmikuna, mana wačhaq y llullu mana chuchaq warmikuna!’ ³⁰Chaypunmi runakuna alläpa ñakar niyanqa: ‘İrkakuna, saslla ushakäyänäpaq anäkunaman laqmaskami! İQaqaquna, anäkunaman laqmamur qopiskayämë!’ nir.† ³¹Kawëkaq ačhanö kaykaptë kaynö rurëkämarqa qamkunatanaqa imëka chakishqa qerunö kayaptiki ĵimëka mastaraq rurayäshunki!”^y

³²Jesústawan crucificäyänanpaqmi ishkaq mana alli ruraqkunatapis apayarqan. ³³Calavëra niyanqan kaqman čhaykachirname Jesústa cruzman clävayarqan. Apayanqan mana alli ruraqkunatami uknin kaqta derëcha lädunman y uknin kaqtana ichoq lädunman crucificäyarqan.

^y 23.31 Chaynö parlarqa Jesús nirqan: “Uchannaq kaykaptëpis kaynö ñakëkächimarqa ĵimanönaraq qamkunata y wakin Israel runakunatapis ñakachiyäshunki!”

† 23.30 Oseas 10.8.

³⁴ [Jesúsname nirqan: “Taytallä, kay runakunata perdonëki. Manami musyayanku imata rurëkäyanqantapis” nir.]

Soldädukunanami Jesús pa ratëninata sortiyayarqan mayqan gënaq kaq apakunanpaq. † ³⁵ Chaychö runakuna rikarëkäyaptinmi autoridäkuna Jesús ta burlakurnin niyarqan: “Tayta Dios akranqan Cristo kaykarqa ukta salvanqannolla mä kanan kikinpis salvakuchun” nir.

³⁶ Chaynöllami soldädukunapis burlakurnin puçhqushqa vïnuta upyachiyta munar ³⁷ niyarqan: “Israel runakunapa mandaqnin rey kaykarqa mä kikiki salvaki” nir.

³⁸ Cruzpa ñawpan uk letrëruçhömi kaynë nirqan: “Kay runami Israel runakunapa mandaqnin rey”. [Chayqa qellqarëkarqan grieguçhö, latínchö y hebreo idiömakunaçhömi.]

³⁹ Chaynöllami crucificarëkaq ukaq runapis Jesús ta burlakur nirqan: “Tayta Dios kaçhamunqan Cristo kaykarqa mä kikiki salvakuskir nökunatapis salvayämë”.

⁴⁰ Chaynë niptinmi uknin kaq piñapar nirqan: “Qampis paynë ñakëkarqa çmanaku Tayta Diospita manchakunki?

⁴¹ Noqanchikqa uchanchikkunapitami ñakëkançhik. Kay runaqami mana ima uchatapis rurashqaku”.

⁴² Niykurmi Jesús ta nirqan: “Taytë Jesús, mandakinikiçhö kaykar noqallata yarpëkamanki” nir.

⁴³ Chaynami Jesús nirqan: “Kananpitaqa noqawanmi paraísuçhö kanki”.

Jesús wañunqan

Mateo 27.45–56; Marcos 15.33–41; Juan 19.28–30

⁴⁴ Pulla puñçhöpitami hasta las tresyoq pacha qoyaskirqan.

⁴⁵ Rupëpis manami achikyarqanku. Chay hörämi templu

† 23.34 Salmo 22.18.

rurinčhö cortinapis^z pullanpa račhiskirqan. ⁴⁶Jesúsname qayarar nirqan: “¡Taytë! ¡Makikimanmi almäta churëkamö!”[†] Chaynö niskirmi wañuskirqan.

⁴⁷Chaykunata rikëkurmi soldädukunapa capitannin Tayta Diosta alabar nirqan: “¡Rasunpami kay runaqa uchannaq kashqa!” nir.

⁴⁸Chayčhö llapan qorikashqa runakunapis alläpa llakikurmi pëchunkunata kutarraq aywakuyarqan.^a

⁴⁹Jesúsname reqsinakoqkunaname alläpa llakishqa llapan päsanqankunata karullapita rikarëkäyarqan. Paykunawanmi Galileapita shamoq warmikunapis kaykäyarqan.

Jesústa pampayanqan

Mateo 27.57–61; Marcos 15.42–47; Juan 19.38–42

⁵⁰Uk runami José shutiyoq karqan. Payqa Judea provinciačhö Arimatea markapitami karqan. Israel runakunapa autoridäninmi y Tayta Dios munanqannö kawaq runami karqan. ⁵¹Paypis Tayta Diospa mandakinintami shuyarëkarqan. Autoridä masinkuna Jesústa wañuchiyänanpaq willanakuyaptinpis payqa manami munarqanku. ⁵²Paymi Pilatuman aywëkur Jesúsname ayanta mañarqan pampananpaq. ⁵³Äniptinnami Jesúsname ayanta cruzpita orquskir lïnu säbanawan piturqan. Niykurnami manaraq pitapis pampayanqan qaqačhö uchkushqa sepultüraman pamparqan. ⁵⁴Chaynö pamparqan säbadupaq

^z **23.45** Templu rurinčhö cortinami Lugar Santisimuman pipis mana yaykunanpaq arkarraq. Chaypita masta musyanëkipaq liyinki Éxodo 26.31–33; Hebreos 9.1–10; 10.19–20. ^a **23.48** Chay wichan runakunaqa imapitapis llakikurmi pëchunkunata kutayaq.

[†] **23.46** Salmo 31.5.

© 1996 David C. Cook

alistakuyänan viernespun ushëkaptinnami. Säbadupun samë qallëkunanpaqnami kaykarqan.^b

⁵⁵Galileapita Jesúswan paqta shamoq warmikunanami Josépa qepanta aywar rikäyarqan sepultura maychö kanqanta y Jesús pa ayanta imanö churanqantapis. ⁵⁶Chaypita wasiman kutiykurnami mushkoq achakunata y perfümikunata alistayarqan Jesús pa ayanman ichayänanpaq. Säbadu kaptinmi mandamientu ninqannö samayarqan.

^b 23.54 Israel runakunapaqqa cadapun qallëkoq seis de la tardimi.

Jesús kawamunqan

Mateo 28.1–10; Marcos 16.1–8; Juan 20.1–10

24 ¹Domingo allaq allaqlanami Jesús pamparanqan kaqman warmikuna aywayarqan alistayanqan mushkoq ačhakunata apakuskir. [Paykunawanmi wakin warmikunapis aywayarqan.] ²Čhäyānanpaqnami sepultura chaparaq rumipis uklāman witichishqa kaykānaq. ³Sepultüraman yaykurnami Tayta Jesús pa ayanta tariyarqanku. ⁴Manchakashqa kaykäyaptinmi ishkē runakuna chipipiykaq ratēllashqa lādunkunačhö yuriskiyarqan. ⁵Chay runakunata

rikëkurnami manchakëwan pachaman pillatakikuyarqan. Chay runakunanami niyarqan: “¿Imanirtaq wañushqakuna pamparanqançhö kawëkaq runata ashijkäyanki? ⁶Mananami kayçhönaku. ¡Kawamushqanami! Yarpäyë Galileaçhö kaykar niyëshunqëkita: ⁷‘Runapa Churinga^c uchasapakunapa makinkunaman entregashqami kanqa. Crucificar wañuchiyanqanpitami kinsapunta kawamunqa’ nir”.[†]

⁸Chaynami warmikunaqa Jesús ninqanta yarpaskiyarqan. ⁹Chaypita kutiskirname chunka uk (11) apostolkunata y chayçhö runakunatapis willayarqan rikayanqanta y wiyayanqanta. ¹⁰Chay warmikunami kayarqan María Magdalena, Juana, Santiagupa maman María y mas warmikunapis. ¹¹Warmikuna chaynö willayaptinpis mana kaqkunata parlayanqanta yarparmi criyiyarqanku. ¹²Wakin mana criyiyaptinpis Pedruqami Jesústa pampayanqan kaqman chayllalla aywarqan. Sepultüraman watqakikurnami säbanallatana rikëkur manchakashqa kutirqan.

Emaúsman aywaqkunata Jesús yuripunqan

Marcos 16.12–13

¹³Chaypunmi Jesúsqa ishkaq qatiraqninkuna Emaús markaman aywëkäyarqan. Emaúsqa Jerusalénpita ishke höra aywënöllami karqan. ¹⁴Paykunaqa Jerusalénçhö llapan päsanqankunata parlarmi aywëkäyarqan. ¹⁵Chaynö parlar aywëkäyaptinmi Jesús yuriskir paqtankuna aywarqan. ¹⁶Paykunawan aywëkaptinpis Jesús kanqanta manami reqsiyarqanku.

¹⁷Jesúsname tapurqan: “¿Imata parlartaq aywëkäyanki?” nir.

^c 24.7 Runapa Churingaq parlarqa kikinpaqmi Jesucristo parlarqan.

[†] 24.7 Lucas 9.22,44.

Chaynami llakinashqa tikraskiyarqan. ¹⁸ Cleofás shutiyoy kaqnami nirqan: “Pascuaman shamoq runakunaqa llapanmi musyayan Jerusalénchö qanyankuna ima päsanqantapis. ¿Qamqa manaku musyanki?”

¹⁹ Jesúsname tapurqan: “¿Imataq päsashqa?” nir.

Paykunanami niyarqan: “Nazaret markapita Jesúsme Tayta Diospa profëtan karqan. Paymi Diospa poderninwan imëka milagrukunata rurar llapan runakunata Diospa willakïninta willarqan. ²⁰Paytami mandakoq cürakunawan autoridäninchikkuna Pilatuman entregayarqan crucifiquëpa wañuchinanpaq. ²¹Nökuna yarpäyarqä Roma nacionpa mandunpita pay orqamänanchikpaq kaqtami. Kananpunwanqa kinsapunname payta wañuchinqan. ²²Manami chaypis chayllaku. Yanapayämaq warmikunami mana criyippaqta willakayämushqa. Kanan allaqllana Jesússta pampayanqanman aywarshi ²³ayanta tariyashqaku. Chaychöshi angelkuna yuripuskir: ‘Jesúsqa kawamushqanami’ nir willayashqa. Chaymi kutiskamur willayämashqa. ²⁴Chaymi wakin kaq discipulunkunapis pamparanqan kaqman aywar warmikuna willakuyanqannölla Jesússta ayanta tariyashqaku”.

²⁵Jesúsname nirqan: “¿Qamkunaqa imaläya éhukru shonqutaq kayanki profëtakuna willakuyanqanta mana criyiyänëkipaq! ²⁶¿Manaku yarpäyanki Cristo wañurraq llapanpaq munëyoq kananpaq kanqanta?”

²⁷Chaynö nirmi Moisés qellqanqanpita qallëkur profëtakuna qellqayanqanyoq paykunata tantiyachirqan kikinpaq imata ninqantapis.

²⁸Emaús markaman éhaykuyaptinname paykunapita Jesús päsakoq tukurqan. ²⁹Chaynö päsakita munaptinmi paykuna rugar niyarqan: “Pacha qoyëkannami. Kayllaçhöna pachäkushun”.

Chaynö niyaptinmi markaman yaykurqan paykunawan quëdananpaq.

³⁰Chaypita mësamän tükikurnami tantata aptëkur Tayta Diosta agracikurqan. Chaypitanami tantata pakiskir

paykunata makyarqan. ³¹Chay hörämi Jesús kanqanta reqsiskiyarqan. Reqsiykuyaptinnami illakaskirqan.

³²Chaymi kikinkunapura parlar niyarqan: “¡Jesús kaptincha näniçhö Diospa palabrantä parlapämashqa shonqunchikpis achikyarqan!” nir.

³³Chaypita chörämi Jerusalénman kutiyarqan. Çhaykurnami tariyarqan chayçhö kaykaq runakunawan chunka uk apostolkuna qorikashqa kaykaqta. ³⁴Chayçhö qorikashqa kaykaqkunami niyarqan: “¡Rasunpïtami Tayta Jesús kawamushqa! ¡Simóntapis yuripushqami!”

³⁵Niyaptinnami Emaúspita kuteqkunapis willayarqan näniçhö ima päsanqanta y tantata pakinqan hörä Jesústa reqsiyanqanta.

Apostolninkunata Jesús yuripunqan

Mateo 28.16–20; Marcos 16.14–18; Juan 20.19–23

³⁶Chaynö parlëkäyaptinmi paykunapa éhawpinchö Jesús yuriskir nirqan: “Alli kawakï qamkunaçhö kaykuchun” nir.

³⁷Chaynö yuripuskiptinmi alma kanqanta yarpar alläpa manchakäyarqan.

³⁸ Jesúsname nirqan: “¿Imanirtaq manchakashqa kaykäyanki? ¿Imanirtaq noqa kanqäta criyiyankiku? ³⁹ Makëta çhakëta rikayë. ¡Noqami kä! ¡Yatayämë! Rikayämanqëkinöpis manami almaku kä. Almaqa aychannaq y tullunnaqmi”.

⁴⁰ Chaynö nirinmi makinta y çhakintapis rikachirqan.

⁴¹ Rikar kushikikarpis pay kanqanta manaraqmi shumaq criyiyarqanraqku. Chaymi Jesús tapurqan: “Mikunäpaq çimallapis kanku?” ⁴² Chaynö niptinmi kankashqa pescäduta [y abëjapa mishkinta] qarayarqan. ⁴³ Çhaskiskirmi llapanpa ñawpankunaçhö mikurqan.

⁴⁴ Mikuskirname nirqan: “Moisés qellqanqan leykunaçhö, profëtakuna qellqayanqançhö y salmukunaçhömi ima päsamänapaq kaqkuna qellqarëkan. Qamkunawan kaykarmi willakurqaq qellqarëkanqannölla llapanpis cumplinapaq kanqanta. Willakunqaqnöllami päsamashqa” nir.

⁴⁵ Chaypitanami Tayta Diospa palabrantä tantiyachir

⁴⁶ nirqan: “Diospa palabrançhömi niykan Cristo ñakar wañunanpaq kaqta y kinsapunta kawamunanpaq kaqtapis.

⁴⁷ Chaynöllami niykan Jerusalénpita qällëkur llapan nacionkunaçhö willakuyänapaq kanqanta. Paypa shutinçhö willakurmi runakunata tantiyachiyänqa uchankunata dëjayaptin perdonashqana kayänapaq. ⁴⁸ Llapan ima päsamantapis rikashqa karmi willakuyänëkipaq testigu kayanki. ⁴⁹ Qamkunamanmi noqa kaçhamushaq Taytä änikunqan Espiritu Santuta. Espiritu Santupita poderta çhaskiyänëkiyoq Jerusalénllaçhöraq shuyäyanki”.

Gloriaman Jesús aywakunqan

Marcos 16.19–20; Hechos 1.9–11

⁵⁰ Chaypitanami discipulunkunata Jerusalénpita Betaniaman Jesús pusharqan. Chayçhöname makinta

© 1996 David C. Cook

pallariykur paykunata yanapananpaq Tayta Diosta mañakurqan. ⁵¹ Chaynö mañakikaptinmi Tayta Dios gloriaman aparqan. ⁵² Chaychö discipulunkuna Jesústa adoraskirmi Jerusalénman kushishqa kutikuyarqan. ⁵³ Chaypitanami Tayta Diosta alabayänanpaq cadapun templuman qorikäyaq. [Amén.]

**Jesucristo
kawanan wichan
ISRAEL NACIÓN**

0 20 40 60
Kilómetru

